

Euskadiko udaletan
honako gai honetan
erabakiak hartzeko oinarrizko
GIDA PRAKTIKOA (III):

**ESKUMENAK, ZERBITZUEN
KUDEAKETA, KONTRATAZIOA
ETA TOKIKO ENPLEGU PUBLIKOA**

EUDEL

EUSKADIKO UDALEN ELKARTEA
ASOCIACIÓN DE MUNICIPIOS VASCOS

Aurkezpena

2026ko apirilaren 7an, 10 urte bete ziren Euskadiko Toki Erakundeei buruzko 2/2016 Legea (ETEL) onartu zenetik, eta, horrela, Euskal Autonomia Erkidegoko hiru mailen barne-instituzionalizazioko prozesua amaitu zen.

Hamargarren urteurrena dela eta, EUDELeK egokitzen jo du material multzo bat egitea eta argitaratzea, oinarritzko giden formatuarekin, ETELen edukiak hedatzen laguntzeko, aldez aurretik ezagutu behar diren eta gure toki-erakundeen tokiko politika publikoei buruzko erabakiak eta akordioak baldintzatzen dituzten egiturazko gaiei dagokienez.

Gida honen (III) helburua da eskumenen, zerbitzuen kudeaketaren, kontratazioaren eta tokiko enplegu publikoaren arloan beharrezkoak diren oinarritzko ezagutzak ematea, gure toki-erakundeen tokiko politika publikoei buruzko erabakiak hartzea eta erabakiak hartzea errazteko.

Lehenengo atalean, udal-eskumenen eta Euskadin duten araubide bereziaren gai konplexua jorratzen da, Ekonomia Itunari lotutako finantzaketa bereziak justifikatzen duena. ETELen 17. artikuluan aitortutako eskumenak zerrendatu eta ordenatu dira, baita horien motak (propioak, eskualdatuak, klausula unibertsalek eratorritako eskuordetuak), eginkizunen esleipena, eskuordetzea, finantzaketaren hitzarmenak eta bermeak, baldintzarik gabeko finantzaketaren arau orokorra, eta eskumenen arloko berme-sistema instituzionala ere. Eta, azkenik, ETELen 17. artikuluko eskumen guzti-guztietan, foru, autonomia eta estatu mailako arauak eta toki-eremuari aplikatu dakizkiokeen artikulua jasotzen dituen.

Bigarren atalean honako gai hauek jorratzen dira: udal-zerbitzu publikoak, horien kudeaketa-moduak, udalaren ekimen ekonomikoa, kudeaketa partekatua: lankidetzarako bitarteko erakundeak eta tresnak, kudeaketa-gomendioa, zerbitzu-gutunak eta zerbitzu publiko digitalizatuak.

Toki-eremuko kontratazioaren erregulazio konplexu eta zabala hirugarren atalean aztertzen da: SPKLren aplikaziotik kanpo dauden negozioak, administrazio-kontratu motak, kontratu pribatuak, erregulazio harmonizatuko kontratuak, tokiko kontratazio-organismoak, kontratazio-prozedurak, kontratu txikiak, klausula-agiriak, klausula sozialak eta kontratazio-arloko errekurso berezia.

Azken atala pertsonen buruzkoa da, tokiko enplegu publikoari buruzkoa. Bertan, dauden langile motak aztertzen dira: funtzionarioak, lan-kontratadunak, behin-behinekoak, zuzendari profesionalak eta gaikuntza nazionalen funtzionarioak. Era berean, antolamendu- eta kudeaketa-tresnak sartzen dira: plaza, lanpostua, plantilla eta lanpostuen zerrenda; ordainsariak, langileen hautaketa, enplegu publikoaren eskaintza. Eta, azkenik, berriaz aipatzen da Udalhitz, toki-erakundeetako langileen lan-baldintzak negoziatzeko kolektiboan negoziatzeko tresna gisa, EUDELen eta sindikatuen artean.

Gida honekin batera, EUDELeK beste hiru gida egin ditu:

Antolaketaren arloan Euskadiko udaletan erabakiak hartzeko oinarritzko gida (I), 2023an argitaratua eta 2026an berrikusia eta eguneratua.

Euskadiko udaletan udal-arauei, osotasun instituzionalari, gardentasunari, herritarren parte-hartzeari eta funtzionamendu elektronikoari (digitala) buruzko erabakiak hartzeko oinarritzko gida (II).

Euskadiko udalek udal-finantzaketari, aurrekontuei eta dirulaguntzei buruzko erabakiak hartzeko oinarritzko gida (IV).

EUDEL, 2026ko MAIATZA

Aurkibidea

1.-UDAL ESKUMENAK7

- 1.1.-UDAL ESKUMENAK. KONTZEPTUA, TIPOLOGIA
- 1.2.-UDAL AHALAK
- 1.3.-NAHITAEZKO GUTXIENEO ZERBITZUAK
- 1.4.-ESKUMEN PROPIOAK. ZERRENTA
- 1.5.-TRANSFERITUTAKO ESKUMENAK. SUBJEKTUAK ETA ARAUBIDE JURIDIKOA
- 1.6.-ESKUORDETUTAKO ESKUMENAK. SUBJEKTUAK, XEDEA, BERMEAK
- 1.7.-ESKUORDETUTAKO ESKUMENAK.BALDINTZAK ETA PROZEDURA
- 1.8.-ESKUMENEN KLAUSULA UNIBERTSALA. BIKOIZTASUNAK
- 1.9.-ESKUMENEN KLAUSULA UNIBERTSALA. FINANTZAKETA
- 1.10.-ESKUMEN PROPIOAK ESLEITZEA. BERME FORMALAK
- 1.11.-ESKUMEN PROPIOAK ESLEITZEA. FINANTZAKETA BERMEAK
- 1.12.-BALDINTZATUTA EZ DAGOEN FINANTZAKETA ARAU OROKOR GISA
- 1.13.-BALDINTZATUTA EZ DAGOEN FINANTZAKETA. PRINTZPIOAK
- 1.14.-ESKUORDETUTAKO ESKUMENAK ETA LANKIDETZA HITZARMENAK. FINANTZAKETA BERMEAK
- 1.15.-UDAL ESKUMENEN ARLOKO BERME SISTEMA INSTITUZIONALA: HDEK-HERRI DIRUBIDEEN EUSKAL KONTSEILUA, TOKIKO GOBERNUEN BATZORDEA ETA PARTAIDETZARAKO LURRALDE ORGANOAK
- 1.16.-TOKIKO POLITIKA PUBLIKOEN EUSKAL KONTSEILUA
- 1.17.-TOKIKO GOBERNUEN BATZORDEA
- 1.18.-PARTE HARTZEKO ETA ALERTA GOIZTIARREKO LURRALDE ORGANOAK
- 1.19.- ERANSKINA: ETElen 17. ARTIKULUKO ESKUMEN BAKOITZARI APLIKATU BEHARREKO AUTONOMIA-, FORU- ETA ESTATU-ARAUDIA, udalaren eskumen-eremuan eragin handiena duten artikulua aipatuta.

2.-TOKIKO ZERBITZU PUBLIKOEN KUDEAKETA 21

- 2.1.-KUDEATZEKO MODUAK ETA ERABAKI ASKEA
- 2.2. UDAL EKIMEN EKONOMIKOA JARDUERA EGKONOMIKOAK GARATZEAN
- 2.3.-KUDEAKETA PARTEKATUA: BITARTEKO ERAKUNDEAK
- 2.4.-KUDEAKETA PARTEKATUA: LANKIDETZA TRESNAK
- 2.5. KUDEAKETA GOMENDIOA
- 2.6.-UDAL TITULARTASUNEKO ZERBITZU PUBLIKOEN KUDEAKETA BERRESKURATZEA
- 2.7.- ZERBITZUEN KARTAK ETA ZERBITZU PUBLIKO DIGITALIZATUAK

3.-TOKI MAILAKO KONTRATAZIOA 29

- 3.1-APLIKATU BEHARREKO ARAUDIA
- 3.2.-SPKL APLIKATZETIK KANPO DAUDEN NEGOZIOAK: HITZARMENAK, BITARTEKO PROPIOEI EGINDAKO ENKARGUA ETA KUDEAKETA GOMENDIOAK
- 3.3.- ADMINISTRAZIO KONTRATUAK. TIPOLOGIA
- 3.4.-KONTRATU PRIBATUAK
- 3.5.ERREGULAZIO HARMONIZATURA ATXIKITAKO KONTRATUAK (SARA)
- 3.6.- KONTRATAZIOKO TOKI ORGANOAK
- 3.7.-KONTRATAZIO ORGANOAREN EGINKIZUNAK

- 3.8.- KONTRATAZIO MAHAIA
- 3.9.-KONTRATAZIO PROZEDURA ARRUNTA
- 3.10.- ESPEDIENTEAREN URGENTZIAZKO ETA LARRIALDIKO IZAPIDETZEAK
- 3.11.- KONTRATAZIO-PROZEDURAK ETA ARRAZIONALIZAZIO-SISTEMAK: DESKRIBAPEN LABURRA
- 3.12.-PROZEDURA IREKI SINPLIFIKATUA ETA OSO SINPLIFIKATUA
- 3.13.KONTRATU TXIKIAK
- 3.14.- KUTXA FINKOAREN AURRERAKINAK
- 3.15.-ADMINISTRAZIO KLAUSULA PARTIKULARREN ETA PRESKRIPZIO TEKNIKOEN AGIRIAK
- 3.16.- GIZARTE- ETA INGURUMEN-KLAUSULAK
- 3.17.- KONTRATAZIOAREN IZAPIDETZE ELEKTRONIKOA
- 3.18.-KONTRATAZIO ARLOKO ERREKURTSO BEREZIA

4.-TOKIKO ENPLEGU PUBLIKOA..... 50

- 4.1.-TOKIKO ENPLEGU PUBLIKOA. ARAU ESPARRUA
- 4.2.-LANGILE MOTAK
- 4.3.-FUNTZIONARIOAK
- 4.4.-NAZIO MAILAKO GAIKUNTZADUN FUNTZIONARIOAK. EGINKIZUN ERRESERBATUAK
- 4.4.-NAZIO MAILAKO GAIKUNTZADUN FUNTZIONARIOAK. IDAZKARITZA EGINKIZUNAK
- 4.6.-NAZIO MAILAKO GAIKUNTZADUN FUNTZIONARIOAK. KONTU HARTZAILTZA ETA DIRUZAINZTA EGINKIZUNAK
- 4.7.-NAZIO MAILAKO GAIKUNTZADUN FUNTZIONARIOAK. HAUTAKETA ETA HORNIDURA
- 4.8.-NAZIO MAILAKO GAIKUNTZADUN FUNTZIONARIOAK. ALDI BATERAKO HORNIDURA SISTEMAK
- 4.9.-LAN KONTRATUKO LANGILEAK
- 4.10.-ALDIZKAKO LANGILEAK
- 4.11.-ZUZENDARITZA-KIDE PUBLIKO PROFESIONALAK
- 4.12.-ZUZENDARITZA-KIDE PROFESIONALAK BIZTANLE-KOPURU HANDIKO UDALERRIETAN (HIRIBURUAK)
- 4.13.-PLAZAREN ETA LANPOSTUAREN ARTEKO KONTZEPТУ BEREIZKETA
- 4.14.-ENPLEGU PUBLIKOAREN ANTOLAMENDU TRESNAK: LANPOSTUEN ZERRENDA ETA BESTELAKO TRESNA OSAGARRIAK
- 4.15.-ENPLEGU PUBLIKOA PLANIFIKATZEKO TRESNAK: ANTOLAKETA PLANAK, BERRATXIKIPENAK ETA AURREKONTU PLANTILAK
- 4.16.- ENPLEGU PUBLIKOA PLANIFIKATZEKO TRESNAK: ENPLEGU PUBLIKOAREN ESKAINTZA ETA LANGILEEN ERREGISTROAK
- 4.17.-ENPLEGU PUBLIKOA ANTOLATZEKO ETA PLANIFIKATZEKO BESTE TRESNA BATZUK: JARDUNAREN EBALUAZIOA ETA LANPOSTUEN ANALISIA
- 4.18.-LANGILEAK HAUTATZEKO SISTEMAK
- 4.19.-LANGILEAK HAUTATZEKO ORGANOAK
- 4.20.-LANPOSTUAK BETETZEA
- 4.21.-ORDAINSARIAK: EGITURA ETA MUGAK
- 4.22.- LANGILEEN ADMINISTRAZIO-EGOERAK
- 4.23.- UDALHITZ: NEGOZIAZIO KOLEKTIBOA

ERANSKINA 77

ETELen 17. ARTIKULUKO ESKUMEN BAKOITZARI APLIKATU BEHARREKO AUTONOMIA-, FORU- ETA ESTATU-ARAUDIA, udalaren eskumen-eremuan eragin handiena duten artikulua aipatuta.

Siglak

AAJL:

Administrazioarekiko Auzien Jurisdikzioa arautzen duen Legea, 29/1998, .uztailaren 13koa,

AGE :

Auzitegi Gorenaren Epaia

APAPEL:

Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen Legea, 39/2015, urriaren 1ekoa

AEFLO:

Autonomia Erkidegoen Finantzaketari buruzko Lege Organikoa, 8/1980, irailaren 22koa

DBEA:

Datuak Babesteko Euskal Agintaritz

EAE:

Euskal Autonomia Erkidegoa

EBJA:

Europar Batasuneko Justizia Auzitegia

EEPL:

Euskal Enplegu Publikoari buruzko Legea, 11/2022, abenduaren 1koa.

EHAA:

Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkaria

EPE:

Enplegu Publikoaren Eskaintza

EPOETB:

Enplegatu Publikoaren Oinarrizko Estatutuaren Legearen Testu Bategina, 5/2015, urriaren 30ekoa

ETEL:

Euskadiko Toki Erakundeen Legea, 2/2016, apirilaren 7koa

HAEE:

Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea

HAZLBL:

Herri Administrazioen Zerbitzuko Langileen Bateriaezintasunen Legea, 53/1984, azaroaren 26koa.

HDEK:

Herri-Dirubideen Euskal Kontseilua

KAE:

Konstituzio Auzitegiaren Epaia

LELTB:

Langileen Estatutuaren Legearen testu bategina onartzen duena Legegintzako Errege Dekretua, 2/2015, urriaren 23koa.

PANAP:

Administrazio Publikoa ez den Botere Esleitzaila

SPAJL:

Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren Legea, 40/2015, urriaren 1ekoa

SPKL:

Sektore Publikoko Kontratuen Legea, 9/2017, azaroaren 8koa, , Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2014ko otsailaren 26ko 2014/23/EB eta 2014/24/EB zuzentarauak Espainiako ordenamendu juridikora eramten dituen.

SPLSESO:

Sektore Publikoko Lizitatzailen eta Enpresa Sailkatuen Erregistro Ofiziala

TAAJL:

Toki Administrazioaren Arrazionalizazio eta Iraunkortasunari buruzko Legea, 27/2013, abenduaren 27koa.

TAOL:

Toki Araubidearen Oinarriak arautzen duen Legea, 7/1985, apirilaren 2koa

TATB:

Toki Araubidearen arloan indarrean dauden lege-xedapenen Testu Bategina onartzen duen Legegintzako Errege Dekretua, 781/1986, apirilaren 18koa.

TGB:

Tokiko Gobernuen Batzordea

TPPEK:

Tokiko Politika Publikoen Euskal Kontseilua

1.- UDAL ESKUMENAK

1.1.- UDAL ESKUMENAK. KONTZEPTUA, TIPOLOGIA

ETEL - Euskadiko Toki Erakundeei buruzko Legeak (17. artikulua), oinarrizko legerian eta garatzeko gainerako lege autonomikoetan ez bezala, toki-erakundeen eskumeneko legeko kontzeptu bat ezarri zuen, eta, horrenbestez, eremu material batean edo sektore edo erakunde batean hedatzen diren ahalmenen eta funtzioen multzoa edo sorta hartzen du kontuan, legeetan edo foru-arauetan ezarritakoaren arabera.

Nolanahi ere, honako funtzio hauek bete daitezke:

- a) Arau- edo antolamendu-izaerakoak.
- b) Plangintza-izaerakoak
- c) Programazio-izaerakoak
- d) Sustapen-izaerakoak
- e) Kudeaketa- edo betearazpen-izaerakoak

ETELek funtzio horietako bakoitzaz ulertu behar dena berariaz arautzen ez badu ere, komenigarria da funtzio horiei buruzko hurbilketa kontzeptual bat egitea, eskumen-sistema hobeto ulertzeko.

Arau- edo antolamendu-eginkizunak Osoko Bilkurak edo, hala badagokio, kasu bakoitzean eskumena duten gobernu-organismoek izaera orokorreko arau-xedapenak onartzeari buruzkoak dira.

Plangintza-funtzioen artean, diagnostikoak egitea, denbora-tarte jakin batean helburuak definitzea eta adierazle-sistemaren bidez ebaluatzeko mekanismoak daude.

Programazio-funtzioak bat datoz plangintzaren esparru baten barruan denboran zehar gauzatzea aurreikusten diren ekintzak antolatzearekin, baita udalzerbitzu eta jardueretarako helburuak zehaztearekin ere.

Sustapen-eginkizunen barruan sartzen dira finantza- eta zerga-izaerako bitartekoen bidez sustatzera bideratutako ekintzak eta jarduera publiko edo pribatueterako pizgarri ekonomikoak, beren interesagatik edo gizarte-onuragatik.

Kudeaketa- edo betearazpen-eginkizunak kudeaketa publikoko tresnak erabiltzeari, administrazio-egintzak emateari eta ebazpenak emateari buruzkoak dira, indarrean dagoen araudia pertsona eta egoera zehatzei aplikatzeko.

ETELen izaera integralarekin eta udal autonomia bermatzeko diseinatutako erakunde-sistemarekin bat etorritik, eskumen-tipologia eta oinarrizko legerian ezarritakoa desberdinak dira. Horri dagokionez, lau toki-eskumen mota bereiz daitezke (udalenak batik bat):

- a) Eskumen propioak:
 - 1) ETET Legea ezarri baino lehen aitortutako eskumenak dira, baliabide propioekin edo beste gobernu-mailetan egindako lankidetzak-hitzarmenen bidez finantzaturako

direnak. Eskumen horien finantza-inpaktuak aztertzen ari dira etorkizuneko Ekarpenen Legea birdefinitzeko orduan (lehen eta bigarren xedapen iragankorrak), eta 18.4 artikuluan eta bederatzigarren xedapen iragankorrean aurreikusitako lege osteko araudi-garapenaren bermeekin hornituak.

- 2) ETEL Legea ezarri ondoren aitortutako eskumenak dira. Horiek bermatuta egongo dira arau-, prozedura-, erakunde- eta finantza-mailetan (17., 18., 19. artikulua, VII. titulua eta 112. artikulua).

b) Transferitutako eskumenak (14., 20. eta 21. artikulua)

c) Eskuordetutako eskumenak (22. eta 23. artikulua).

d) Eskumenen klausula unibertsalek eratorritako eskumenak (16. artikulua eta hirugarren xedapen iragankorra)

TAOLEk ere (25. artikulua) adierazten du udalerriak eskumen propioak izango dituela beti, Estatuko eta autonomia-erkidegoetako legeriaren arabera, jarraian adierazten diren gai batzuetan.

Ez da bidezkoa, beraz, TAOLen toki-eskumenen eskema osoa ETELi helaraztea, ETELe bestea egitura eta helburu bat dituelako udal eskumenak arautzeari dagokionez, hertsiki lotzen duelako erakunde-, finantza- eta prozedura-arloko berme sendoekin.

Bestalde, ETELe, TAOLEk ez bezala, udal eskumenen klausula unibertsala izeneko bat jaso zuen.

1.2.- UDAL AHALAK

Beren eskumenen esparruan, toki-erakundeei beren helburuak betetzeko esleitzen zaizkien ahalmenak dira ahalak.

Nolanahi ere, udalerriei ahal hauek dagozkie (TAOLen 4. artikulua):

a) Araudia eta autoantolaketa.

b) Zergak eta finantzak.

c) Programazio edo plangintza.

d) Jabetza kentzea eta ondasunak ofizioz ikertzea, mugatzea eta berreskuratzea.

e) Legitimitate-presuntzioa eta egintzen betearazpena.

f) Nahitaez betearazi eta zehatzekoa.

g) Bere egintzak eta erabakiak ofizioz berrikusteko eskubidea.

h) Ogasun Publikoari bere kredituetarako aitortutako prelazioak, lehentasunak eta gainerako prerrogatibak, Estatuko eta autonomia-erkidegoetako ogasunei dagozkienei kalterik egin gabe; baita haren ondasun eta eskubideen enbargaezintasuna ere, legeetan aurreikusitako moduan.

Udalerrien mankomunitateen kasuan, beren estatutuek zehazten dituztenak egokituko zaizkie, lehen adierazitakoetatik. Estatutuetan aurreikuspenik ez badago, zerrendatutako ahal

guztiak dagozkie, betiere haien helburua betetzeko beharrezkoak badira, eta ahal horietako bakoitzari aplikatu beharreko legeriaren arabera, bi kasuetan.

1.3.- NAHITAEZKO GUTXIENEO ZERBITZUAK

TAOLen 26. artikulua udalerriek, biztanleria kontuan hartuta, eman behar dituzten eta herritarrek eska ditzaketen gutxieneko zerbitzu batzuk jasotzen ditu. Udalerriek honako zerbitzu hauek eman beharko dituzte beti:

- a) Udalerri guztietan: argiteria publikoa, hilerria, hondakinen bilketa, bideen garbiketa, edateko uraren etxez etxeko hornidura, estolderia, herriguneetarako sarbidea eta bide publikoen zoladura.
- b) 5.000 biztanletik gorako udalerrietan, gainera: parke publikoa, liburutegi publikoa eta hondakinen tratamendua.
- c) 20.000 biztanletik gorako udalerrietan, gainera: babes zibila, gizarte-premiako egoeren ebaluazioa eta informazioa, eta gizarte-bazterkeriako egoeran edo arriskuan dauden pertsonen berehalako arreta ematea, suteak prebenitzea eta itzaltzea eta erabilera publikoko kirol instalazioak.
- d) 50.000 biztanletik gorako udalerrietan, gainera: bidaiarien hiri-garraio kolektiboa eta hiri-ingurumena.

ETELek ez zituen arautu nahitaezko gutxieneko zerbitzuak, baina kapitulu bereizi batean jorratu zuen tokiko zerbitzu publikoen kudeaketa. Horri buruzko euskal lege-aurreikuspenik ez dagoen heinean, puntu horretan oinarritzko legeria aplikatuko litzateke, udalerriko biztanleria-atalaseen arabera nahitaezko gutxieneko zerbitzu horiek ezartzen dituen.

1.4.- ESKUMEN PROPIOAK. ZERRENDIA

ETELen 17. artikulua udalen eskumen propioen zerrenda zabala jaso zuen, eta hogeita hamazazpi eremu materialetan, sektoretan edo erakundetan banakatu zen. Zerrenda horretan, halaber, kasuan kasuko lege edo foru-arau sektorialaren bidez udal autonomiaren gutxieneko estandar gisa babestu beharko diren gutxieneko funtzioak edo ahalmenak definitzen dira, salbu eta 2. paragrafoko salbuespenezko prozedurara jotzen bada; izan ere, prozedura horrek eskatzen du ahalmen horien edozein muga behar bezala eta berariaz arrazoitzea, subsidiarioratasun- eta proportzionaltasun-printzipioen arabera.

TAOLen 25. artikuluan jasotako eskumen propio guztiak ETEn 17. artikuluko eskumenen barruan daude, emakumeen aurkako indarkeria sustatzeko jarduketei dagokiena izan ezik (TAOLen 25.2 artikulua o) letra, abuztuaren 3ko 9/2018 Errege Lege Dekretuaren azken xedapenetako 1ean gehitua), bai, ordea, genero-berdintasunerako politikak. Era berean, ez dago sartuta jarduten duten udalerrietan ingurumen-, ekonomia- edo gizarte-onurak lortzen laguntzen duten energia berriztagarrien sustapenari eta herritarren komunitateetan eta komunitateetan parte hartzeari buruzko eskumena, ez eta trantsizio energetikoko jarduketak bultzatzeari buruzkoa ere, hala nola energia-efizientzia, elektrifikazioa eta autokontsumoa sustatzea (martxoaren 20ko 7/2026 Errege Lege Dekretuaren azken xedapenetako bigarrenak erantsitako 25.2 apartatuaren p) letra).

Gainera, kontuan hartu behar da Euskal Autonomia Erkidegoko Jasangarritasun Energetikoari buruzko otsailaren 21eko 4/2019 Legeak eta Trantsizio Energetikoari eta Klima Aldaketari buruzko otsailaren 8ko 1/2024 Legeak betebeharrak (eskumen) batzuk aitortzen dituztela udalerrien alde energiaren eta klimaren arloan, eta ez direla aipatzen ETELen 17. artikuluan.

Illo horretan, martxoaren 20ko 7/2026 Errege Lege Dekretuaren 2. azken xedapenak ere p) idatz-zatia gehitzen dio 25.2i idatz-zatiari. Idatz-zati horrek berezko eskumen gisa ezartzen du herritarren energia-komunitateak eta energia berriztagarrien komunitateak sustatzea eta horietan parte hartzea, jarduten duten udalerrietan ingurumen-, ekonomia- edo gizarte-onurak lortzen laguntzeko, bai eta energia-trantsizioa jarduerak bultzatzea ere, hala nola energia-eraginkortasuna, elektrifikazioa eta autokontsumoa sustatzea.

Hobeto antolatzeko eta ulertzeko, 17.1 artikuluan berezko eskumenak honako arlo hauetan sailka daitezke:

a) Erakunde, antolamendu-eta segurtasun arloa:

1. Babes zibila, larrialdiak, prebentzioa eta suteak itzaltzea antolatzea eta kudeatzea.
2. Espazio publikoko bizikidetzak-harremanak antolatzea eta kudeatzea edo gauzatzea.
3. Udaltzaingoa antolatzea eta kudeatzea, trafikoa antolatzea, bide-segurtasuna, ibilgailuak aparkatzea eta herritarren segurtasunean laguntzea.
4. Espazio publikoetan eta jendea biltzen den leku eta establezimenduetan antolatutako jardueren segurtasuna antolatzea eta kudeatzea.
5. Lagun-animaliak eta arriskutsuak izan daitezkeenak antolatzea eta kudeatzea.
- 6.- Genero-berdintasunerako politikak antolatzea eta kudeatzea, eta ekitatea sustatzea.
7. Herritarren partaidetzarako, gardentasunerako, gobernu onerako eta teknologia berrietarako sarbiderako egiturak antolatzea eta kudeatzea, administrazio elektronikoa, prozedurak arrazionalizatzea eta sinplifikatzea. Berezi, udalerrian herritarrek informazioaren eta komunikazioen teknologien erabilera eraginkor eta jasangarrian parte har dezaten sustatzea.
8. Bere titulartasunekoak diren herri barruko bideetan pertsonen, ibilgailuen (motordunak izan edo ez) eta animalien mugikortasuna eta irisgarritasuna antolatzea, kudeatzea, diziplina ezartzea eta sustatzea, baita pertsonen eta salgaien garraioa ere. Horretarako, beharrezkotzat jotzen diren baliabide materialak, teknikoak eta giza baliabideak finkatu ahal izango dituzte.
9. Establezimendu publikoak eta jolas-jarduerak antolatzea eta kudeatzea.
10. Euskara sustatzeko eta erabiltzeko politikak normalizatzeko, antolatzeko eta kudeatzeko planak, ETELen 7. artikuluan xedatutakoari kalterik egin gabe.

b) Lurralde eta azpiegitura arloa:

1. Titulartasun publikoko zerbitzu, ekipamendu, azpiegitura eta instalazio publikoen erabilera antolatzea eta kudeatzea.
2. Etxebizitzaren plangintza, programazioa eta kudeaketa.

3. Ingurumenaren antolamendu osagarria, sustapena, kudeaketa, defentsa eta babesa eta garapen jasagarria, hiriguneetako kutsaduraren aurkako babesa barne (zaratarena, argiarena eta airearena).
 4. Hirigintzaren arloko antolamendua, kudeaketa, gauzatzea eta diziiplina.
 5. Hilerrien eta hileta-zerbitzuen antolamendua, plangintza eta kudeaketa, eta osasun-kontrola.
 6. Hiri-erabilerako uraren ziklo integralean zerbitzuak antolatzea, kudeatzea, ematea eta kontrolatzea. Gai horren barruan sartzen dira ur-hornidura altuan edo adukzioan, ur-hornidura baxuan, saneamendua edo hiriko hondakin-uren eta biztanleguneetako euri-uren bilketa, hiriko hondakin-uren arazketa.
 7. Argiteria publikoa, bideen garbiketa, herriguneetarako sarbidea eta herri barruko bideak, parkeak eta lorategiak antolatzea, kudeatzea eta zerbitzua ematea.
 8. Hiri- edo udal hondakin solidoak biltzeko eta tratatzeko zerbitzuak antolatzea, kudeatzea, ematea eta kontrolatzea, baita hiri- edo udal hondakinen ekoizpena murrizteko plangintza, programazioa eta diziiplina ere.
 9. Udalaren ondare historikoa babestea, kudeatzea eta kontserbatzea, eta babes-plan bereziak eta katalogoak egitea eta onartzea.
 10. Udal ondarea kudeatzea eta haren erabilera eta xedea arautzea eta kontserbatzea eta mantentzea, hala badagokio, foru-araudiaren arabera.
 11. Hondartza, laku eta mendietan egiten diren jarduerak eta erabilerak antolatzea, kudeatzea eta zaintzea, lurralde historikoek arlo horretan dituzten eskumenei kalterik egin gabe. Hondartzetarako sarbidea antolatzea eta hondartzak garbitzeko zerbitzua ematea.
 12. Udalerraren barruan udal titulartasuneko herri barruko eta landa eremuko bide publikoak antolatzea eta kudeatzea, kontserbatzea eta mantentzea barne.
- c) Ekonomia jarduera eta sustapenaren arloa:
1. Erabiltzaile eta kontsumitzaileen defentsa eta babesa antolatzea eta kudeatzea.
 2. Tokiko turismoa kudeatzea eta sustatzea.
 3. Zerbitzu-jardueren antolamendua eta kudeaketa.
 4. Tokiko garapen ekonomiko eta soziala eta tokiko enplegu-plan edo politikak.
 5. Barne-merkataritzaren antolamendua eta kudeaketa. Zehazki, merkatu, hornidura, azoka, lonja, hiltegi eta kalez kaleko merkataritzaren antolamenduari eta kudeaketari buruzkoa, txikizkako merkataritza-erabileraren eta merkataritza-ekipamendu handien plangintza eta antolamendua barne, hirigintza-antolamenduaren eta lurzoruen arazoizko erabileraren irizpideei jarraikiz, baita ibilgailuen eta espazio publikoetako beste artikulu batzuen salerosketaren arloko antolamendua, ikuskapena eta zehapena ere.
 6. Garapenerako lankidetzaren arloko politikak planifikatzea, antolatzea eta kudeatzea.

d) Pertsonentzako zerbitzuen arloa:

1. Gizarte-zerbitzuen antolamendua, plangintza eta kudeaketa¹³
2. Diru-sarreraren eta gizarteratzearen arloko antolamendua, programazioa eta kudeaketa.
3. Pertsonen garraio publikoko hiri-zerbitzuak antolatzea, planifikatzea, programatzea, kudeatzea, diziplina ezartzea eta sustatzea, baldin eta, edozein garraiobide erabilita ere, oso-osorik udalerri bakoitzaren barruan egiten badira.
4. Kirola eta kirol jarduerak antolatzea eta sustatzea, eta erabilera publikoko kirol ekipamenduak kudeatzea.
5. Kultura eta kultur jarduerak antolatzea eta sustatzea, eta kultur ekipamenduak eta erabilera publikoa kudeatzea
6. Irakaskuntza-programazioan eta derrigorrezko eskolatzea betetzen dela zaintzen parte hartzea, eta haur-hezkuntzako, lehen hezkuntzako eta hezkuntza bereziko ikastetxe publikoetarako eraikinak kontserbatzea, mantentzea eta zaintzea. Halaber, aurreko esparruei dagokienez, hezkuntza-administrazioarekin lankidetzan aritzea, ikastetxe publiko berriak eraikitze behar diren orubeak lortzeko.
7. Immigrazioaren arloko gizarteratze-politikak kudeatzea, atzerriartasunari buruzko legeriarekin bat etorritik eta erakunde autonomikoekin lankidetzan.
8. Gazte-politikak planifikatu, antolatu, sustatu eta kudeatzea.
9. Osasun publikoa sustatzea, kudeatzea, defendatzea eta babestea.

1.5- TRANSFERITUTAKO ESKUMENAK. SUBJEKTUAK ETA ARAUBIDE JURIDIKOA

Eskumen mota horiek ez dira oinarritzko legerian jasotzen, eta ia ez daude edo izaera subsidiarioa dute. Izan ere, Legebiltzarreko legegileek edo batzar nagusietako foru-botere arau-emaeleak salbuespenez aukeratu dezakete figura hori, udal autogobernua eskumen propioak esleituz bermatuta dagoelako (ETELen 14.3 artikulua).

Eskumenak udalerriari transferitzea desberdintze-printzipioaren adierazpide bat da (20.2 artikulua), eta badirudi horrek adierazten duela eskumenak udalerriari esleitzeko teknika horren bidez transferentziak indibidualizatu edo mugatu daitezkeela, eta ez orokortu (adibidez, hiriburuetan).

Araubide juridikoari dagokionez, 21. artikulua aurreikusi du Eusko Legebiltzarren legearen edo lurralde historikoen foru arauaren bidez gauzatuko dela, eskualdatzen den eskumena EA Eren edo lurralde historikoen bada, hurrenez hurren.

Transferitutako eskumenen araubide juridikoaren eskakizunak bi eremu handitan hedatzen dira:

- a) Finantzaketa nahikoaren bermea (21.2 artikulua): “Dena dela, lurralde-izaerako toki-erakundeei edozein eskumen transferitzeko, eskumenak egoki gauzatzeko behar besteko finantzaketa egon beharko da”.
- b) Eskumena transferitzen duen gobernu-mailaren ahalmenak (autonomikoa edo forala) (21.3 artikulua), antolamendu-, plangintza-, koordinazio- eta kontrol-ahalmenak erreserbatzeko orduan.

1.6.- ESKUORDETUTAKO ESKUMENAK.

SUBJEKTUAK, XEDEA, BERMEAK

Estatuko oinarrizko legegileak TAAJL oinarritzat hartuta nolabaiteko zehaztasuna duen araubide juridikoa ezarri zuen TAOLen 27. artikuluan.

Bestalde, ETELe bere 20., 21., 22. eta 23. eta 25. artikuluetan eskuordetutako eskumenak arautu zituen.

Eskumena eskuordetzen duen subjektu instituzionala eskumenaren titularra izango da, hau da, Eusko Jaurilaritza eta foru-aldundiak (edo foru-organo eskudunak).

Eskuordetza jasotzen duen subjektu instituzionala udalerria edo beste edozein toki-erakunde izan daiteke, baina ulertu behar da eskuordetza hori ez litzaiekeela mankomunitateei aplikatuko, udal eskumenak kudeatzeko sortutako elkarteak diren aldetik.

Kasu honetan ere, bereizketa-printzipioa gauzatu nahi da (20.2 artikulua). ETELen aukera dago eskumenak udalerrri edo toki-erakunde bakar baten esku uzteko, baina baita hainbaten esku ere; kasu horretan, homogeneousun-irizpideei jarraitu beharko zaie, eta ezin izango da haien artean diskriminazio-baldintzarik ezarri.

Eskumenak eskuordetzearen helburua izango da zerbitzu publikoak ematean eraginkortasuna hobetzea eta administrazio-bikoiztasunak saihestea, (...) baita finantza-nahikotasuna eta aurrekontu-egonkortasunaren eta finantza-jasangarritasunaren printzipioak babestea ere” (22.3 artikulua). Administrazio-bikoiztasunen kasuan, 22.3 artikulua Legearen 16.3 eta 4. artikuluetan gai horri buruz ezarri zuen araubide juridikora birbidaltzen du. Bertan, administrazio-bikoiztasunen araubidearen jarraibide orokor batzuk zehaztu ziren, eta legez definitu zen zer ulertzen den bikoiztasunaz (hori ez du berariaz egiten oinarrizko legegileak, kontzeptua ondorioztatutako zerbait bihurtzen duelako).

Eskuordetzearekin batera finantzazioa ere aurkeztu behar da beti (ETELen 22.4 artikulua). Eskuordetutako zerbitzuak emango direla bermatzen duen zuzkidurarik gabe, eskuordetza baliogabea izango da.

Finantza-betebeharrak ez betetzea, ETELen 24. artikuluan aurreikusitako berme-mekanismoak aktibatzen ditu. 22.4 “in fine” artikulua honako hau aurreikusi zuen: “Eskuordetze-erabakian ezarritako finantza-betebeharrak betetzen ez badira, lege honetako 24. artikuluan aurreikusitako finantza-konpentsazioen sistema aplikatuko da.”. Beraz, dagoeneko gauzatzen ari den eskuordetzeari buruzko kasu bat da, eta, beraz, eskuordetutako zerbitzuak emateari lotutako finantza-zuzkidura bat du.

1.7.-ESKUORDETUTAKO ESKUMENAK.BALDINTZAK ETA PROZEDURA

ETELen 23. artikulua Euskal Autonomia Erkidegoko erakunde erkideek eskumenak eskuordetzan emateko araubide juridiko berezia jaso zuen, 23. artikuluko horretako 6. paragrafoan lurralde historikoei buruzkoa izan ezik.

Arauketa xehatua da, eta EAEk berezko dituen eskumenak entitateei eskuordetzan emateko modua zehaztu zuen, honela:

- a) Udalerriei edo toki-erakundeei eskuordetzea, aukeran. EAEk udalerriei edo beste toki-erakunde batzuei eskuordetu ahal izango die bere eskumen propioen erabilera (ETEL 23.1 artikulua).
- b) Eskumena duen eskuordetza eta organoa formalizatzea. EAEren kasuan, eskuordetza arauzko xedapen bidez edo Eusko Jaurlaritzaren erabaki bidez formalizatuko da.
- c) Tokiko autoantolaketa-ahala errespetatzea. Eskuordetzak toki-erakundeak bere burua antolatzeke duen ahala errespetatuko du beti (ETELen 23.2 artikulua).
- d) Eskuordetutako eskumena erantzukizun osoz gauzatuko da, zuzendaritza- eta kontrol-ahalmenetatik eratorritako baldintzak izan ezik.
- e) Eskuordetza eraginkorra izateko eskakizunak (ETELen 23.3 artikulua):
 - 1) Toki-erakundearen berariazko onarpena.
 - 2) Baliabide materialak erabiltzeko lagapena.
 - 3) Zuzkidura ekonomiko eta finantzarioak.
 - 4) Eta, hala badagokio, horiek gauzatzeko beharrezkoak diren giza baliabideak atxikitzea.
- f) Ordezkaritzaren gutxieneko edukia:
 - 1) Eskuordetza justifikatzen duten lege-arauak.
 - 2) Eskuordetzen diren eginkizunak. Araugintzako funtzioak balira, argi dago udalerriek bakarrik bete ditzaketela.
 - 3) Toki-erakundearen esku jartzen diren baliabide materialak, giza baliabideak, ekonomikoak eta finantzarioak, hala badagokio, baita balorazioa eta berrikuspen-prozedura ere.
 - 4) Zerbitzuen benetako kostuaren balorazioa, ETELen VIII. tituluari jasotako aurreikuspenetara bideratu behar dena (bereziki, 98. artikulua).
 - 5) Eskuordetzaren eraginkortasun-data eta epea.
 - 6) Eskuordetzearen baldintzen, gainbegiratzearen eta kontrolaren araubidea.
 - 7) Toki-erakunderako eskuordetzatik eratorritako betebeharrak.
- g) Ordezkaritzan ezarritako betebeharrak ez betetzearen ondorioak. Toki-erakundeak betebeharrak betetzen ez baditu, entzunaldi-izapide bat ezarrita dago, Gobernu Kontseiluak eskuordetza etetea eta Eusko Jaurlaritzak eskumenak bere gain hartzea ebatzi aurretik.

h) Toki-erakundeek eskuordetzari uko egiteko ahalmena. Eskuordetzeko xedapenean edo akordioan ezarritako kasuetan, erakundeek uko egin diezaioke eskuordetzeari. Kasu horretan, Eusko Jaurlaritzak zehaztuko ditu eskuordetutako eskumenak baliatzearen edo ez baliatzearen ondoriozko baliabideak eta kargak likidatzeko mekanismoak.

Lurralde historikoetako foru-organismoek toki-erakundeei eskumenak eskuordetzeko araubideari dagokionez (ETELen 23.6 artikulua), foru-organismo eskudunek (ahal dela, foru-aldundiak) ezarriko dute, beren burua antolatzeke dituzten ahalak erabiliz, beren eskumenak eskuordetzeko araubide orokorra, legeetan aurreikusitakoaren arabera.

1.8.- ESKUMENEN KLAUSULA UNIBERTSALA. BIKOIZTASUNAK

ETELek (16. artikulua), eskumenen klausula orokorraren bidez, udalek berezko, transferitutako edo eskuordetutako eskumenen barruan sartzen ez diren gai guztietan jarduerak, zerbitzuak edo prestazioak gauzatzeko gaitu egin zituen.

Klausula unibertsalek eratorritako eskumenak autonomia-araubidean eta udalerriaren beraren ardurapean gauzatuko dira (ez beste toki-erakunde batzuen ardurapean).

Nolanahi ere, udalerrien berezko eskumeneko gaien katalogo zabala dela eta (17.1 artikulua), eskumenen klausula unibertsal horren ibilbide materiala oso txikia da. Alde batetik, beste administrazio publiko batzuei esleituta ez dauden gaitara mugatu beharko litzateke, edo, bestela, eskumen baten titular diren administrazio publikoek ematen ez dituzten jarduera, zerbitzu edo prestazioak garatzera, eta udalerriek eskumen hori modu osagarrian edo subsidiarioan baliatu beharko lukete.

Eskumenen klausula unibertsalek eratorritako jarduera, zerbitzu eta prestazioak udal eskumen mota espezifiko bat dira, edozein jarduera-eremutan zabal daitekeena, baldin eta bikoiztasun-kasuetan gertatzen ez bada eta ogasun osoaren finantza-jasangarritasuna arriskuan jartzen ez bada.

Aurrekontu-egonkortasunaren helburuak betetzen ez dituzten udalerriek beren ekonomia-eta finantza-planean aurreikusitakoaren arabera eta erakunde eskudunek ezartzen dituzten baldintzetan soilik garatu ahal izango dituzte horrelako eskumenak.

ETELek (16.3 artikulua) dioenez, bikoiztasuna dago bi lurralde-erakundek edo gehiagok eskumen-gai berberetan funtzio publiko berberak betetzen dituztenean, bat datorren lurralde-eremu batean edo biztanleria berari dagokionez eta gizarte-premia bera asetzeko helburuarekin.

Legeak gaineratu zuenez, (ETELen 16.4 artikulua), ez dago bikoiztasunik jarduera, zerbitzu edo prestazio bat beste administrazio batzuek berariaz finantzatzeko dutenean edo administrazio horiek bultzatutako politika edo programei erantzuten dienean. Ondorioz, eskumena duen administrazioak toki-erakundeen aldeko programa edo politika jakin batzuk finantzatzeko baditu, udal jarduera, zerbitzu edo prestazio horiek ez lirateke 16.7 artikulutik eratorritako eskakizunen mende egongo.

3/2019 Dekretuak, ekainaren 25ekoak, udal eskumenen klausula unibertsalek eratorritako jarduera, zerbitzu edo prestazioak gauzatzeari buruzkoak, ETELek arlo horretan xedatutakoa garatu zuen.

Dekretuan ezarritako prozeduraren arabera (7. eta 8. artikulua), udalerri batek berezko, transferitutako edo eskuordetutako eskumen izaera ez duten jarduera, zerbitzu edo prestazioak bultzatu nahi baditu, idazkariak edo zerbitzu teknikoek, haren adostasunarekin, txosten bat egin beharko dute autonomia-erkidegoen edo foruen eskumenekin lotutako bikoiztasunik ez dagoela justifikatzeko, eta kontu-hartzaileak txosten bat egingo du udal ogasun osoaren finantza-jasangarritasunari ez eragiteari edo arriskuan jartzeari buruz.

Aipatutako txostenetatik bikoiztasunik ez dagoela eta finantza-jasangarritasunari ez diola eragiten ondorioztatzen bada, Alkatetzak horren berri emango dio Osoko Bilkurari, eta administrazio eskudunari bikoiztasunik dagoen edo ez dagoen jakiteko txosten bat egiteko eskatuko dio, eta Foru Administrazioari jasangarritasunari buruzko beste txosten bat egiteko.

Erakunde horiek egiten dituzten txostenak lotesleak eta arrazoituak izango dira, eta ukatu ahal izango dira soilik bikoiztasunagatik edo udalerriaren finantza-jasangarritasunari eragiteagatik (udal ogasun osoan ulertu behar da).

Txostenak ondorioztatzen badu bikoiztasunak daudela, udalerriak ezin izango ditu jarduera, zerbitzu edo prestazio horiek gauzatu, eta berehala geldiarazi beharko ditu, hasi badira.

Txostena nahitaezkoa eta loteslea da. Baldin eta 20 egun balioduneko epea igaro eta igorri ez bada, udalerriak dagozkion jarduera, prestazio eta zerbitzuak gauzatzen hasi ahal izango du, betiere foru-organo eskudunak finantza-jasangarritasunari ez eragiteari buruzko txostena egin badu edo organo hori hogei egun balioduneko epean egin eta jakinarazi ez bada.

Txostenik eskatzen ez bada jarraitu beharreko jarduerari dagokienez, Eusko Jaurlaritzako sail batek identifikatzen badu udalerri batek bikoiztasuna ekar dezaketen jarduera, prestazio edo zerbitzuak garatzen dituela, toki-administrazioaren arloan eskumena duen zuzendaritzari eskatu beharko dio zuzendaritza horrek udalerriari eska diezaiola txostena egiteko.

Txosten horiek aztertu ondoren, eta irizpide-aldeak bere horretan jarraitzen badu, batzorde bat eratu beharko da eragindako sailaren, toki-administrazioaren arloan eskumena duen zuzendaritzaren eta udalerriaren artean, elkargunea bilatzeko. Desadostasunak konpontzen ez badira, EAEko administrazio orokorrak udalerriari eskatu ahal izango dio jarduera, zerbitzu edo prestazioak egiteari uzteko edo administrazioarekiko auzien jurisdikzioan zuzeneko aurkaratzea egiteko, Toki Araubidearen Oinarriak arautzen dituen Legearen 65. artikuluan xedatutakoaren arabera.

1.9.- ESKUMENEN KLAUSULA UNIBERTSALA. FINANTZAKETA

Oro har, klausula unibertsaletik eratorritako udal eskumenen finantzaketa eskumen horiek erabiltzen dituzten udalerriek dagokie. Hala ere, salbuespenak aurreikusten dira.

Arau orokorra 16.5 artikuluan dago jasota: “Artikulu honen lehen paragrafoan aurreikusitako jarduera, zerbitzu edo prestazioak (...) abiarazten dituen udalerriak bakarrik finantzatuko ditu”. Baina horrek salbuespen bat du: “salbu eta lege edo foru-arau batean berariaz hala aurreikusten bada edo, salbuespenez, autonomia-erkidegoko edo foru-erakundeetako dirulaguntzen politika espezifiko baten xede bada.

1.10.- ESKUMEN PROPIOAK ESLEITZEA. BERME FORMALAK

Udalerrien berezko eskumenak, nolanahi ere, Eusko Legebiltzarraren lege bidez edo foru-arau bidez zehaztu beharko dira (ETELen 18.1 artikulua). Lege-erreserba edo foru-arauaren erreserba horretaz gain, gutxieneko eginkizun edo ahalmenen erreserba bat gehitzen da legegile autonomikoak edo foru-botere arauemaileak errespetatu behar duten 17.1 artikuluko eskumen-zerrenda zabalaren barruan, gai bat sektoreka arautzen dutenean eta dagozkion eskumenak esleitzen dituztenean (ETELen 17.2 artikulua).

Hala ere, arlo bakoitzean erreserbatutako funtzio horiek mugatu daitezke, baldin eta bi eskakizun formal betetzen badira: a) subsidiariorotasun- eta proportzionaltasun-printzipioen mugaketaren motibazioa; eta b) aldaketak esanbidezkoa izan behar du.

ETELen 18.2 artikulua lege-erreserbaren edo foru-arauaren ñabardura bat aurreikusi zuen, araudi-ahalaren esku-hartzea aurreikusi zuelako eskumen propioen ondoriozko zerbitzu, jarduera edo prestazioak zehazteko orduan. Horrela, Legeak edo Foru Arauak jarduera-sektore jakin batean (adibidez, gizarte-zerbitzuen zorroan) araudi-lankidetzara behar duen kasuetan, zer jarduera, zerbitzu edo prestazio egin behar diren zehaztu ahal izango da.

Eskumen propioak esleitzeko, printzipio eta arau batzuk bete beharko dira:

- a) Erregulazio horren egokitasuna ebaluatu beharko da, ezarritako printzipio hauen arabera: finantza-nahikotasuna, herritarrekiko hurbiltasuna, subsidiariorotasuna eta, hala badagokio, bereizketa (ETELen 14.5 artikulua). Gainera, bermatu beharko da ez dela bikoiztasunik gertatzen, eta ez dela arriskuan jartzen udal ogasun osoaren finantza-jasangarritasuna. Hori dela eta, legegileak edo foru-araugintzako botereak zioen azalpenean justifikatu behar du eskumen-zehaztapen horretan behar bezala aplikatu direla aipatutako printzipioak.
- b) Udalen eskumen propioak zehazten dituen lege, foru-arau edo araudi-xedapen bakoitzean berariazko eranskin bat aurreikusi beharko da, finantza-nahikotasuna ziurtatzeko beharrezkoak diren finantza-baliabideen zuzkidura aurreikusiko duena, baina horrek ez du gastu handiagorik ekarriko, HDEK-Herri Dirubideen Euskal Kontseiluak baimendu ezean (ETELen 18.3 artikulua). Arau hori, neurri batean, TAOLen 25.3 artikuluaaren translazioa da, baina bat dator euskal ereduaren berezitasunekin eta garrantzizko gehigarri batzuekin.

1.11.- ESKUMEN PROPIOAK ESLEITZEA. FINANTZAKETA BERMEAK

ETELen 18.3 artikuluan jasotako eskakizunez gain (finantza-nahikotasuna ziurtatzeko finantza-baliabideen zuzkidura aurreikusi behar duen eranskinari buruzkoak), ETELen 112. artikulua ezarri zuen eskumen propioak "esleitzen" dituzten lege eta foru-arau horiek "beti eta aldi berean zehaztu beharko dituztela aipatutako zerbitzuak betetzea edo ematea bermatuko duten finantzaketa-bitartekoak".

Lege eta foru-arauen proiektuek memoria ekonomiko bat aurkeztu beharko dute, udalek eskumen propio horiek beren ogasunei nola eragingo dien autonomiari, egonkortasunari, jasangarritasunari eta finantza-nahikotasunari dagokienez (ETELen 112.2 artikulua). Azterketa horrez gain, Eusko Jaurlaritzan edo foru-aldundian ogasun-arloko eskumena duen sailak aipatutako printzipioak betetzeari buruzko txostena ere aurkeztu beharko du.

1.12.- BALDINTZATUTA EZ DAGOEN FINANTZAKETA ARAU OROKOR GISA

Udalen eta gainerako toki-erakundeen finantzaketa, oro har, baldintzatu gabe egongo da (ETELen 111.1. artikulua). Arau hori aplikatu behar da, halaber, udal finantzaketa zehazten denean eskumenak esleitzean edo, hala badagokio, jarduerak edo zerbitzuak zehaztean.

Baldintzaturik ez dagoen udal finantzabideak zehazteak, EAEn eskuduntzen eremuan aitortutako eskumen propioak direnean, arazo erantsi bat dakar: baliabideen barnebanaketa eta lurralde historiko bakoitzean udal finantzaketaren partaidetza zehaztea. Izan ere, udalerriari esleitutako finantza-baliabideen azken zehaztapena egitea foru-organoen eskumena da.

1.13.-BALDINTZATUTA EZ DAGOEN FINANTZAKETA. PRINTZPIOAK

Autonomia-erkidegoetako edo foruetako arau-xedapenetatik edo dirulaguntzen politiketatik eratorritako finantzaketa baldintzatuko mekanismoak ezartzea salbuespenezkoa da, eta, nolatan ere, printzipio hauek bete behar ditu (ETELen 111.2 artikulua):

- a) Toki-erakundeen parte-hartzearen printzipioa, lehentasunak finkatzeari dagokionez.
- b) Aurrekontu-egonkortasunaren eta finantza-jasangarritasunaren printzipioa, urte anitzeko aurrekontu-kudeaketa eta inbertsioen plangintza erraztuz, eta toki-erakundeei aukera emanez udal jarduketan planetara eta haien lehentasunetara egokitzearen arabera hautatzeko.
- c) Efikazia-, efizientzia- eta kalitate-printzipioak zerbitzu publikoak ematean, horien jasangarritasuna eta jasangarritasuna ziurtatuz.

Xedapen horrek berebiziko garrantzia du, eta bereziki eragiten dio Jaurilaritzak eta Aldundiek toki-erakundeei ematen dizkieten laguntzen eta dirulaguntzen politikari. Azken batean, finantzaketa itunduko planak erabiltzeko deia da. Plan horietan lehentasunak finkatzen dira, urte anitzeko aurrekontu-kudeaketa errazten da eta udal zerbitzu publikoen prestazioan kalitate hobea lortzen da, eraginkortasun- eta efizientzia-irizpideei jarraituz.

1.14.- ESKUORDETUTAKO ESKUMENAK ETA LANKIDETZA HITZARMENAK. FINANTZAKETA BERMEAK

ETELen 24. artikulua arau batzuk ezarri zituen udalen finantzaketa bermatzeko, eskuordetutako eskumenen kasuetan edo EAeko Administrazio Orokorraren edo foru-aldundien eta EAeko toki-erakundeen artean lankidetza-hitzarmenak sinatu direnean.

Berme-klausula hori HDEKaren alde egin behar da, hark, hala badagokio, egin gabeko finantza-transferentziak atxiki ditzan eta dagozkion konpentsazioak egin ditzan. Finantza-betebeharrak dakartzaten guztietan, ETEL indarrean sartzen denetik aurrera egiten diren eskuordetze edo hitzarmen horiek "finantza-konpromiso horiek betetzen direla bermatzeko klausula bat jaso beharko dute. Klausula horren arabera, HDEKari baimena eman beharko zaio hurrengo aurrekontu-ekitaldian aplikatzeko, aurreko aurrekontu-ekitaldian erakunde eskudunak toki-erakundeei egin ez zizkien finantza-transferentziak atxikitze sistema

bat adosteko, eta ukitutako udalerriari edo udalerriei esleitzeko, ordainketa ezarritako baldintzetan egiten ez bada” (24.1 artikulua). Ondoren, prozedura-arau batzuk ezarri ziren, obligazioa eskuordetze-akordioetara eta luzatutako hitzarmenetara hedatzea, baita HDEKak prozedura zehaztea ere.

TAOLen 57 bis artikulua, antzeko bermea jasotzen zuena, Konstituzioaren aurkakotzat jo zuen 41/2016 KAEk, baina adierazpen hori ezin da ETELen 24. artikulura zabaldu, aurrekontu materialak eta formalak desberdinak direlako. Kontuan izan behar da, gainera, 57 bis artikulua ezin zitzaiera euskal udalerriei aplikatu, Euskadin dagoen finantzaketa-araubide berezia dela eta, eskema instituzional desberdin eta berezi bati erantzuten diolako.

Alde batetik, TAOLen 57 bis artikulua inkonstituzionalitatea, ikuspuntu materialetik, konpentsazio finantzarioen sistemaren izaera “triangeluarragatik” da, zeinaren erabakian Autonomia Erkidegoa ez zegoelako (legez ezarri zen). Eta, gainera, ikuspegi formaletik, Lege Organikoa izan behar zuen (eta, zehatzago, AEFLO).

Inkonstituzionalitate-eragozpen hori ezin da ETELen 24. artikulua diseinatutako eskemara eraman. Izan ere, kasu honetan, arau hori Ekonomia Itunetik eratorritako finantzaketa-sisteman oinarritzen da, eta, beraz, ez dagokio, inola ere ez, Lege Organikoaren erreserba, ezta AEFLOn ezarritako finantzaketa-araubideak ere.

TAOLen 57 bis artikuluan ezarritako ereduaren izaera “triangeluarra” guztiz konponduta dago euskal kasuan, berme-klausularen baimena ez delako gobernu-maila jakin baten aldekoa, HDEK-Herri Dirubideen Euskal Kontseiluaren aldekoa baizik. Hau da, HDEKn alde biko harreman gurutzatu horiek eragindako gobernu-maila guzti-guztiek parte hartzen dute, hala nola, eskuordetze-akordioen parte guztiek eta aldeetako batek finantza-betebeharrak dakartzaten hitzarmenen partaideek.

Azken batean, ETEL indarrean sartzen denetik aurrera, finantza-betebeharrak dakartzan edozein eskuordetze-akordio edo lankidetzak-hitzarmenek, autonomia-erkidegoko administrazioaren, foru-aldundien eta toki-erakundearen artean sinatzen (edo luzatzen) bada, berme-klausula hori jaso beharko du.

1.15.-UDAL ESKUMENEN ARLOKO BERME SISTEMA INSTITUZIONALA: HERRI DIRUBIDEEN EUSKAL KONTSEILUA, TOKIKO GOBERNUEN BATZORDEA ETA PARTAIDETZARAKO LURRALDE ORGANOAK

ETEL lege integral bat da, tokiko autonomiaren bi alderdi substantiboak jaso zituenak: eskumenak eta finantzaketa. Eredu horrekin bat etorritik, sistema instituzional bat diseinatu zuen, berau bermatzeko. Sistema hori bi elementuetan oinarritzen da, eta, udal eskumenen eremuari dagokionez, udal ordezkariak honako organo hauen erabakietan parte hartzean gauzatzen da:

- a) Tokiko Politika Publikoen Euskal Kontseilua
- b) Tokiko Gobernuen Batzordea
- c) Parte hartzeko eta alerta goiztiarreko lurralde-organoak

1.16.-TOKIKO POLITIKA PUBLIKOEN EUSKAL KONTSEILUA

ETELen VII. tituluak toki-autonomiaren berme instituzionalaren eredu aurreratu bat definitu zuen, funtsean bi erakunde autonomikotan oinarritzen dena (TPPEK eta TGB), bere garaian lurralde historikoetako foru-organismoek sortzen zituzten erakundeez gain.

TPPEK Euskal Autonomia Erkidegoko erakunde-egitura bat da, eta honako hau bermatzen du: “gobernuaren toki-eremuan eragina izan dezaketen politika publikoak diseinatzeko, lantzeko, gauzatzeko eta ebaluatzeko prozesuetan udalen interesak aintzatestea eta haztatzea” (83.1 artikulua).

TPPEKk udal eremuan jarduten du:

- a) Udal interesak jokoan dituzten eta gobernuaren toki-eremuan eragina izan dezaketen politika guztiei buruz (autonomikoak edo foralak izan).
- b) Udalen berezko eskumenen esparru materialari eragiten dioten erakunde erkideen eskumenei buruz, funtzio garrantzitsu gisa (ETELen 84. artikulua).

Organo hori, aurrekontu-ondorioetarako soilik, Eusko Jaurlaritzan toki-arloko eskumena duen sailari atxikita dago (84.2 artikulua), hargatik eragotzi gabe erakunde horri aitortzen zaion autonomia organikoa eta funtzionala (84.3 artikulua).

TPPEKren osaerari dagokionez, hemezortzi kide ditu guztira, hiru erakunde-mailetako bakoitzeko sei (Eusko Jaurlaritza, foru-aldundiak eta udalerrietako ordezkariak (azken horiek EUDELen proposamenez izendatuak, lurralde- eta genero-irizpideei eta horien dimentsio-irizpideei lehentasuna emanez, halako moldez non ordezkarien herena, gutxienez, 5.000 biztanletik beherako udalerrietakoak izaten den).

Udal eskumenei dagokionez, TPPEKk (ETELen 86. artikulua) erakunde erkideek eta, zenbait kasutan, lurralde historikoetako foru-organismoek abiaraziko dituzten arau-xedapenak zehaztu aurretik jardun behar du.

Kasu batzuetan, EAEren eta toki-erakundeen eskumenetara mugatzen da, hala nola 86. artikulua a) letran aurreikusitako kasura (“planak eta programak egiten parte hartzea”) edo artikulua b) letrara (EAEren eskumenen esparruan, udalerrien eskumen propioei eragiten dieten gaiei buruz TGBk onetsitako arau-sustapeneko proposamenak bideratzea)..

Baina, era berean, beste kasu askotan, TPPEKren ekintzak edo esku-hartzeak bere jardun-eremua zabaltzen du hiru gobernu-mailetan (baita foru-aldundietan ere) eta gobernuaren toki-eremuari eragiten dion edozein gaitan, esate baterako: informazio-trukea (c letra), politika sektorialen eztabaida eta bateratzea (d letra), politika publikoen kudeaketa integratua (e letra), tokiko autonomia urratzeagatik konstituzio-kontrakotasuneko helegiteak egitea (f letra), zerbitzuen kostu efektiboa kalkulatzeari buruzko azterlan edo proposamenen irizpena edo onarpena, plan ekonomiko-finantzarioak (g letra).

1.17.-TOKIKO GOBERNUEN BATZORDEA

TGB alerta goiztiarreko organo gisa eratzen da, toki-autonomia babesteko eta udal eskumenak bermatzeko. Batez ere, “prebentziozko” izaerarekin jarduten du autonomia-erkidegoetako araugintza-ekimenak (foruzkoak ez direnak) onartze-prozesuan daudenean, dela lege-proiektu gisa, dela araudizko xedapen gisa.

Euskadiko TBG “organo autonomo eta independentea” da (ETELen 87.2 artikulua), eta EUDELe proposatutako hamabi udal ordezkari osatzen dute. Horietako seik Herri Dirubideen Euskal Kontseiluaren toki-ordezkariekin bat etorri beharko dute, eta beste seiak udalerriaren lurraldetasun, genero eta tamainako irizpide jakin batzuen arabera izendatuko dira (heren bat, hau da, 2, 5.000 biztanletik beherakoa).

Haren funtzionamenduari dagokionez, informatu beharreko xedapen arauemailearen maila formalari dagokionez, honako hauek bereiz ditzakegu:

- a) Eusko Jaurlaritzak lege-aurreproiektuak edo legegintza-dekretuak (lege-mailako xedapen orokorrak) onartu nahi dituenean, Batzordeak nahitaezko txosten bat egin beharko du, hamabost eguneko epean, toki-autonomiaren estandarrei dagokionez eragozpenik ote dagoen adierazteko. Hau da, ea lege edo dekretu berri horiek toki-autonomia urratzea edo murriztea ekar dezaketen, eta, horren ondorioz, aldebiko prozedura bat abiarazi beharko da (aldebiko batzordea eratzea), TGBren ordezkartza baten eta Eusko Jaurlaritzaren beste baten artean akordioak lortzeko (90.2 eta 3 artikulua). Tokiko ordezkartza proposamenei uko egiteko arrazoiak eman beharko dira, eta kontuan hartu beharko da zergatik jotzen den tokiko autonomia urratzen ez dela (90.4 artikulua). Txosten arrazoitu hori lege-proiektuaren espedientearekin batera bidaliko da Eusko Legebiltzarrera (90.5 artikulua).
- b) Araudi-mailako xedapen orokorrak egin eta onartu nahi direnean ere iritzia eman beharko du, xedapen horiek lege-mailako arauetan ezarritako berariazko elaborazio-prozedura bat dutenean izan ezik. Txostena hamabost eguneko epean egin beharko du, presazkoa denean izan ezik; kasu horretan, zortzi egunekoa izango da, eta proiektututako araudia udal interesetarako egokia den aztertuko du.

Aipatutakoez gain, TGBk beste gai batzuetan ere parte hartzen du, eta gai hauei buruzko azterlanak eta proposamenak egitean zehaztutako udal eskumenei zeharka baino ez die eragiten:

- a) Toki-erakundeetako kideen, aldi baterako langileen eta erakunde horien eta haien sektore publikoaren zerbitzura dauden gainerako langileen ordainsarien eta bertaratzeen gehieneko mugak zehaztea, gaikuntza nazionaleko funtzionarioak barne.
- b) Tokiko zerbitzu publikoen benetako kostua kalkulatzeko, ondoren HDEKra eta partaidetzako lurralde-organoetara edo foru-aldundietara bidaltzeko.
- c) Aurrekontu-egonkortasunari buruzko araudian ezarritako ekonomia- eta finantza-planak formulatzeko beharrezko arauak, ondoren HDEKra bidaltzeko.

Bere eginkizunei buruzko erabakiak hartzeari dagokionez, gehiengo soila beharko da.

1.18.-PARTE HARTZEKO ETA ALERTA GOIZTIARREKO LURRALDE ORGANOAK

Foru-organoek lurralde-organoak eratu ahal izango dituzte, udalek foru-politika publikoetan eta udal eskumen propioei eragiten dieten arau-xedapenak, planak eta programak egiteko prozesuetan parte har dezaten gaitzeko (ETELen 92. artikulua).

Eginkizun horiek, halaber, lehendik dauden organoei esleitu ahal izango zaizkie, hala nola dagoeneko sortuta dauden eta hiru foru-lurraldeetan funtzionatzen duten Finantzen Lurralde Kontseiluei (Arabako “finantzen” izendapenari “toki-administrazioa” ere gehitu dio).

1.19.- ERANSKINA: ETELen 17. ARTIKULUKO ESKUMEN BAKOITZARI APLIKATU BEHARREKO AUTONOMIA-, FORU- ETA ESTATU-ARAUDIA, udalaren eskumen-eremuan eragin handiena duten artikulua aipatuta.

2.-TOKIKO ZERBITZU PUBLIKOEN KUDEAKETA

2.1.-KUDEATZEKO MODUAK ETA ERABAKI ASKEA

Tokiko zerbitzu publikoak kudeatzeko moduak honako hauek izan daitezke (TAOLen 85. artikulua eta ETELen 94. artikulua):

a) Zuzenekoa:

- 1.-Toki-erakundearen beraren bidez (inolako pertsonifikazio bereizirik gabe).
- 2.-Toki-erakunde autonomo baten bidez, hau da, nortasun juridiko propioa duen erakunde bat, osoko bilkurak sortua, bere estatutuak onartu eta kontseilu errektore bat eratu duena, eta bere langileak eta aurrekontua dituen. administraziozuzenbidearen bidez arautzen da.
- 3.-Tokiko enpresa-erakunde publikoa, hau da, nortasun juridiko propioa duen erakundea, Osoko Bilkurak sortua, bere estatutuak onartu eta kontseilu errektore bat eratu duena, eta bere langileak eta aurrekontua dituen. administrazio zuzenbidearen bidez arautzen da administrazio-ahalak erabiltzen dituenean, eta zuzenbide pribatuak jarduera ekonomikoa eta zerbitzuak emateko araubidea gauzatzen dituenean.
- 4.-Merkataritza-sozietatea, kapital soziala titulartasun publikokoa duena. Ordenamendu pribatuaren bidez arautzen da, aurrekontuei, kontabilitateari, finantza-kontrolari, eraginkortasun-kontrolari eta kontratazioari buruzko araudia aplikagarri zaien gaietan izan ezik. kapital sozietatei buruzko Legearen testu bategina onartzen duen uztailaren 2ko 1/2010 Legegintzako Errege Dekretuan aurreikusitako moduetako bat hartu behar du.

b) Zeharkakoa, indarreko legerian eta, bereziki, unean-unean aplikatzekoa den kontratuen legerian (ETELen 94. artikulua) aurreikusitako kontratu eta lankidetzeta-modalitateen bidez. Indarrean dagoen SPKLk ezabatu egiten ditu TAOLen 85.2 b) artikuluan aipatzen diren zerbitzu publikoak eta horien modalitateak (emakida, kudeaketa interesduna, ituna eta ekonomia mistoko sozietatea) kudeatzeko kontratuak, eta, beraz, erreferentzia hori honako hauei egin zaiela ulertu behar da:

- 1.- Zerbitzu-emakida (eragiketa-arriskua emakidadunari transferitzea).
- 2.-Herritarren aldeko zuzeneko prestazioak dakartzaten zerbitzu-kontratuak (eragiketa-arriskua kontratistari ez transferitzea).

Toki-erakundeak askatasunez erabakiko du zerbitzua emateko modurik egokiena, honako hauek kontuan hartuta:

- a) Zuzeneko kudeaketa titulartasun publikoko kapital sozialeko enpresa-erakunde publiko baten edo merkataritza-sozietate baten bidez egin ahal izango da, baldin eta kudeaketa hori erakundeak berak edo tokiko organismo autonomo baten bidez egitea baino jasangarriagoa eta eraginkorragoa bada.

Ondorio horietarako, dagokion espedientearen honako hauek jaso beharko dira:

- 1.-Inguruabar horiek egiaztatzeke memoria, errentagarritasun ekonomikoaren eta inbertsioa berreskuratzearen irizpideak kontuan hartuta.
- 2.-Jasotako aholkularitza justifikatzeko memoria, zerbitzuaren kostuari buruzko txostenak eta jasotako laguntza teknikoaren barne.
- 3.-Planteatutako proposamenen finantza-jasangarritasuna baloratzeko kontu-hartzailetzaren txostena.

Espediente hori Osoko Bilkurari helaraziko zaio, hala badagokio, dagozkion erabakiak har ditzan.

Zuzeneko edo zeharkako kudeaketaren artean, tokiko legegileak ez du lehentasunik. Hala ere, zuzeneko kudeaketaren barruan, zerbitzua erakunde autonomo baten bidez edo tokiko erakunde baten bidez ematea lehenesten da, enpresa-erakunde publiko baten edo tokiko merkataritza-sozietate baten bidez baino.

- b) Kudeatzeko modua aukeratzean, kontuan hartu beharko da ahal publikoak gauzatzean edo tokiko interes orokorrak zaintzean zuzenean edo zeharka parte hartzea dakarten eginkizunak betetzea. Nolanahi ere, arlo horretan sektore publikoaren kontratazioa arautzen duen oinarritzko legerian xedatutakoa bete beharko da.

2.2. UDAL EKIMEN EKONOMIKOA JARDUERA EGKONOMIKOAK GARATZEAN

Toki-erakundeek ekimen publikoa baliatu ahal izango dute jarduera ekonomikoak garatzeko, baldin eta aurrekontu-egonkortasunaren eta finantza-jasangarritasunaren helburua betetzen dela bermatzen bada.

Osoko bilkurari dagokio neurriaren komenigarritasuna eta egokitasuna egiaztatzen duen espedientearen onestea. Honako hauek jaso beharko ditu, gutxienez:

- a) Ekimenak tokiko ogasun osoaren finantza-jasangarritasunerako arriskurik ez dakarrelako justifikazioa.
- b) Merkatuaren azterketa, dagoen eskaintzari eta eskariari, errentagarritasunari eta jarduerak enpresa-lehian izan ditzakeen ondorioei buruzkoa.
- c) Tokiko jarduera kudeatzeko modu zehatza.

Espedienteak honako hau eskatzen du (TATBren 97. artikulua):

- a) Korporazioaren hasierako erabakia, bertako kideek eta teknikariek osatutako azterketa-batzorde bat izendatu ondoren.
- b) Batzorde horrek memoria bat idaztea kasuan kasuko jarduera ekonomikoaren alderdi sozial, juridiko, tekniko eta finantzarioei buruz. Memoria horretan, kudeaketa-modua zehaztu beharko

da, legeak aurreikusitakoen artean, baita jardueraren prestazioa eten behar den kasuak ere. Era berean, zerbitzuaren prezioen proiektu bat ere aurkeztu beharko da. Hori finkatzeko, kontuan hartuko da zilegi dela toki-erakundearen behar orokorreki aplikatu beharreko onurak lortzea, aurrekontuaren diru-sarrera gisa, erreserba-funtsak eta amortizazioak eratzeari kalterik egin gabe.

- c) Korporazioak memoria aintzat hartu ondoren, jendaurrean jartzea, gutxienez hogeita hamar eguneko epean. Epe horretan, partikularrek eta erakundeek oharrak egin ahal izango dituzte.
- d) Osoko bilkurak proiektua onartzea.

Obra- eta zerbitzu-emakidako kontratuetan, komenigarritasuna eta egokitasuna egiaztatzen duen espediente hori SPKLn araututako bideragarritasun-azterlanarekin batera izapidetuko da (SPKLren bigarren xedapen gehigarria).

TAOLEk bereizitako funtsezko jarduerak edo zerbitzuak monopolio-erregimenean gauzatzeko (86.2 artikulua: a) etxez etxeko uren hornidura eta arazketa, b) hondakinak bildu, tratatu eta aprobetxatzea, eta c) bidaiarien garraio publikoa eta, hala badagokio, autonomia-erkidegoko legerian jasotzen direnak), beharrezkoa da osoko bilkuraren erabakia, gehiengo osoz onartua eta ondoren organo autonomiko eskudunaren onarpena. Organo horrek ez badu horri buruzko erabakirik hartzen hiru hilabeteko epean, jarduera edo zerbitzua monopolio-erregimenean egin daitekeela ulertu behar da. Kudeatzeko modua zuzena edo zeharkakoa izan daiteke.

Bestalde, toki-erakundeentzat gordetako zerbitzu publikoak jasotzea eta erabiltzea derrigorrezkotzat jo ahal izango da herritarrentzat ordenantza bidez, segurtasunak, osasungarritasunak edo interes orokorreko inguruabarrek hala eskatzen dutenean.

Nolanahi ere, Estatuko Administrazioak arlo horretako egintzak eta erabakiak aurkaratu ahal izango ditu aurrekontu-egonkortasunari eta finantza-jasangarritasunari buruzko legeria betetzen ez dutenean.

2.3.-KUDEAKETA PARTEKATUA: BITARTEKO ERAKUNDEAK

Bitarteko erakundeak erabiliz tokiko zerbitzu publikoak emateko kudeaketa partekatuari dagokionez, honako hauek nabarmentzen ditugu:

- a) Mankomunitateak eta beste elkarte-formula batzuk:

Osoko bilkurak gehiengo osoz hartutako erabakiaren bidez, udalak parte hartu ahal izango du mankomunitateen eta toki-erakundeen beste elkarte-formula batzuen sorreran, edo lehendik sortutakoei atxiki ahal izango zaie, udal zerbitzu publikoen prestazioaren kudeaketa partekatua egiteko eta udal obrak egiteko.

Lurralde historiko bakar batekoak direnean, funtsean, oinarritzko legerian eta foru-araudian xedatutakoaren arabera arautuko dira; baita ETELekadierazitakoaren arabera ere.

Funtsean, oinarritzko legerian eta foru-araudian xedatutakoaren arabera arautuko dira (3/1995 Foru Araua, Bizkaiko udalaz gaindiko erakundeak arautzen dituen; 6/2007 Foru Araua, apirilaren 10ekoa, Gipuzkoako udalaz gaindiko erakundeak arautzen dituen), lurralde historiko bakarrekoak direnean, ETELen aginduez gain.

Lurralde historiko bat baino gehiagoko eta autonomia-erkidego desberdinetako udalerrien mankomunitateak ETELen 103. artikuluan xedatutakoaren arabera arautuko dira.

Era berean, irtenbide instituzionala dira nahitaezko gutxieneko zerbitzuen kudeaketa partekatua eskaini behar den kasuetan, TAOLek adierazitakoa alde batera utziz. Azken horrek Lurraldeetako Aldundiei ematen die gutxieneko zerbitzuen kudeaketa, 20.000 biztanletik beherako udalerrien kasuan.

Arabian, kuadrillak (7) hartu behar dira kontuan, zerbitzuak sustatzeko eta kudeatzeko gaitasuna duten foru-izaerako eta eskualde-eremuko lurralde-erakunde gisa. Kuadrillei buruzko azaroaren 20ko 63/1989 Foru Arauaren bidez instituzionalizatzen dira.

Era berean, Arabian, legeria orokorrak zerbitzu-mankomunitate gisa kalifikatutako erakundeek "zerbitzu-ermandade" izen generikoa hartzen dute. Horren bidez, udalerriak eta kontzejuak elkarren artean mankomuna daitezke, antolamendu egonkorra behar duten beren eskumeneko obrak eta zerbitzuak elkarrekin egiteko.

b) Partzuergoak:

Osoko bilkurak gehiengo osoz hartutako erabakiaren bidez, toki-erakundeak parte hartu ahal izango du partzuergoen sorreran, beste administrazio publiko batzuekin edota erakunde pribatuekin batera (azken horiek irabazi asmorik gabekoak, ETELen arabera) interes komuneko helburuetarako. Halaber, lehendik dauden partzuergotan sartu ahal izango da, baldin eta horien helburua tokiko zerbitzu publikoak emateko lankidetzak ekonomiko, tekniko eta administratiboa bada.

Partzuergo bakoitzaren estatutuek zehaztuko dute zein administrazio publikori atxikita egongo den, SPAJLren 102. artikuluan araututako irizpideen arabera. Aurrekontu-, kontabilitate- eta kontrol-araubidea zein langileena atxikitako erakundeari aplikatuko zaio. Era berean, sektore publikoko kontratuen legeria aplikatuko zaio. Atxikipena urtero berrikusi beharko da, aipatutako 102. artikuluan irizpideen arabera.

Lurralde historiko bereko lurralde-eremuko entitateek osatutako partzuergoak direnean, oinarritzko legediak eta foru-araudiak arautuko dituzte (3/1995 Foru Araua, Bizkaiko udalaz gaindiko erakundeak arautzen dituen; 6/2007 Foru Araua, apirilaren 10ekoa, Gipuzkoako udalez gaindiko erakundeak arautzen dituen), bai eta aplikatzekoak diren ETELen irizpideek ere.

Lurralde historiko batetik gorako lurralde-eremua duten partzuergoak ETELen 106. artikuluan xedatutakoaren arabera arautuko dira, baita oinarritzko legeriaren arabera ere.

Partzuergoak lehentasunezko formuletako bat izango dira nahitaezko gutxieneko zerbitzuak modu partekatuan kudeatzeko, aldundiak bere koordinazio-ahalmenak erabiliz jardun behar duenean.

c) Fundazio publikoak

Osoko bilkurak gehiengo osoz hartutako erabakiaren bidez, toki-erakundeak fundazio publikoen sorreran parte hartu ahal izango du, edo lehendik dauden fundazioetan sartu ahal izango da, baldin eta fundazio horien sortzaileek horrela erabakita beren ondarea interes orokorreko helburuei lotuta badago modu iraunkorrean, eta haien xedea toki-erakundearen eskumen-eremuarekin lotutako jarduerak egitea bada.

Fundazio bakoitzaren estatutuek zehaztuko dute zein administrazio publikori atxikita egongo den, SPAJLren 129. artikuluan xedatutakoaren arabera. Aurrekontu-, kontabilitate- eta kontrol-araubidea atxikita dagoen erakundearena izango da, eta atxikipena urtero berrikusi beharko da.

Fundazioek inola ere ezin izango dute ahalmen publikoak erabiltzea dakarren gaitasunik izan, ezta nahitaezko zerbitzu publikoak ematea helburutzat izan ere.

SPAJLren, Euskal Autonomia Erkidegoko Fundazioei buruzko ekainaren 2ko 9/2016 Legearen, haren estatutuen eta ordenamendu juridiko pribatuaren oinarritzko xedapenek arautzen dituzte fundazioak.

2.4.-KUDEAKETA PARTEKATUA: LANKIDETZA TRESNAK

ETELek kudeaketa partekatuaren arloko lankidetza-tresna hauek nabarmentzen ditu:

a) Lankidetza-hitzaurren (ETELen 100. artikulua).

Toki-erakundeak eta bere sektore publiko instituzionalak administrazio arteko lankidetza-hitzaurren egin ahal izango dituzte beste toki-erakunde batzuekin edo gainerako administrazio publikoekin, kudeaketa publikoaren eraginkortasuna hobetzeko eta, hala badagokio, administrazio-bikoiztasunak saihesteko edo ezabatzeke.

Lankidetza-hitzaurren xedea eta helburuak ETELen 100.2 artikuluan aurreikusitakoetatik edozein izan ahalko dira: sustapen-politikak koordinatzea; obrak edo zerbitzuak gauzatzea; egoitzak, lokalak eta eraikinak partekatzea; ondare-ondasunen erabilera lagatzea eta onartzea; prestazio-jarduerak garatzea; administrazio-kontratazioa arrazionalizatzeko eta zentralizatzeko mekanismoak gaitzea; administrazio-zerbitzuak taldekatzea; eta antzeko helburuak dituen beste edozein neurri.

Hala eskatzen duten hitzaurren, zerbitzu eta baliabide materialak eta ekonomikoak eskualdatzearekin batera, horiei atxikitako langileak ere eskualdatu ahal izango dira. Baina horrek ez du esan nahi, inola ere, pertsona bakoitzari ez dagokion beste administrazio publiko bat sartuko denik.

Nolanahi ere, hitzaurren arautzen dituen SPAJLren 47.etik 53.era bitarteko artikuluetan xedatutakoa bete behar da. Administrazioen arteko hitzaurren ezin dira ofizioz berrikusi APAPEL 106. artikuluan ezarritako prozeduraren bidez; beraz, deuseztasun-akatsik ikusiz gero, ebazpen judizial bidez deklaratu beharko da (626/2025 AGE, maiatzaren 26koa).

Bestalde, tokiko lankidetza partekatuaren esparru horretan, tokiko zerbitzu publikoak (hondakinak biltzea, uraren ziklo integrala, etab.) emateko baliabide propio bateratuak (in house kontratuak) erabiltzea nabarmendu behar da, eta, SPKLren arabera, horiek aplikaziotik kanpo geratuko dira.

Adibide praktikoa gisa, honako eginkizun hauek garatzeko, udalen arteko hitzaurren egin daitezke:

- musika-eskolako zerbitzu bateratua ematea;
- logopedia-zerbitzua ematea;
- udalerrietako hirigintza-zerbitzuak elkartzea eta arkitekto-lanpostua elkarrekin mantentzea;
- gizarte-zerbitzuak taldekatzea eta gizarte-zerbitzuetako teknikariak elkarrekin mantentzea.

b) Lurralde-lankidetzako sareak (ETELen 99. artikulua)

Organo eskudunak horretarako hartutako erabakiaren bidez eta dagokion hitzarmena onartuta, tokii-erakuindeek parte hartu ahal izango dute lankidetzaz-sareen sorreran beste toki-erakunde batzuekin eta, hala badagokio, erakunde pribatuekin, udal eskumenak baliatzen direla bermatzeko edo tokiko zerbitzu publikoak modu partekatuan kudeatzeko.

Era berean, dagoeneko eratuta dauden halako sareei atxiki ahal izango zaizkie, haien estatutuetan edo funtzionamendu-arauetan eskatzen diren prozeduraren eta betekizunen arabera.

c) Lurraldeen arteko lankidetzaz (ETELen 107. artikulua).

EAEko instituzio komunek eta foru-aldundiek sustatuta, toki-erakundeak eta bere sektore publiko instituzionalak mugaz gaindiko lankidetzaz-programetan parte hartu ahal izango dute, Lapurdi, Nafarroa eta Zuberoako beste toki-erakunde batzuekin hizkuntza, kultura, ekonomia eta gizarte-arloko loturak ezarri eta sendotzeko; betiere horrek toki-eskumeneko politikak eta zerbitzuen kudeaketa hobetzen baditu.

Halaber, lankidetzaz-hitzarmenak adostu ahal izango dituzte lurralde horietako toki-erakundeekin, helburu berberekin.

Ildo berean, Estatuko edo nazioarteko antzeko beste lurralde-erakunde batzuekin lankidetzaz aritu ahal izango dira, bai nazioarteko elkarteak edo federazioak sortzeko, garatzeko edo haiei atxikitzeko kasuen esparruan; bai izaera ekonomiko eta sozialeko loturak ezartzeko edo indartzeko.

2.5. KUDEAKETA GOMENDIOA

Kudeaketa-gomendioa tresna juridiko bat da, eta, haren bidez, administrazio-organismoek edo zuzenbide publikoko erakundeek administrazio bereko edo beste bateko zuzenbide publikoko beste organo edo erakunde batzuei agindu diezaiekete jarduera material edo teknikoak egitea, eraginkortasun-arrazoiengatik edo jarduera horiek egiteko baliabide tekniko egokirik ez dagoenean (SPAJLren 11. artikulua).

Kudeaketa-gomendioak ez dakar eskumenaren titulartasuna lagatzea. Gomendioa egiten duen erakundeak arduraduna izaten jarraitzen du, eta gomendioaren xede den jarduera material zehatzari euskarria ematen dioten edo hura barne hartzen duten egintza edo ebazpen juridiko guztiak eman behar ditu. Erabakiak organo mandatugilearena izaten jarraituko du, eta horrek ere badu garrantzia baliabideei dagokienez.

Dagokion lurraldeko aldizkari ofizialean argitaratu beharko da gomendio-akordioa, eta, bertan, honako hauek zehaztu beharko dira: zein jarduerari eragiten dion, indarraldia eta gomendioaren xede den kudeaketaren izaera.

Gomendioa administrazio desberdinetako organoen artean egiten bada, hitzarmen bidez formalizatu beharko da.

EAEko adibide praktikoa gisa, kudeaketa-gomendio hauek aipa daitezke:

- Udaletatik Polizia eta Larrialdietako Euskal Akademiara, udaltzainak hautatzeko.
- Udaletatik haietako batera udaltzainak hautatzeko.

- Toki-erakundeetatik foru-aldundietara, enplegu publikoa finkatzeko eta egonkortzeko prozesuetan langileak hautatzeko kudeaketa materiala egiteko.
- Lan-poltsak modu bateratuan kudeatzeko musika-eskolen artean.
- Arabako udaletatik kuadrilletara, zerbitzu jakin batzuen kudeaketa materiala egiteko edo hondakinak kudeatzeko.
- Mankomunitateetatik udaletara, toki-garapeneko programak gauzatzeko.
- Udaletatik uraren ziklo integrala kudeatzeko partzuergoetara.
- Hainbat udaletatik haietako batera, Lanbidek diruz lagundutako tokiko enplegua eta garapena sustatzeko proiektuak gauzatzeko.
- Hainbat udaletatik partzuergo batera, gaitutako komunitateko konpostaje-eremuak mantentzeko eta kontrolatzeko zerbitzua emateko.
- Udaletik kontzejura, obrak egiteko.
- Udaletatik foru-aldundira, zenbait gizarte-zerbitzu kudeatzeko.

2.6.-UDAL TITULARTASUNEN ZERBITZU PUBLIKOEN KUDEAKETA BERRESKURATZEA

Birinternalizazioa, modu desegokian birmunizipalizatzea deitua, zeharka kudeatutako toki-titulartasuneko zerbitzu publikoen kudeaketa berreskuratzean datza, toki-erakundeek zuzenean kudea ditzaten.

Kontratu baten azkentzea gerta daiteke kontratua egiteko behar zen denbora amaitzeagatik edo kontratua aldeztetik suntsiarazteagatik (SPKL, 209. artikulua).

Itzulketa egin aurreko zentzuzko epe batean (epe hori baldintza-agirian ezarri beharko da), toki-administrazioaren organo eskudunak xedapen egokiak hartuko ditu ondasunak kontratuan aurreikusitako baldintzetan entregatu direla egiaztatzen. Toki Erakundearen Zerbitzuen Arautegiak (131.2 artikulua) enpresa emakidadunean «kontu-hartzaile tekniko» bat izendatzea aurreikusten du, obren eta materialaren kontserbazioa zaintzeaz arduratuko dena eta Korporazioari aurreikusitako baldintzetan mantentzeko beharrezkoak diren jarduketan berri emango diona.

Betetzeagatik azkentzeaz gain, zerbitzu-emakidako kontratuak (baita SPKL baino lehenagoko zerbitzu publikoak kudeatzeko kontratuak ere) aldeztetik azkendu daitezke, hasieran aurreikusitako iraupen-epea amaitu baino lehen, besteak beste, interes publikoko arrazoiengatik zerbitzua eskatu delako, administrazioak bere kabuz zuzenean kudeatzeko.

Toki-administrazioak orain arte operadore ekonomiko batek ematen zuen zerbitzu bat zuzenean ematea erabakitzen badu, zerbitzu hori ematen zuten langileak subrogatu beharko ditu, legezko arau batek, hitzarmen kolektibo batek edo eraginkortasun orokorreko negoziazio kolektiboko akordio batek hala ezartzen badu (SPKLren 130.3 artikulua).

Lehenengo kasua da lege-arau batek ezartzea. Horri dagokionez, 2001/23 Zuzentarauaren eta enpresen ondorengotzari buruzko LETBren 44. artikulua ondoz ondo juridikoak aplikatu beharko dira, zerbitzuak emateko modua aldatzeak bere nortasunari eutsiko dion erakunde ekonomiko

bat eskualdatzea badakar. EBJAren doktrinaren eta Auzitegi Gorenaren jurisprudentziaren arabera, administrazioak zerbitzu baten prestazioa berreskuratzeak eta enplegatzaile-jarrera hartzeak ez dakar Zuzentaraua eta LETBren 44. artikulua ez aplikatzea, baina subrogazioa automatikoki egitea ere ez.

Ondorengotzaren faktore erabakigarria —bere nortasunari eusten dion erakunde baten eskualdaketa— gertatu den zehazteko, eragiketaren egitatezko inguruabar bereizgarri guztiak hartu behar dira kontuan, besteak beste: enpresa mota; elementu materialak transmititu diren ala ez; elementu ez-materialen balioa eskualdatzeko unean; enpresaburu berria langile gehienek kargu egitea ala ez; bezeroak transmititu diren ala ez; eskualdatu aurretik eta ondoren egindako jardueren analogia-maila, eta jarduera horien balizko etenduraren iraupena.

Enpresaria aldatuz gero bere nortasunari eusten dion funtsezko entitate ekonomiko edo osagarri bat osatzen duten elementu materialetan oinarritzen diren zerbitzuen kasuan, nahiz eta enpresaburua sektore publikoko erakunde bat izan eta ondasunak jada bere jabetzakoak izan, tokiko administrazioa subrogatu egin beharko da zerbitzuari atxikitako pertsonalean, bere lan-eskubideekin. Hori da, besteak beste, zerbitzu hauen kasua: ur-hornidura eta saneamendua, hiri-garraioa, hondakinak tratatzeko zentroak eta abar.

Langile subrogatuei dagokienez, 2022ko urtarrilaren 28ko epaian, Auzitegi Gorenak (Lan arloko Sala) bere aurreko doktrina aintzat hartu eta ondokoa ondorioztatu zuen: “Aurreko guztia ikusita, aurrez aurre dauden doktrina desberdinak bateratu behar ditugu. Enpresa eskualdatzeagatik, Administrazio Publiko bat izaera finkoa zuen lan-kontratu batean subrogatzen denean, izaera horri eutsi behar zaio. Kasu honetan ez da egokia langile mugagabe ez-finkoen kategoria aplikatzea, 2001/23/EB Zuzentzarautik eratorritako eskakizunak ez ezagutzea argudiatuta”.

Era berean, eutsi egin behar zaie subrogazioaren ondorioz administrazioan sartzen diren langileen lan-baldintzei, eta, zehazkiago, finkatuta dauden eskubideei, hala nola emakidaren aurretik emakida osatzen zuten langileen ordainsari-baldintzei (Auzitegi Gorenaren 2011ko apirilaren 12ko epaia).

Finkotasuna eskualdaketa xedera mugatuta egongo da funtzionalki. Ondorioz, langile horiek esleituak izan diren arloan bakarrik eman ditzakete zerbitzuak, emakidadunetan betetzen zituzten eginkizunekin eta administrazioak langile horiek atxikita dauden zerbitzua berriro kanporatzea erabakiko balu, langile horiek berriro subrogazio-prozesu berri baten mende egongo lirateke.

Jarduera batez ere baliabide materialetan oinarritzen bada eta administrazioak zerbitzua emateko ezinbestekoak diren funtsezko elementuak edo ondasunak berreskuratzen baditu, LETBren 44. artikuluan jasotako enpresen ondorengotzaren ondorio juridikoak aplikatuko dira. Ondorengotza materiala gertatuko da, nahiz eta administrazioak bere jabetzakoak diren ondasunak berreskuratu eta aldi baterako erabilera uzten dion irteten den enpresari (Auzitegi Gorenaren 2017ko irailaren 19ko epaia eta EBJAren 2014ko azaroaren 26ko epaia).

Berreskuratzen den jarduera batez ere eskulanean oinarritzen bada, adibidez garbiketaren sektorean, administrazioa aurreko enpresaren kontratu kopuru esanguratsu batean subrogatzen bada bakarrik gertatuko da ondorengotza (EBJAren 2011ko urtarrilaren 20ko epaia).

Hala ere, SPKLren 130.3 artikulua zehaztutako ondorengotza legala ez da mugatzen LETBren 44. artikulua aplikatzera. Baliteke lege-mailako arau batek langileen subrogazioa ezarri ahal izatea.

SPKLren 130.3 artikulua aurreikusten duen bigarren egoera ondorengotza hitzarmen kolektibo batek ezarritakoa izatea da. Ohikoa da sektoreko hitzarmen kolektiboek haien xedapenetan subrogazio-klausulak jasotzea, LETBren 44. artikulua betekizun objektibo eta subjektiboak hautematen ez badira, eragina izan dezaten. Hala ere, Auzitegi Gorenaren doktrina bateratuaren arabera, hitzarmen bidezko subrogazio-betebeharra ezin zaio ezarri hitzarmen hori negoziatu ez duen administrazio bati (besteak beste, Auzitegi Gorenaren 2015eko maiatzaren 19ko eta 2012ko uztailaren 26ko epaiak).

SPKLren 130.3 artikulua aurreikusten duen hirugarren subrogazio-kasua, eraginkortasun orokorreko negoziazio kolektiboko akordio baten bidez egiten da. Horrek zalantzak sortzen ditu zer akordio motari buruz ari den eta akordio horiek lortzeko legitimazioa nork duen.

2.7.- ZERBITZUEN KARTAK ETA ZERBITZU PUBLIKO DIGITALIZATUAK

Zerbitzuen Karten helburua da herritarrei eta erabiltzaileei informazioa ematea Udalak edo bere sektore publiko instituzionaleko erakundeek ematen dituzten zerbitzu publikoei buruz, zerbitzu horiek emateko baldintzei buruz, herritarrek eta erabiltzaileek zerbitzu horiei dagokienez dituzten eskubide eta erantzukizunei buruz, baita zerbitzu horiek emateari dagokionez kuantifikagarriak diren kalitate konpromisoei eta beste helburu batzuei buruz ere.

ETELen 45.1 artikuluan xedatutakoaren arabera, zerbitzu-kartak edo dokumentu baliokideak onartzea nahitaezkoa izango da 20.000 biztanletik gorako udalerrientzat. Eta, ondorio horietarako, laugarren xedapen iragankorrean ezarri zuen onarpen hori gehienez 4 urteko epean egin behar zela, ETEL indarrean jarri zenetik, hau da, 2020ko apirilerako.

Bestalde, toki-erakundeek Interneteko atari bat sortu eta mantendu beharko dute, bizilagunei informazioa emateko eta zerbitzu publiko digitalizatuetaarako sarbidea bermatzeko. Bertan, atarian eskura daitezkeen zerbitzu publikoen zerrenda edo lurraldean eskuragarri dauden zerbitzu publikoetarako sarbideari buruzko informaziorako estekak agertu beharko dira, araudi autonomikoak xedatzen duen moduan (TAOLen 70 quater artikulua).

3.- TOKI MAILAKO KONTRATAZIOA

3.1- APLIKATU BEHARREKO ARAUDIA

9/2017 Legea, azaroaren 8koa, Sektore Publikoko Kontratuena, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2014ko otsailaren 26ko 2014/23/EB eta 2014/24/EB zuzentarauen transposizioa egiten duena Espainiako ordenamendu juridikora.

- 3/2020 Errege Lege Dekretua, otsailaren 4koa, Presako neurriena, zeinaren bidez Espainiako ordenamendu juridikoan txertatzen baitira Europar Batasunaren zenbait zuzentzari honako eremu hauetan: sektore jakin batzuetako kontratazio publikoa, aseguru pribatuak, pentsio-planak eta -funtsak, tributuen eremua eta auzi fiskalak.
- 1098/2001 Errege Dekretua, urriaren 12koa, Herri Administrazioen Kontratuen Erregelamendu Orokorra onartzen duena.
- 3/2016 Legea, apirilaren 7koa, Zenbait klausula sozial EAEko kontratazio publikoan sartzekoa.

- 10/2021 Legea, abenduaren 9koa, Euskal Autonomia Erkidegoko Ingurumen Administrazioari buruzkoa (erosketa publiko berdea)

3.2.- SPKL APLIKATZETIK KANPO DAUDEN NEGOZIOAK: HITZARMENAK, BITARTEKO PROPIOEI EGINDAKO ENKARGUA ETA KUDEAKETA GOMENDIOAK

Arau orokorra da toki-erakundeak behartuta daudela kontratatzen SPKLk ezarritakoaren arabera. Hala ere, legea aplikatzen ez zaien kontratu eta negozio jakin batzuk jasotzen dira (5. artikulutik 11. artikulura). Era berean, bitarteko propio pertsonifikatuari egindako enkargua denean ere ez da aplikatuko (22. eta 23. artikulua).

Toki-eremuan duten eraginagatik, hiru kasu nabarmentzen dira: hitzarmenak, kudeaketa-gomendioak eta baliabide propioei edo zerbitzu teknikoei egindako enkargua.

a) Hitzarmenak. Horiek egiteko honako baldintza hauek bete behar dira:

- 1.- Esku hartzen duten erakundeek ez dute merkatu-bokaziorik izan behar, hau da, ez dute lankidetzat-jardueren ehuneko 20 edo gehiago egin beharko merkatuan.
- 2.- Zerbitzu publikoek bermatu behar dute komunean dituzten helburuak betetzen direla.
- 3.- Hitzarmenaren helburuak interes publikoa lortzea izan behar du.

b) Kudeaketa-gomendia (SPA) 11. artikulua) tresna juridiko bat da, zeinaren bidez administrazio-organismoek edo zuzenbide publikoko erakundeek administrazio bereko edo beste bateko zuzenbide publikoko beste organo edo erakunde batzuei agindu diezaieketen jardura material edo teknikoak egiteko, eraginkortasun-arrazoiengatik edo jardura horiek egiteko baliabide tekniko egokirik ez dagoenean.

c) Bitarteko propioei (in house) egindako enkargua, kontratuen berezko prestazioak zuzenean gauzatzen dituen tarifa-konpentsazio baten truke, betiere erabiltzen duten pertsona juridikoak bitarteko propio pertsonifikatuaren kalifikazio juridikoa merezi badu. Horretarako, baldintza hauek bete behar ditu:

- 1.- Enkarguak eman diezazkiokeen botere adjudikatzailerak enkarguen hartzaile den erakundearengainean kontrol zuzena edo zeharkakoa izatea, bere zerbitzu propioen gainean izango lukeenaren antzekoa.
- 2.- Mandatuaren hartzailea den erakundearen jardueren ehuneko 80 baino gehiago egitea mandatu ematen duen eta hura kontrolatzen duen botere adjudikatzailerak edo mandatu ematen duen erakundeak modu berean kontrolatutako beste pertsona juridiko batzuek emandako eginkizunak betetz.
- 3.- Enkarguaren hartzailea pertsonifikazio juridiko-pribatuko ente bat denean, gainera, haren kapital edo ondare osoa titulartasun edo ekarpen publikokoa izan beharko da.
- 4.- Mandatuaren hartzaile den erakundearen bitarteko propio pertsonifikatuaren izaera berariaz aitortu beharko da haren estatutuaren edo sortze-egintzetan, mandatu ematen duen botere adjudikatzailerak zehatzari dagokionez.

Banakakoak diren ohiko baliabide propioez gain, botere esleitzailerik kontrolatutako baterako baliabide propioak egon daitezke (2014/24/EB Zuzentarauaren 12.3 artikulua). Egoera hori ohikoa da toki-eremuan, oso ohikoa delako zerbitzu publiko desberdinak emateko baterako baliabide propioak egotea, hala nola uraren ziklo integralaren kudeaketa, hondakinen bilketa, etab.

3.3.- ADMINISTRAZIO KONTRATUAK. TIPOLOGIA

Administrazio-kontratuen artean ohikoak eta bereziak bereizten dira. Aldi berean, lehenengoen artean obra-kontratuak, obra-emakidako kontratuak, zerbitzu-emakidako kontratuak, hornidura-kontratuak eta kontratu mistoak sartzen dira.

a) Obra-kontratua (SPKLren 13. artikulua eta 231.etik 246.era bitarteko artikulua). Helburu hauek dituzte:

- SPKLren I. eranskinean zerrendatutako lanen bat egitea (eraikuntza, eraispina, lur-mugimenduak, zulaketak, zundaketak, zubiak, tunelak, estalkiak, eta itxiturak, errepideak, trenbideak, lurreratzeko pistak, kirol zentroak, obra hidraulikoak).
- Sektore publikoko erakunde kontratatzaileak ezarritako baldintzak betetzen dituen obra bat egitea, obraren motan edo proiektuan eragin erabakigarria duena.

Adibideak: eraikinak eraikitzeako obrak, bideak eraikitzeakoak, argiteria publikoa instalatu eta ordezkatzekoak, instalazio fotovoltaikoak eraikitzeakoak.

b) Obra-emakidako kontratua (SPKLren 14. artikulua eta 247.etik 283.era bitarteko artikulua) Obra bat egitea xedea duena, lehendik dauden eraikuntzak zaharberritu eta konpontzekoak barne, baita eraikitako elementuak kontserbatu eta mantentzekoak.

Hauek dira kontratuaren ezaugarriak:

- Administrazio kontratugileak obra publiko bat eraikitzeako interesa izatea eta kontratistak obra hori ustiatu ahal izatea.
- Kontratistak bere gain hartzea obra publiko baten finantzaketa osoa edo partziala.
- Emakidadunaren aldeko kontraprestazioa, obra ustiatzeko eskubidean bakarrik datzana, edo eskubide horretan eta prezio bat jasotzekoan datzana.
- Obrak ustiatzeko eskubideak emakidadunari obra horiek ustiatzeko eragiketa-arrisku bat transferitzea ekarri beharko du, eskari- edo hornidura-arriskua barne, edo biak.

Adibidea: lurpeko aparkalekua eraikitzea eta ondoren ustiatzea, erabiltzaileei prezio bat kobratuta.

c) Zerbitzu-emakidako kontratua (SPKLren 17. artikuluan eta 284.etik 297.era bitartekoetan), zeinaren xedea baita toki-erakundearen titulartasunekoa edo eskumenekoa den zerbitzu bat kudeatzea.

Hauek dira kontratuaren ezaugarriak:

- Ekonomikoki ustia daitekeen zerbitzu bat kudeatzeko ardura pertsona bati edo batzuei ematea, kostu bidez.
- Kontrapartida kontratuaren xede diren zerbitzuak ustiatzeko eskubideak osatuko du, edo eskubide horrek eta prezio bat jasotzeak.

- Emakidadunari eragiketa-arriskua transferitzea; izan ere, ezingo du, inola ere, aginpidez baliatu..

Adibideak: garraio publikoaren zerbitzuaren kudeaketa, hondakinen kudeaketa, kirol instalazioen kudeaketa.

d) Hornidura-kontratua (SPKLren 15. artikulua eta 298.etik 307.era bitarteko artikulua). Produktu edo ondasun higigarriak eskuratzea, finantza-errentamendua egitea edo, erosteko aukerarekin edo gabe, errentan hartzea helburu duena.

1.- Hornidura-kontratuak dira:

- Hainbat ondasunen ondoz ondoko emateak aleko prezioan, guztizko zenbateko finkorik gabe, eroslearen beharrak baldintzatuta daudelako. Gehieneko aurrekontu bat onartu beharko da. Adibidea: bulegoko materialaren hornidura
- Informatikako edo telekomunikazioetako ekipoak eta sistemak erostea edo alokatzea, eta lehendik dagoen softwarea erabiltzeko lagapena. Adibidea: merkatuan dagoen softwarea alokatzea langileak kudeatzeko
- Ondasunak ezaugarri berezien arabera fabrikatzea.
- Lehen mailako energia edo energia eraldatua erostea. Adibidea: energia elektrikoaren hornidura-kontratua

2.- Ez dira hornidura-kontratuak:

- Jabetza gorpuzgabei edo balore negoziagarriei dagozkienak.
- Neurria egindako softwarea erostea, zerbitzu-kontratutzat jotzen dena.

Hornidura-kontratuen gehieneko iraupen orokorra 5 urtekoa da, luzapenak barne, baita ondasun higigarrien errentamenduan ere.

Prezioa unitate-prezioen arabera finkatzen da, eta kontratuaren prezioaren % 10era arte igo daiteke, kontratua aldatu gabe, baldin eta baldintza-agirietan aurreikusi bada eta finantzatuta badago.

Entrega eta garraio gastuak kontratistaren kontura izango dira, berariaz besterik aurreikusten ez bada.

Hornidura-kontratuetan ez da enpresa-sailkapenik eskatzen

e) Zerbitzu-kontratua (SPKLren 17. art. eta 308. artikulutik 315. artikulura), giteko prestazioak dituzte xedetzat, hau da, obra edo hornidura bat ez diren beste jarduera edo emaitza batzuk, eta ondoz ondo eta prezio unitarioan egin daitezke.

- Barne hartzen du herritarren aldeko zuzeneko prestazioak egitea, SPKLren 312. artikuluan xedatutakoa bete beharko dutenak.
- Ezin dira kontratu-mota honetan sartu agintaritza publikoa erabiltzea edo langileak kontratatzea dakarten jarduerak.
- Obra-proiektuak egiteko kontratua zerbitzu-kontratutzat hartzen da (314.1).

- Zerbitzu-emakidako kontratuak ez bezala, kontratistak ez du bere gain hartzen eragiketa-arriskua.
- Adibideak: eraikin publikoak mantentzeko eta garbitzeko, udalean arriskuak segurtatzeko, igogailu publikoa mantentzeko, turismo-bulegoak kudeatzeko, gaikako bilketarako eta etxeko olio erabilia baimendutako birziklatze-instalaziora garraiatzeko zerbitzuak emateko kontratua.

f) Kontratu mistoak (SPKLren 18., 34.2 eta 122. artikulua)

Kontratu mota desberdinei dagozkien prestazioak konbinatzen dituztenak dira, SPKLn jasotakoak, edo, are gehiago, SPKLtik kanpoko erregulazioa duten kontratuekin konbinatzen dituztenak, betiere honako baldintza hauek betetzen badira:

- 1.- Prestazioek elkarri lotuta egon behar dute, eta osagarritasun-harremanak izan behar dituzte, prestaziotzat hartzea eskatzen dutenak.
- 2.- Unitate funtzional bat osatzea, premia jakin bat asetzeko edo erakunde kontratatzailearen berezko helburu instituzional bat lortzeko.

Adibideak: argiztapen-elementuak hornitzea eta instalatzea, inprimagailua erostea eta mantentzea, eraikin bat birmoldatzea eta altzariak erostea.

Prestaketarako eta esleipenerako aplikatu beharreko araudia prestazio nagusiaren mota izango da, zatiak bereizi ezin direnean.

g) Administrazio-kontratu bereziak (SPLren, 25.1.b artikulua)

Administrazio-izaera berezia dutenak dira, administrazioaren igorpen edo jarduera propioari lotuta daudelako edo zuzenean betetzen dutelako bere eskumenekoa den helburu publiko bat. Baita lege batek halakotzat jotzen duena ere.

Berariazko araei jarraitzen diete, eta, halakorik ezean, administrazio-zuzenbideari, eta, subsidiarioki, zuzenbide pribatuari.

Adibideak: jabetza intelektual edo industrialaren bidez babestutako produktu bat garatzeko eta Administrazioari lagatzeko zerbitzu-kontratua, edo udalaren ondare-ondasunen gaineko azalera-eskubidea eratzea, etxebizitza sozialak eraikitze helburuarekin (Auzitegi Gorenaren 2025-12-18ko epaia).

3.4.-KONTRATU PRIBATUAK

Kontratu pribatutzat hartuko dira (SPKLren 26. artikulua):

- a)Aurreko 3.3 epigrafean adierazitakoez bestelako xedea dutenak.
- b)Botere esleitzaila izanda ere administrazio publiko ez diren sektore publikoko erakundeek egindakoak (PANAP).
- c)Botere adjudikatzailearen izaera ez duten sektore publikoko erakundeek egindakoak.

Era berean, izaera pribatua izango dute (25.1.a artikulua in fine):

a)Finantza-zerbitzuak xede dituzten zerbitzu-kontratu jakin batzuk, xedea sorkuntza eta interpretazio artistiko eta literarioa dutenak, eta erreferentzia kopuru jakin bat duten ikuskizunetakoak.

b)Aldizkarietan, aldizkako argitalpenetan eta datu-baseetan harpidetzeko xedea dutenak.

Kanpoan geratzen dira, halaber, ondasun higiezin, balore negoziagarrien eta jabetza gorpuzgabeen gaineko salerosketa-, dohaintza-, truke- eta errentamendu-kontratuak eta antzeko gainerako negozio juridikoak, ordenagailu-programen gainekoak ez badira eta hornidura- edo zerbitzu-kontratu gisa kalifikatu behar ez badira. Kontratu horiek kontratu pribatuak izango dira beti, eta ondare-legeriak arautuko ditu (SPKLren 9.2 artikulua).

Kontratu pribatuaren adibidea da publizitate-babesletzako kontratua, babestuak, kirol, ongintza, kultura, zientzia edo bestelako jarduerak egiteko laguntza ekonomiko baten truke, babeslearen publizitatean laguntzeko konpromisoa hartzen duelako (Publizitateari buruzko azaroaren 11ko 34/1988 Lege Orokorraren 22. artikulua).

Administrazio publikoek egindako kontratu pribatuei dagokienez, honako hau ezartzen da (SPKLren 26. artikulua):

a)Prestaketari eta esleipenari dagokienez: haien arau espezifikoak arabera arautuko dira. Arau espezifikorik ezean, SPKLren 115. artikulutik 187.era bitartekoen eta hura garatzeko xedapenen arabera. Ordezko moduan aplikatuko dira administrazio-zuzenbideko gainerako arauak edo, hala badagokio, zuzenbide pribatuko arauak, subjektu edo erakunde kontratatzailearen arabera dagokionak.

b) Ondorioei, aldetari eta azkentzeari dagokienez: zuzenbide pribatuak arautuko ditu. Hala ere, espezialitate bat ezartzen da ondoko helbururak dituzten zerbitzu-kontratuarako: finantza-zerbitzuak; artea eta literatura sortzea eta interpretatzea, eta erreferentzia-zenbakia duten ikuskizunak; eta SPKLko 25.1 artikulua pribatutzat jotzen dituen aldizkariarako, aldizkako argitalpenetarako eta datu-baseetarako harpidetzak. Izan ere, prestaketari eta esleipenari dagokienez, horiei aplikatuko zaie SPKLren 28 artikulutik 31.5era bitartean aurreikusitakoa. Horien ondorioei eta azkentzeari zuzenbide pribatuko arauak aplikatuko zaizkie, SPKLren artikuluek kontratuak gauzatzeko, aldatzeko, lagatzeko, azpikontratatzeko eta suntsiarazteko baldintza bereziei buruz ezarritakoa izan ezik. Azken horiek aplikatu egingo zaizkie kontratua erregulazio harmonizatuaren mende dagoenean.

3.5. ERREGULAZIO HARMONIZATURA ATXIKITAKO KONTRATUAK (SARA)

Muga ekonomiko jakin batzuk gainditzen dituzten kontratuak dira, eta Europar Batasun osorako erregulazio bakar eta komun baten mende daude (SPKLren 19. artikulutik 23ra arte). Toki-eremuari dagokionez, 2026ko urtarrilaren 1etik aurrera¹, honako hauek aipatzen dira:

a)5.404.000 euroko edo gehiagoko balio zenbatetsia duten obra-kontratuak, obra-emakidako kontratuak eta zerbitzu-emakidako kontratuak.

b)216.000 euroko edo gehiagoko balio zenbatetsia duten hornidura-kontratuak.

¹ HAC/1517/2025 Agindua, abenduaren 18koa

- c) 750.000 euroko edo gehiagoko balio zenbatetsia duten zerbitzu-kontratuak, SPKLren IV. eranskinean zerrendatutako gizarte-zerbitzuak eta beste zerbitzu espezifiko batzuk xede dituzten kontratuak direnean.
- d) Erregulazio harmonizatuko diruz lagundutako kontratuak dira botere esleitzailatzat hartzen diren erakundeek zuzenean eta zenbatekoaren %50etik gora diruz lagundutako obra-kontratuak eta zerbitzu-kontratuak, betiere kategoria hauetakoren batekoak badira:
1. 5.404.000 euroko edo gehiagoko balio zenbatetsia duten obra-kontratuak, Europako Erkidegoetako Jarduera Ekonomikoen Nomenklatura Orokorreko (NACE) F ataleko 45. zatiketako 45.2 taldeko ingeniari-tza zibileko jarduerak edo ondoko hauek eraikitzea xede dutenak: ospitaleak; kirol, jolas- edo aisialdi-zentroak; eskola- edo unibertsitate-erakinak; eta administrazio-erabilerako eraikinak.
 2. Aurreko paragrafoan definitutako obra-kontratu bati lotutako zerbitzu-kontratuak, balio zenbatetsia 216.000 eurokoa edo handiagoa badute.

Balio zenbatetsi osoa kalkulatzeko, kontuan hartu beharko dira aldi baterako edozein aukera eta kontratuaren balizko luzapenak. Baldintza-agirian kontratuaren balio zenbatetsia igotzeko aukera aurrekusi bada, aldaketarako aurrekusi-tako zenbatekoa jasoko du.

3.6.- KONTRATAZIOKO TOKI-ORGANOAK

Kontratazio-ko toki-organoei dagokienez, araubide erkideko udalerriak eta biztanle askoko udalerriak bereizi behar dira (SPKLren bigarren xedapen gehigarria).

Kontratazio-organoei gai horretan dituzten eskumenak eta ahalmenak eskuordetu edo deskontzentratu ditzakete, kasu bakoitzean eskumenak eskuordetzeko edo deskontzentratzeko aplikatu beharreko arauak eta formalitateak betez, administrazio-organoen kasuan; edo ahalak emateko, sozietate-organoen edo fundazio baten kasuan.

- a) Araubide erkideko udalerriak eta beste toki-erakundea batzuk.

Toki-erakundeko alkatetzak edo lehendakariak, kontratazio-organoko gisa, eskumen hauek izango ditu:

1. Ondoko hauek xede dituzten kontratuak: obrak, hornidurak, zerbitzuak, obra-emakidak, zerbitzu-emakidak eta administrazio-kontratu bereziak, baldin eta haien balio zenbatetsia ez bada aurrekontuko baliabide arrunten %10etik gorakoa, ezta, nolana, zenbatekoa sei milioi eurotik gorakoa bada ere. Urte anitzeko kontratuak barne hartuko dira, baldin eta lau urtetik gorakoak ez badira. Luzapen horiek ere barne hartuko dira, baldin eta urteko guztien zenbateko metatuak ez badu gainditzen lehen ekitaldiko aurrekontuko baliabide arruntei buruz adierazitako ehunekoa, ezta adierazitako zenbatekoa ere.
2. Kontratu pribatuak egitea, baita haien ondasunen gaineko emakidak esleitzea eta ondare-legeriari lotutako ondasun higiezinak eta eskubideak eskuratzea. SPKLren 100.1 artikuluan zehaztutako baldintzen arabera, lizitazioaren oinarritzko aurrekontua ezin izango du gainditu aurrekontuko baliabide arrunten %10 edo hiru milioi euroko zenbatekoa. Halaber, ondarearen besterentzea barne hartuko da, balioa ez denean adierazitako ehunekoa eta zenbatekoa baino handiagoa.

Kontratazio-organo gisa, honako eskumen hauek dagozkio osoko bilkurari:

1. Ondoko hauek xede dituzten kontratuak: obrak, hornidurak, zerbitzuak, obra-emakidak, zerbitzu-emakidak eta administrazio-kontratu bereziak, baldin eta haien balio zenbatetsia aurrekontuko baliabide arrunten %10etik gorakoa bada, eta, nolanahi ere, zenbatekoa sei milioi eurotik gorakoa bada. Urte anitzeko kontratuak barne hartuko dira, baldin eta lau urtetik gorako iraupena badute. Luzapen horiek ere barne hartuko dira, baldin eta urteko guztien zenbateko metatuak lehen ekitaldiko aurrekontuko baliabide arruntei buruz adierazitako ehunekoa gainditzen badu, edo adierazitako zenbatekoa gainditzen badu.
2. Administrazio-klausula orokorren pleguak onartzea.
3. Kontratu pribatuak egitea, korporazioaren ondasunen gaineko emakidak esleitzea eta ondare-legeriari lotutako ondasun higiezinak eta eskubideak eskuratzea, aurrekontuko baliabide arrunten %10 edo hiru milioi euroko zenbatekoa gainditzen dutenean. Halaber, ondarearen besterentzea barne hartuko da, baldin eta alkateari edo presidenteari esleituta ez badaude; baita balio historiko edo artistikotzat jotako ondasunak besterentzea ere, horien balioa edozein dela ere.
4. 5.000 biztanletik beherako udalerrietan, osoko bilkurari esleitzen zaio obra baten zati bakoitzari buruzko proiektu independenteen idazketa eta lizitazioa baimentzeko eskumena, baldin eta obra horren egikaritze-aldiak urteko aurrekontua gainditzen badu. Betiere, obra hori erabilera orokorraren edo zerbitzuaren zentzuan bereizita erabiltzeko modukoa izango da, edo funtsean definitu ahal izango dira. Udalerririk horietan, kontratazio-zentralek egikaritu ahal izango dituzte kontratazio-arloko eskumenak, edo, hitzarmen bidez, kontratazio-prozeduraren kudeaketa foru-aldundien esku utzi ahal izango da.

b) Biztanle-kopuru handiko udalerriak (lurralde historikoetako hiriburuak).

Tokiko Gobernu Batzarra izango da administrazio-kontratuak egiteko organo eskuduna, kontratuaren zenbatekoa edo iraupena edozein dela ere. Halaber, kontratu pribatuak egiteko, kontratuen ondasunen gaineko emakidak esleitzeko eta ondare-legeriaren mendeko ondasun higiezinak eta eskubideak eskuratzeko eskumena izango du, kontratuaren zenbatekoa edo iraupena edozein izanda ere.

Osoko bilkurari dagokio administrazio-klausula orokorren agiriak onartzea.

c) Kontratazio-batzordeak.

Toki-erakundeek kontratazio-batzordeak eratzea erabaki ahal izango dute, eta kontratazio-organo gisa jardungo dute:

1. Konponketa sinpleko, kontserbazioko eta mantentze-lanetako lanak xede dituzten obra-kontratuetan.
2. Ondasun kontsumigarriei edo erabileragatik erraz hondatzen diren ondasunei dagozkien hornidura-kontratuetan.
3. Zerbitzu-kontratuetan, haien balio zenbatetsiak erakundearen baliabide arrunten %10 gainditzen ez duenean, edo zenbateko hori gainditzen badute, ekintzak dagokion ekitaldiko aurrekontuan aurreikusita badaude eta aurrekontua gauzatzeko oinarrietan xedatutakoaren arabera egiten badira.

Osoko bilkurari dagokio horiek eratzea erabakitzea eta osaera zehaztea. Nolanahi ere, udalaren Idazkariak (edo korporazioari aholkularitza juridikoa emateko eginkizuna esleituta duen organoaren titullarrak) eta kontu-hartzaileak batzordeko kide izan beharko dute. Biztanle-kopuru handiko udalerrietan, tokiko gobernu batzarrak zehaztuko ditu muga kuantitatiboak. Gainerako toki-erakundeetan, berriz, osoko bilkurak, alkatezak edo presidentetzak proposatuta, kontratu horien gaineko eskumena duen organoa denean.

Kontratazio-batzordeen jardunen kasuan, contratazio-mahaiak ez du esku hartuko.

3.7.-KONTRATAZIO ORGANOAREN EGINKIZUNAK

Kontratazio-organismoak bete beharreko eginkizunei dagokienez, bereizi egin behar dira kontratua esleitu eta formalizatzearen arloan garatu beharrekoak eta kontratua gauzatzeari buruzkoak.

a) Kontratua esleitu eta formalizatzeari dagokionez.

Esleipen-prozedura berdintasun, gardentasun, lehia aske eta konfidentzialtasun printzipioek arautuko dute (SPKLren 132. eta 133. artikulua). Kontratazio-organismoak Internet bidez soilik zabalduko du bere kontratatzaile-profila (SPKLren 63. artikulua).

Esleipena kalitate-prezio erlazio hoberenaren arabera egingo da, irizpide ekonomiko eta kualitatiboak baloratuz (SPKLren 145. artikulua), hala nola kalitatea, irizgarritasuna, diseinu unibertsala, ezaugarri sozialak, ingurumenekoak eta berritzaileak, langileen kualifikazioa, saldu osteko zerbitzua, laguntza teknikoa, etab..

Kontratazio mahaiak eskaintzak sailkatuko ditu eta proposamen bat igorriko dio contratazio-organismoari.

Kontratazio-organismoa mahaiaren proposamenetik aldendu daiteke, baina bere erabakia arrazoitu beharko du. Lizitazio bat ezin izango da esleitu gabe utzi baliozko eskaintzak dauden bitartean (SPKLren 150. artikulua).

Esleipendunak 10 egun balioduneko epea izango du dokumentazioa aurkezteko eta behin betiko bermea eratzeko. Hala egiten ez badu, eskaintza erretiratutzat joko da eta lizitazioaren oinarritzko aurrekontuaren % 3ko zigorra aplikatuko zaio, hurrengo lizitatzailerengana joz.

Agiriak jaso eta hurrengo 5 egun baliodunetan esleitu beharko da kontratua. Errekurtso berezi batek (SPKLren 44. artikulua) emaitza aldatzen du, esleipendun berriak 10 egun baliodun izango ditu izapideak betetzeko.

Esleipena kontratatzailearen profilean jakinarazi eta argitaratu beharko da (SPKLren 151. artikulua).

Prozedura kontratua formalizatzearekin batera amaitzen da (SPKLren 153. artikulua). Administratiboki dokumentatzen da eta, aukeran, eskritura publikoa egin daiteke kontratistaren kontura.

Errekurtso berezia jar dakiekeen kontratuetan, ezingo da formalizatu 15 egun baliodun baino lehen, esleipenaren jakinarazpenetik zenbatzen hasita, baldin eta kontratu horien aurka errekurtso berezia jar badaiteke.

Esleipendunak ez badu garaiz formalizatzen, % 3ko zigorra ezarriko zaio; arrazoia administrazioari egotzi ahal bazaio, kalte-ordaina eman beharko dio kontratistari.

Kontratua formalizatu ondoren bakarrik has daiteke gauzatzen, salbuespenak salbuespen (larrialdia, kontratu txikia, esparru-akordioa edo eskuratze-sistema dinamikoa).

Kontratua ez formalizatzeko arrazoiak Administrazioari egozteko modukoak badira, berandutzeak eragin diezazkiokeen kalte-galeren kalte-ordaina emango zaio kontratistari.

b) Kontratuak gauzatzeari dagokionez

Formalizatu ondoren, kontratua betearazten hasiko da, eta, horretan, kontratazio-organoak kontratuaren arduradun bat izendatu behar du, prestazioa behar bezala ematen dela gainbegiratu eta bermatzeko.

Kontratuaren kontratua gauzatu bitartean, administrazioak prerrogatiba berezi jakin batzuk ditu (SPKLren 190. artikulua):

- Kontratua interpretatzea.
- Betetzeari buruzko zalantzak argitzea.
- Kontratua interes publikoagatik aldatzea.
- Kontratistaren erantzukizunak adieraztea.
- Kontratua etetea edo suntsiaraztea eta haren ondorioak finkatzea.

Amaitzeko, onarpen- edo adostasun-egintza formal bat egin beharko da entregaren edo exekuzioaren hurrengo hilabetearen barruan, berme-epearen hasiera markatzen duena (SPKLren 210. artikulua).

Kontratistak kontratua betetzen ez badu edo atzeratzen bada, administrazioak kontratua suntsiarazi ahal izango du (SPKLren 211. artikulua).

Interes publikoko arrazoiengatik alda daitezke kontratuak (SPKLren 203. artikulua)

3.8.- KONTRATAZIO MAHAIA

Kide anitzeko organo horren funtsezko zeregina da kontratazio-organoari laguntza tekniko espezializatua ematea ondokoetan: erabakiak hartzeko prozedura irekietan, prozedura ireki sinplifikatuetan, prozedura mugatuetan, lehia-elkarriketako prozeduretan, lizitazio-prozedura negoziatuetan eta berrikuntzarako elkartzeko prozeduretan.

Ez da eratzen eskumena kontratazio-batzorde bati dagokionean.

Kontratazio-mahaia eratzea aukerakoa izango da honako kasu hauetan:

- a) Prozedura negoziatuetan, lizitazio-iragarkiak argitaratzea beharrezkoa ez denean, salbu eta 168. artikulua b) letraren 1. puntuan aurreikusitako premia larria dagoenean.
- b) 80.000 eurotik beherako balio zenbatetsia duten obra-kontratuetan sinplifikatutako prozedura irekietan, eta 35.000 eurotik beherako balio zenbatetsia duten hornidura- eta zerbitzu-kontratuetan, objektutzat izaera intelektualeko prestazioak dituztenak izan ezik (SPKLren 159.6 artikulua).

Kontratazio mahaiaren eginkizunak honako hauek dira (SPKLren 326.2 artikulua):

- a) Aurretiazko baldintzak betetzen direla egiaztatzen duten agiriak kalifikatzea, eta, hala badagokio, baldintza horiek betetzen dituztela egiaztatzen ez duten hautagaiak edo lizitatzailerak baztertzea erabakitzea, zuzentzeko izapidea egin ondoren.
- b) Lizitatzaileraren proposamenaren balorazioa.
- c) Eskaintza bat anormalki baxu kalifikatzea.
- d) Kontratua esleitzeko proposamena egitea kontratazio-organismoari, eskaintzarik onena aurkeztu duen lizitatzaileraren alde.
- e) Hautagaiak hautatzea (kontratazio-organismoak eskuordetuta) prozedura mugatuan, lehia-elkarritzetan, lizitazio-prozedura negoziatuan eta berrikuntzarako elkartzeko prozeduran.

Toki-eremuan duen osaerari dagokionez, SPKLren bigarren xedapen gehigarriaren 7. atala aplikatu behar da:

- a) Lehendakaria: korporazioko kide bat edo funtzionario bat.
- b) Batzordekideak:
 - Idazkaria (edo, hala badagokio, korporazioari aholkularitza juridikoa emateko eginkizuna esleituta duen organismoaren titularrak).
 - Kontu-hartzailea (edo, hala badagokio, ekonomia- eta aurrekontu-kontrolako eginkizuna esleituta duen organoa)
 - Kontratazio-organismoak korporazioaren zerbitzura dauden karrerako funtzionarioen edo lan-kontratuko langileen artean izendatzen dituenak, edo korporazioko kide hautetsiak; horien kopurua, guztira, ezin da izan hiru baino txikiagoa.

Osaerari dagokionez, honako muga eta baldintza hauek ezartzen dira:

- a) Hautatutako kideak ezin izango dira batzordeko kide guztien herena baino gehiago izan.
- b) Idazkaria korporazioko funtzionarioa izango da.
- c) Foru-aldundietako langileak ere sar daitezke.
- d) Behin-behineko langileek ezin izango dute parte hartu eskaintzetan, ez eta eskaintzak baloratzeko txostenik egin ere.
- e) Bitarteko funtzionarioak karrerako funtzionario aski kualifikaturik ez dagoenean eta espedientearen hala egiaztatzen denean soilik parte hartu ahal izango dute.

Mahaiaren osaera dagokion kontratazio-organismoaren kontratatzaile-profilean argitaratuko da. Kontratazio-mahai iraunkorrak eratu ahal izango dira.

Alkateak kontratazio mahaiaren parte hartzeari dagokionez, Estatuko Kontratazioaren Aholku Batzordeak, 2022ko apirilaren 5eko erabakiaren bidez, honako hau ebatzi zuen:

- Alkatea kontratazio-organoa bada, ez da kontratazio-mahaiko kide izango.
- Kontratazio-organismoaren izaera osoko bilkurari badagokio, alkatea kontratazio-mahaiko kide izan daiteke.

- Alkateak kontratazio-organo gisa duen eskumena beste organo baten esku utzi badu (tokiko gobernu batzarra barne), ezin izango da kontratazio-mahaiko kide izan.
- Tokiko gobernu batzarrak kontratazio-organoaren eskumenak legez bere gain hartzen baditu, alkatea kontratazio-mahaiko kide izan daiteke.

3.9.-KONTRATAZIO PROZEDURA ARRUNTA

Sektore publikoko edozein kontratu egiteko, aldezturik dagokion espedienteak izapidetu behar da (SPKLren 116.1 artikulua). Kontratazio-organoak hasi beharko du espedienteak, eta honako hauek behar ditu:

a) Kontratuaren beharra arrazoitzea. Horrek justifikatzen du kontratuaren egokitasuna, erakunde publiko kontratatzaile horrek esleituta dituen helburu publikoak betetzeari dagokionez. Egin nahi den kontratuari dagokionez, helburu horiek lortzeko egokitasuna eta beharra dela ulertu behar da.

b) Kontratatzailearen profilean argitaratzea.

Kontratazio-espedienteak (SPKLren 116. artikulua) honako hauek izango ditu:

a) Kontratua arautuko duten administrazio-klausula zehatzen agiria eta preskripzio teknikoaren agiria. Lehia-elkarritzeta bada prozedura, dagokion deskribapen-dokumentuarekin ordeztuko dira, eta esparru-kontratuak badira, lizitazio-dokumentuarekin.

b) Kreditua badagoela egiaztatzen duen ziurtagiria edo finantzaketa badagoela egiaztatzen duen agiri baliokidea, eta esku-hartzearen aldezturiko fiskalizazioa.

c) Honako alderdi hauen justifikazio egokia:

- Lizitazio-prozeduraren aukeraketa.
- Parte-hartzaileei eskatzen zaion sailkapena.
- Kaudimen tekniko edo profesionaleko eta ekonomia- eta finantza-kaudimeneko irizpideak, eta kontratua esleitzeko kontuan hartuko diren irizpideak, baita kontratua gauzatzeko baldintza bereziak ere.
- Kontratuaren balio zenbatetsia, hura osatzen duten kontzeptu guztiak adierazita, betiere lan-kostuak barne, halakorik balego.
- Dagozkion prestazioak kontratatuz bete nahi den Administrazioaren beharra, eta kontratuaren xedearekin duen lotura, zeinak zuzena, argia eta proportzionala izan beharko baitu.
- Zerbitzu-kontratuetan, baliabide nahikorik ez izateari buruzko txostena.
- Eta, hala badagokio, kontratuaren xedea lotetan ez zatitzeko erabakia.

Espedienteak osatu ondoren, kontratazio-organoak ebatzen arrazoitua emango du. Kontratazio-espedienteak onartu eta esleipen-prozedura irekitzea xedatuko du horrek, eta kontratatzailearen profilean argitaratuko da. Espedienteak onartzeak beharrezko gastua dakar.

3.10.- ESPEDIENTEAREN URGENTZIAZKO ETA LARRIALDIKO IZAPIDETZEAK

Kontratazio-espedientearen izapidetze laburtuaren bi mota bereizten dira:

a) Premiazko izapidetzea.

Premiazkotzat jotako espedienteak ohiko espedienteen prozedura berari jarraituz izapidetuko dira, eta berezitasun hau izango dute: lehentasunez izapidetu beharko dira eta epeak laburtuko dira (SPKLren 119. artikulua).

b) Larrialdiko izapidetzea.

Salbuespenezko izapide-araubidea da, baldin eta administrazioak berehala jardun behar badu hondamenezko gertaeren, arrisku larriko egoeren edo defentsa nazionalaren aurrean. Halakoetan, kontratazio-organoak gertatutako gertakaria konpontzeko edo sortutako beharrezko asetzeko beharrezkoa dena betearazteko agindu ahal izango du, kontratazio-espedienteak izapidetzeko betebeharririk gabe. Edo haren xedea askatasunez kontratatatu ahal izango du, osorik edo zati batean, SPKLn ezarritako baldintza formalei lotu gabe, kreditu nahikoa egotea barne (SPKLren 120. artikulua). Halaber, adierazten da Administrazioak egindako jarduketa osatzeko beharrezkoak diren gainerako prestazioak, larrialdikoak ez direnak, izapidetze arruntaren arabera kontratatutako direla.

3.11.- KONTRATAZIO-PROZEDURAK ETA ARRAZIONALIZAZIO-SISTEMAK: DESKRIBAPEN LABURRA

Honako kontratazio-prozedura hauek bereizten dira SPKLn:

a) Prozedura irekia (156. artikulutik 158. artikulura)

Interesa duen edozein enpresak aurkez dezake eskaintza. Dokumentazio guztia publikoa da, eta esleipena aurrez finkatutako irizpide objektiboek jarraituz egiten da. Gehien erabiltzen den prozedura da, gardentasunagatik.

b) Prozedura ireki sinplifikatua (159. artikulua)

Lizitazio-deialdia egin zenetik hilabeteko epean kontratua esleitzeko aukera emango duen prozedura arin eta eraginkor bat antolatze beharri erantzuten dio. Kontratatzailearen profilean bakarrik argitaratuko da.

c) Prozedura ireki supersinplifikatua edo laburtua (159.6 artikulua)

80.000 eurotik beherako balio zenbatetsia duten obra-kontratuak eta 35.000 eurotik beherako balio zenbatetsia duten beste kontratu batzuk ekonomia- eta finantza-kaudimenetik eta gaitasun tekniko edo profesionaletik salbuesteko aukera aurreikusten duen prozedura sinplifikatua baino arinagoa.

d) Prozedura murriztua (160.etik 165.era bitarteko artikulua)

Administrazioak berariaz gonbidatzen dituen enpresek bakarrik aurkez dezakete eskaintza, hautagaiak hautatzeko lehen fasearen ondoren. Gaitasun tekniko handiagoa behar denean erabiltzen da.

e) Prozedura negoziatua (166. artikulutik 171. artikulura)

Negoiaziodun prozedurak SPKLren 167. eta 168. artikuluetan zerrendatutako kasuetan erabili ahal izango dira, publizitadedun eta publizitaterik gabeko prozedura negoziatuak bereizita. Esleipena kontratazio-organoak behar bezala justifikatuta aukeratutako lizitatzailari egingo zaio, kontratuaren baldintzak hautagai batekin edo gehiagorekin negoziatu ondoren.

f) Lehia-elkarriketa (172. artikulutik 176. artikulura)

Administrazioak soluzio teknikoa erabat definitu ezin duenean erabiltzen da. Hautatutako enpresekin hitz egiten du irtenbiderik onena elkarrekin diseinatzeko, eta, ondoren, azken eskaintzak aurkeztera gonbidatzen du.

g) Berrikuntzarako elkarrekin (177.etik 182.era bitarteko artikulua)

Salbuespen gisa, kontratazio-organoak merkatuan ez dagoen produktu, zerbitzu edo obra berritzaile bat garatzeko eskatzen duenean baino ezin izango da erabili. Prozedura faseka antolatuko da, eta kontratuaren baldintzak negoziatzea du ezaugarri, baldintza-agiriekin kontrakoa xedatu ezean.

h) Kontratu txikia (118. artikulua)

Zenbateko txikiko kontratuarentzat (oro har 15.000 eurotik beherakoak zerbitzu/horniduretan eta 40.000 eurotik beherakoak obretan). Beharraren txostena eta gastuaren onarpena behar dira.

Kontratazioa arrazionalizatzeko sistemei dagokienez, honako hauek bereizten dira:

a) Esparru-akordioak.

Enpresa batekin edo gehiagorekin akordioak egitea, aldi jakin batean esleitu nahi diren kontratuak bete beharreko baldintzak finkatzeko, bereziki prezioei dagokienez, eta, hala badagokio, aurreikusitako zenbatekoei dagokienez.

b) Eskuratzeko sistema dinamikoak: erabilera arrunteko obrak, zerbitzuak eta hornidurak eskuratzeko.

Prozesu erabat elektronikoa; iraupen mugatua izango du, eta indarraldi osoan irekita egongo da hautaketa-irizpideak betetzen dituen edozein enpresa interesdunentzat.

c) Erosketa-zentralak:

Sektore publikoko erakundeek zentralizatu ahal izango dute obren, zerbitzuen eta horniduren kontratazioa, eta zerbitzu espezializatuei esleitu behar zaie

3.12.-PROZEDURA IREKI SINPLIFIKATUA ETA OSO SINPLIFIKATUA

SPKLk bi prozedura berri zehazten ditu lizitazio-prozeduren izapidetzea sinplifikatzeko, epeak murriztuz, baina gardentasun-bermeak eta lehia askea mantenduz.

a) Prozedura ireki sinplifikatua

Obra-, hornidura- eta zerbitzu-kontratuaren prozedura ireki sinplifikatu bat erabiltzea erabaki ahal izango dute kontratazio-organoek, honako bi baldintza hauek betetzen direnean:

- 1.-Balio zenbatetsia 2.000.000 eurokoa edo txikiagoa izatea obra-kontratuen kasuan. Hornidura- eta zerbitzu-kontratuen kasuan, hurrenez hurren, balio zenbatetsia SPKLren 21.1 artikuluko a) letran eta 22.1 artikuluko a) letran ezarritako zenbatekoak edo dagozkien eguneratzeak baino txikiagoa izatea.
- 2.-Baldintza-agirian aurreikusitako esleipen-irizpideen artean bat ere ez egotea balio-judizioaren bidez ebalua daitekeena edo, halakorik badago, haztapena ez izatea guztizkoaren %25 baino handiagoa. Ez da baldintza hori bete beharko kontratuaren xedea izaera intelektualeko prestazioak direnean, hala nola ingeniari-tza- eta arkitektura-zerbitzuak. Horien haztapena ezin izango da guztizkoaren %45 baino handiagoa izan.

Proposamenak aurkezteko epea ez da hamabost egunetik beherakoa izango, lizitazio-iragarkia kontratatzailearen profilean argitaratu eta biharamunetik zenbatzen hasita. Obra-kontratuetan, epea hogei eguneko izango da gutxienez. Izapideak bat etorri beharko du artikuluan jasotako espezialitateekin. SPKLren 159.4 artikulua (SPLESEOn edo dagokion Autonomia Erkidegoko erregistroan inskribatzea; behin-behineko bermerik ez eratzea; proposamenak gehienez ere zazpi eguneko epean baloratzea, balio-judizio baten arabera kuantifikatu beharreko esleipen irizpideak aurreikusten badira; etab.)

b) Prozedura ireki oso sinplifikatua

Prozedura ireki osos sinplifikatua erabiliko da 80.000 eurotik beherako balio zenbatetsia duten obra-kontratuetan, eta 60.000 eurotik beherako balio zenbatetsia duten hornidura- eta zerbitzu-kontratuetan, izaera intelektualeko prestazioak xede dituzten kontratuetan izan ezik.

Proposamenak aurkezteko epea ez da hamar egun baliodunetik beherakoa izango, lizitazio-iragarkia kontratatzailearen profilean argitaratu eta hurrengo egunetik zenbatzen hasita, edo bost egun baliodunetik beherakoa, merkatuan eskuragarri dauden ondasunen erosketa arruntak direnean.

Izapideak SPKLren 159.6 artikuluan jasotako espezialitateetara egokitu beharko dira (ekonomia- eta finantza-kaudimena eta gaitasun teknikoa edo profesionala egiaztatzen salbustea, behin betiko bermea ez jartzea, etab.).

3.13.KONTRATU TXIKIAK

Kontratu txikitzat joko dira 40.000 eurotik beherako balio zenbatetsia duten kontratuak (BEZik gabe), obra-kontratuak direnean, edo 15.000 eurotik beherakoak (BEZik gabe), hornidura- edo zerbitzu-kontratuak direnean.

Kontratu txikietan, espedientearen izapidetzeak kontratazio-organoaren txostena eskatuko du. Kontratuaren beharra modu arrazoituan justifikatzeaz gain, txosten horrek justifikatu beharko du ez dela kontratuaren xedea aldatzen ari aipatutako atalaseak aplikatzea saihesteko. Beraz, ez dagoela kontratua zatikatzetik kontratazio-arauak saihesteko (subjektuak, xedea eta arrazoiak bat etortzea).

Era berean, gastua onartu eta dagokion faktura erantsi beharko zaio. Gainera, obra-kontratuan obren aurrekontua gehitu behar da.

SPKLren 118. artikulua aldatu zuen 3/2020 Errege Lege Dekretua indarrean sartu zenetik, ez da beharrezkoa txosten bat egitea, zeinean kontratistak banaka edo batera adierazitako zenbatekoak gainditzten dituzten kontratu txiki gehiago ez dituela sinatu jasota geratzen den.

Kontratu txikiek ezin izango dute urtebete baino gehiago iraun, eta ezin izango dira luzatu.

Kontratu txiki baten kontratu osagarriak kontratu txiki gisa ere izapidetu ahal izango dira, eta haien iraupena ezin izango da 30 hilabetetik gorakoa izan. Kasu horretan, SPKLren 118. artikuluko betekizunak eta 29.8 artikuluan adierazitako baldintzak bete beharko dituzte.

Kontratu txikiak zuzenean adjudikatu ahal izango zaizkio jarduteko gaitasuna duen eta prestaziorako beharrezko lanbide-gaikuntza duen edozein enpresabururi.

Kontratuak ez dira aldez aurretik fiskalizatu beharko. Administrazio Kontratazioko Batzordearen 2023ko martxoaren 17ko txostenak adierazten du kontratu txikiak izapidetzeko ez dela beharrezkoa idazkariaren nahitaezko txosten juridikorik.

Kontratu txikiei buruzko informazioa gutxienez hiru hilean behin argitaratu beharko da: xedea, iraupena, esleipenaren zenbatekoa (BEZ barne) eta esleipendunaren nortasuna.

Bost mila eurotik beherako balio zenbatetsia duten kontratuak ez dira argitaratuko, baldin eta botere esleitzailerek kutxa finkoaren aurrerakina edo ordainketa txikiak egiteko antzeko sistemaren bat erabiltzen badute.

Komenigarria da aurrekontua betearazteko udal arauan edo beste arau-tresnaren batean kontratu txikiak erregulatzea, eta, aldi berean, kreditua badagoela egiaztatzea eta dagokion espedientearen gastua aldez aurretik onartzea ahalbidetuko duten neurriak ezartzea.

Illo horretan, oro har, kontratuaren zenbatekoaren arabera hiru eskaintza eskatu behar izatea ala ez elementu bereizlea izan daiteke dagokion espedientearen izapidetzeari begira.

Horrela, adibidez, 3.000 €tik gorako eta 15.000 €tik beherako kontratu txikietan, hiru eskaintza eskatu direla egiaztatu behar izatea eska liteke, hori ezinezkoa izan dela adierazteko justifikaziorik izan ezean. Hala ere, 500 €tik gorako eta 3.000 €tik beherako kontratuen kasuan, nahikoa izango litzateke esleipendun gisa proposatutako eskaintza espedientearen jasotzea. Bestalde, 500 eurotik beherako zenbatekoetarako, adieraztea ez dela aldez aurreko espedienterik beharko, eta nahikoa izango litzatekeela egindako gastuaren beharra fakturaren arabera justifikatzea.

Bestalde, komenigarria da kutxa finkoko aurrerakinak arautzea aurrekontua betearazteko udal arauan edo beste arau-tresna batean, baita esparru-kontratuak erabiltzea ere (SPKLren 19 artikulutik 22ra arte) eta plangintza kontratazioan.

3.14.- KUTXA FINKOAREN AURRERAKINAK

Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako toki-erakundeen aurrekontuei buruzko foru-araudiaren 43.3 artikulua diruzaintzako tresna hori arautzen du. Toki-erakundeek arau espezifikoak eman ditzakete, aurrekontua betearazteko arauak bereziki, kutxa finkoko aurrerakinen alderdi zehatzak eta mugak garatzeko.

Kutxa finkoko aurrerakinak aurrekontukoak ez diren eta iraunkorrak diren funtsen hornidurak dira, aldizkako gastuak edo gastu errepikakorrek berehala ordaintzeko egiten direnak, hala nola dietak, lokomozio-gastuak, inbentariatu ezin den bulegoko materiala, kontserbazioa eta antzeko ezaugarriak dituzten beste batzuk.

Fondo horien hartzaileek aurrerakina eratu zen aurrekontu-ekitaldian zehar jasotako zenbatekoen aplikazioa justifikatu beharko dute.

Kontratu txikia arautzerakoan, SPKLk (118. artikulua) ezarri zuen, kontratu horren gastuak ordaintzeko prozedura kutxa finkoko aurrerakin bidez egiten denean eta balio zenbatetsia 5.000 €tik gorakoa ez denean, ez dela eskatu behar kontratazio-organoaren txostena espedienteari eranstea. Horrek modu arrazoituari justifikatzen du kontratuaren beharra, eta haren xedea ez dela aldatzen ari kontratu txikiaren atalaseak aplikatzea saihesteko.

Beraz, kutxa finkoaren aurrerakina ez da aldizkako beharrak edo behar errepikakorrek kontratatze prozedura bat, baizik eta gastu horiek ordaintzeko erabil daitezkeen prozedura bat.

Erreferentziako kontratazio-espedientea kontratu txikiarena izango da, baina kontratu txikiarako eskatzen den kontratatzailea salbuetsita geratuko da profilean argitaratzen (SPKLren 63.4 artikulua).

Kutxa finkoaren aurrerakinak ez du epe jakinik, modu iraunkorrean gaitzen da, eta ez dago nahitaz kontratu txiki jakin bati lotuta, gastu jakin batzuei baizik.

3.15.-ADMINISTRAZIO KLAUSULA PARTIKULARREN ETA PRESKRIPZIO TEKNIKOEN AGIRIAK

Kontratazio-organoari dagokio administrazio-klausula partikularren agiriak onartzea (SPKLren 122. artikulua). Era berean, antzeko izaera duten kontratu-kategoria jakin batzuetarako plegu partikularren ereduak onartu ahal izango ditu.

Administrazio-klausula zehatzen agiriak gastua baimendu aurretik edo baimenarekin batera onartu beharko dira, eta beti kontratuaren lizitazioa egin aurretik. Lizitaziorik ez badago, esleitu aurretik egin beharko da, eta gerora soilik aldatu ahal izango dira akats material, egitezko akats edo akats aritmetiko baten ondorioz. Bestela, plegua aldatzeak jarduketan atzeraeragitea ekarriko du.

Nolanahi ere, administrazio-klausula partikularren agirian nahitaz jarri beharko da, gutxienez, SPKLren 202.2 artikulua zerrendatzen dituen exekuzio-baldintza berezietako bat (kontsiderazio ekonomikoak, berrikuntzarekin lotutakoak, ingurumenekoak, sozialak edo enpleguari buruzkoak).

Indarrean dauden bitartean, kontratuak hasierako prezioaren %20ra arte aldatu ahal izango dira, administrazio-klausula partikularren agirietan aukera horretaz berariaz ohartarazi bada (SPKLren 204. artikulua). Administrazio-klausula zehatzen agirian aurreikusi ez diren aldaketek (prestazio gehigarriak, aurreikusi ezin diren inguruabarrak, eta funtsezkoak ez diren aldaketak) SPKLren 205. artikuluan zehaztutako baldintzak bete beharko dituzte.

Kontratuak administrazio-klausula partikularren pleguen edukira egokituko dira, eta horien klausulak haien zatitzat joko dira.

Kontratazio-organoak gastua baimendu aurretik edo harekin batera onartu beharko ditu prestazioa egiteko agindu tekniko bereziak jasotzen dituzten pleguak eta agiriak. Prestazioaren kalitateak, baldintza sozialak eta ingurumenekoak zehatzen dituzte horiek. Betiere, kontratua lizitatu aurretik edo, lizitaziorik ez badago, esleitu aurretik, eta gerora soilik aldatu ahal izango dira akats material, egitezko akats edo akats aritmetiko baten ondorioz. Bestela, plegua aldatzeak jardueren atzeraeragitea ekarriko du (SPKLren 124. artikulutik 126. artikulura arte).

3.16.- GIZARTE- ETA INGURUMEN-KLAUSULAK

Gizarte- eta ingurumen-arloko klausulak lizitatzailerak hautatzean, kontratua esleitzean eta kontratuak gauzatzean aurki daitezke.

Kontratuak esleitzeko irizpideetan ez bezala (irizpide horiek oinarri dira eskaintzen kalitatearen ebaluazio konparatiboa egiteko), kontratu bat gauzatzeko baldintzak betekizun objektibo finkoak dira, eta ez dute eraginik eskaintzen ebaluazioan.

Esleipen-irizpideetan alderdi hauek sartu ahal izango dira:

a) Ingurumenekoak:

- Berotegi-efektuko gasen emisio-maila murriztea; energia aurrezteko eta eraginkortasunez erabiltzeko neurriak erabiltzea; iturri berriztagarrietatik sortutako energia erabiltzea; eta baliabide naturalak mantentzea edo hobetzea².

b) Sozialak, honako helburu hauekin:

- Desgaitasuna duten, egoera ahulean dauden edo gizarte-bazterketa jasateko arriskuan dauden pertsonen gizarteratzea sustatzea.
- Azpikontratazioa enplegu-zentro bereziekin edo laneratzeko enpresekin.
- Genero-berdintasunerako planak eta, oro har, emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna, emakumeen kontratazioa sustatzea, eta lana, bizitza pertsonala eta familia bateragarri egitea.
- Lan- eta soldata-baldintzak hobetzea, enpleguaren egonkortasuna, kontratua gauzatzeko pertsona gehiago kontratatzea, prestakuntza eta laneko osasunaren, eta segurtasunaren babesa.
- Irizpide etikoak eta erantzukizun sozialekoak aplikatzea kontratu-prestazioari edo kontratua gauzatzean bidezko merkataritzan oinarritutako produktuak hornitzeari edo erabiltzeari buruzko irizpideak.

Kontratua gauzatzeari dagokionez:

- a) Baldintza bereziak ezarri ahal izango dira, sozialak, etikoak, ingurumenekoak edo bestelakoak, baldin eta kontratuaren objektuarekin lotuta badaude, zuzenean edo zeharka diskriminatzaileak ez badira, Europar Batasuneko Zuzenbidearekin bateragarriak badira eta lizitazio-iragarkian eta baldintza-agirietan adierazten badira.
- b) SPKLren 202. artikularen 2. apartatuak izaera horretako gogoeten zerrenda zehatza jasotzen du.

³ Lurralde-errotzea kaudimen- edo esleipen-irizpidea ezin dela izan dioen arau orokorrak salbuespenak izan ditzake, hondakinen arloan gertatzen den bezala. Ildo horretan, 1447/2021 AGEk, abenduaren 9koak, adierazten du ospitaleetako hondakinak bildu, garraiatu eta ezabatzeko zerbitzuak esleitzeko prozesu batean baremazio irizpide bat izan daitekeela eta puntuak eman ditzakeela instalazioa hondakinak sortzen diren tokitik gertu egotea. Halaber, esaten du hori ez dela zuzenbide komunitarioaren aurkakoa, eta Batasunaren araudian jasotako hurbiltasun-printzipioak babesten duela, berdintasun eta diskriminaziorik ezaren printzipioa urratu gabe.

Halaber, legezko arau batek, hitzarmen kolektibo batek edo eraginkortasun orokorreko negoziazio kolektiboko akordio batek esleipendunari lan-harreman jakin batzuetan enplegatzaile gisa subrogatzeko betebeharra ezartzen dionean, baldintza-agirian sartuko da subrogazioak eragiten dien langileen kontratuen baldintzei buruzko informazioa. Neurri horrek ekarriko dituen lan-kostuen ebaluazio zehatza ahalbidetzeko beharrezkoa da informazio hori (SPKLren 130. artikulua).

Gainera, administrazio-klausula partikularren agiriak beti jasoko du subrogazioak eragindako langileei ordaindu gabeko soldaten eta Gizarte Segurantzari egindako kotizazioen erantzukizuna kontratistari dagokiola, baita kontratua suntsiarazten bada eta kontratista berriak horiek subrogatzen baditu ere. Betebehar hori ez dagokio inola ere kontratista berriari.

EAEn, apirilaren 7ko 3/2016 Legea onartu zen, kontratazio publikoan klausula sozial jakin batzuk sartzekoa, kontratazioaren arloko Estatuko oinarrizko legeriaren lege-garapen gisa (azaroaren 14ko 3/2011 Legegintzako Errege Dekretua).

Lege honetan gutxieneko klausula sozial batzuk ezartzen dira, euskal sektore publikoa osatzen duten erakundeetako kontratazio-organoek, besteak beste, toki-erakundeek, administrazio-klausula partikularren agirietan honako hauek sar ditzaten:

a) Aukerako klausula sozialak, hala nola:

- Luzaroko langabeak kontratatzea.
- Gazteei edo langabeei prestakuntza eskaintzea.
- Genero-berdintasuna eta etorkinen integrazioa sustatzea.
- Desgaitasuna duten pertsonak kontratatzeko legezko kuota gainditzea.

b) Arauak betetzea

- Ohartarazi beharko da kontratuak indarrean dauden lan-arloko, Gizarte Segurantzako eta laneko segurtasun eta osasuneko araudi guztiak bete beharko dituela.

c) Aplikatu beharreko hitzarmen kolektiboa

Lizitatzailerik honako hauek adierazi beharko dituzte:

- Zein hitzarmen kolektibo aplikatuko zaien langileei.
- Kontratua gauzatzen den bitartean benetako lan-baldintzei buruzko informazioa emateko betebeharra.

d) Soldatak

Esleipendunak, kontratua gauzatzen den bitartean, langilearen lanbide-kategoriaren arabera aplikatzekoa den hitzarmen kolektiboan ezarritako soldata ordaindu beharko du gutxienez.

e) Gardentasuna

Parte-hartzaileek onartu beharko dute gardentasun instituzionala ematea lizitazio-, esleipen- eta gauzatze-prozesuaren datuei.

Gainera, argitaratuko da zer hitzarmen kolektibo aplikatzen duen enpresa adjudikaziodunak.

f) Langileen subrogazioa

Hitzarmenak langileak subrogatzera behartzen badu, haien lan-baldintzei buruzko informazioa sartu beharko da, kostuak behar bezala ebaluatzeko.

Zerbitzua uzten duen enpresak informazio hori eman beharko dio kontratazio-organoari.

Baldintza-agirietan eta lizitazio-iragarkietan, kontratua subrogatu egin behar dela ohartaraziko da.

g) Azpikontratazioa

Kontratuaren zati bat azpikontratatu ahal bada, honako hau ezarri beharko da:

- Aukera hori arautuko duen klausula bat.
- Kontratista nagusiak administrazioarekiko duen erantzukizun osoa, lan- eta gizarte-betebeharrak barne.

Azkenik, Euskadiko Ingurumen Administrazioaren abenduaren 9ko 10/2021 Legeak (84. artikulua) erorketa publiko berdearen arloko adjudikazio-irizpide edo egikaritze-baldintza gisa sartzeko betebeharra ezartzen du.

Klausula sozialen eta berdintasun-klausulen gida, Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailak argitaratua:

<https://www.euskadi.eus/informazioa/gidaliburuak-argitalpenak/web01-a2inguru/eu/>

3.17.- KONTRATAZIOAREN IZAPIDETZE ELEKTRONIKOA

SPKLren hamabosgarren xedapen gehigarriak honako arau hauek ezartzen ditu legean araututako prozeduretan erabil daitezkeen komunikabideei buruz.

- a) Jakinarazpenak helbide elektroniko gaituaren bidez edo agerraldi elektronikoaren bidez egin ahal izango dira. Epeak bidalketa egiten den egunetik zenbatuko dira, edo jakinarazpen-abisutik, agerraldi elektronikoaren bidez bada, baldin eta jakinarazi beharreko egintza egun berean argitaratu bada kontratazio-organoaren kontratatzailearen profilean (publikotasun-baldintza hori ezin da aplikatu errekurso bereziaren kasuan). Bestela, interesdunak jakinarazpena jasotzen duenetik aurrera zenbatuko dira epeak.
- b) Kontratuak adjudikatzeko prozedurak izapidetzeak berekin ekarriko du prozedura horietatik eratorritako jakinarazpenak eta komunikazioak bitarteko elektronikoen bidez soilik egitea. Hala ere, ahozko komunikazioa erabili ahal izango da kontratazio-prozedura baten funtsezko elementuei buruzkoak ez diren komunikazioetarako, baldin eta ahozko komunikazioaren edukia behar bezala dokumentatuta badago.
- c) Eskaintzak eta parte hartzeko eskabideak bitarteko elektronikoak erabiliz aurkeztuko dira, hamabosgarren xedapen gehigarrian bertan ezarritako betekizunen arabera, hirugarren eta laugarren apartatueta aurreikusitako kasuetan izan ezik.
- d) Datuen osotasuna eta eskaintzen eta parte hartzeko eskaeren konfidentzialtasuna zaindu beharko dira komunikazio, informazio-truke eta informazioa biltegiratzeko eta zaintzeko eragiketa guztietan.

- e) Tresna elektroniko espezifikoak erabiltzea eskatu ahal izango da obra-kontratu publikoetarako, obra-emakidako kontratueterako, zerbitzu-kontratueterako, proiektu-lehiaketetarako eta kontratu mistoetarako, bai eta oro har eskuragarri ez dauden tresnak eta gailuak erabiltzea ere, baldin eta sarbide-bitarteko alternatiboak eskaintzen badituzte.
- f) Bitarteko elektroniko, informatiko eta telematikoek, gainera, SPKLren hamaseigarren xedapen gehigarrian ezarritako baldintzak bete beharko dituzte.

3.18.-KONTRATAZIO ARLOKO ERREKURTSO BEREZIA

Kontratazioaren arloko errekurtsu berezia SPKLren 44. artikulutik 60. artikulura arautzen da.

Kontratazio-arloko errekurtsu berezia jarri ahal izango zaie honako egintza hauei:

- a) Lizitazio-iragarkiak, pleguak eta kontratazioa arautuko duten baldintzak ezartzen dituzten kontratu-dokumentuak.
- b) Esleipen-prozeduran onartutako izapide-egintzak, baldin eta horiek zuzenean edo zeharka esleipenari buruz erabakitzen badute, prozedurarekin jarraitzea eragozten badute edo defentsa-gabezia edo eskubide edo interes legitimoei kalte konponezina eragiten badiete.
- c) Esleipen-erabakiak.
- d) Aldaketak beste esleipen baten xede izan behar zuela ulertu behar den kasuetan.
- e) Bitarteko propioei egindako enkarguak, horiek legezko baldintzak betetzen ez dituztenean.
- f) Emakidak erreskatatzeko akordioak.

Betiere, honako kasu hauetan:

- 1.-Hiru milioi eurotik gorako balio zenbatetsia duten obra-kontratuak, eta ehun mila eurotik gorako balio zenbatetsia duten hornidura- eta zerbitzu-kontratuak.
- 2.-Aurreko a) letran tipifikatutako kontraturen bat egiteko xedea duten esparru-akordioak eta eskuratze-sistema dinamikoak, baita horietako edozeinetan oinarritutako kontratuak ere.
- 3.-Hiru milioi eurotik gorako balio zenbatetsia duten obra- edo zerbitzu-emakidak.
- 4.-Administrazio-kontratu bereziak, haien ezaugarriak direla-eta lizitazio-prezioa finkatzerik ez dagoenean, edo, bestela, haien balio zenbatetsia zerbitzu-kontratueterako ezarritakoa baino handiagoa denean.
- 5.-Erregulazio harmonizatuaren mende dauden diruz lagundutako kontratuak, eta enkarguak, haien ezaugarriak direla-eta zenbatekoa finkatu ezin denean. Edo, bestela, horien guztizko iraupena eta luzapenak kontuan hartuta, zerbitzu-kontratueterako ezarritakoaren berdina edo handiagoa denean.

Errekurtsu hori ez da emango larrialdiko izapidearen bidez jarraitzen diren esleipen-prozedurei dagokienez.

Errekurtsua jarri ondoren, prozeduraren izapidetzea etenda geratuko da errekurritutako egintza adjudikaziokoa denean, esparru-akordio batean oinarritutako kontratuen kasuan edo

eskuratze-sistema dinamiko baten esparruko kontratu espezifikoek kasuan izan ezik. Horrek ez dio kalterik egiten azken horiei dagokienez har daitezkeen kautelazko neurriei.

Herri-administrazioen kontratuak esleitzeko prozeduretan ematen diren egintzek ez badituzte betetzen aipatutako baldintzak errekurso bereziaren xede izateko, errekursoa jarri ahal izango zaie, APAPELen eta AAJLen arabera.

EAEko legerian berariazko aurreikuspenik ez dagoenez, errekursoak ebazteko eskumena Tokiko Korporazioak sartuta dauden lurraldeko Autonomia Erkidegoek beren eremuko errekursoak ebazteko eskumena esleituta duten organo berari dagokio.

Nolanahi ere, TAOLen 121. artikuluan aipatzen diren biztanle askoko udalerrietako Udalek organo espezializatu eta funtzionalki independente bat sortu ahal izango dute, errekursoak ebazteko eskumena izango duena. Batzordearen eraketa eta funtzionamendua, kideek bete beharreko baldintzak, izendapena, kargutik kentzea eta agintaldiaren iraupena autonomia-erkidegoko legeriak ezarritakoaren arabera arautuko dira, edo, halakorik ezean, SPKLren 45. artikuluan ezarritakoaren arabera. Osoko bilkurak izango du hura sortzeko eta kideak izendatzeko eta kentzeko eskumena. Gainerako udalek lurraldeko aldundiak sortutako organoari esleitu ahal izango diote errekursoa ebazteko eskumena.

4.-TOKIKO ENPLEGU PUBLIKOA

4.1.-TOKIKO ENPLEGU PUBLIKOA. ARAU ESPARRUA

Eskumenak banatzeko konstituzio-sistemaren arabera, toki-erakundeetan tokiko enplegu publikoaren arloan aplikatzekoa den arau-esparrua bi multzo nagusik osatzen dute: bata Estatuko legeriarena eta bestea legeria autonomikoarena.

a) Estatuko legeria.

- TAOL: 89.etik 104bis.era bitarteko artikulua eta horiekin bat datozen xedapen gehigarriak, iragankorrak eta azken xedapenak. Bereziki, bigarren xedapen gehigarria (Euskal foru-araubidea).
- TATB: 126.etik 177.era bitarteko artikulua eta laugarrenetik zazpigarrenera bitarteko xedapen iragankorrak.
- EPOETB.
- 30/1984 Legea, abuztuaren 2koa, Funtzio Publikoa Erreformatzeko Neurriei buruzkoa, EPOETBk berariaz indargabetu ez dituen funtzionario guztiei oro har aplikatu beharreko aginduetan (1.3 artikulua).
- HAZLBI
- 11/1985 Lege Organikoa, abuztuaren 2koa, sindikatu-askatasunari buruzkoa.
- Estatuko aurrekontu orokorren legeak. Ordainsari-gehikuntzarik ezin izango da adostu, baldin eta, oro har, soldata-masa Estatuko aurrekontu orokorren Legean pertsonarentzat urtero ezarritako mugak baino handiagoa bada.

- 128/2018 Errege Dekretua, martxoaren 16koa, gaikuntza nazionala duten toki-administrazio funtzionarioen araubide juridikoa arautzen duena.
- 896/1991 Errege Dekretua, ekainaren 7koa, toki-administrazio funtzionarioak hautatzeko prozeduraren gutxieneko arauak eta programei buruzkoa.

b) EAEko legeria

- EEPL (11/2022 Legea, abenduaren 1ekoa, euskal enplegu publikoarena), toki-administrazioei, haien administrazio instituzionalari eta nortasun juridiko propioa duten gainerako erakunde instrumentalei aplikatzeko, lehen aipatutako edozein administrazio publikoren mende badaude.
- ETEL (36. artikulutik 42. artikulura eta Hamabigarren Xedapen Iragankorra, zuzendaritza-kide profesionalak buruzkoak).
- 4/1992 Legea, uztailaren 17koa, Euskal Herriko poliziari buruzkoa (dagozkion aldaketak barne).
- Euskal Autonomia Erkidegoko aurrekontu orokorren Legeak (lanpostuagatiko osagarriak).
- Euskal administrazio publikoetako funtzionarioen lanpostuak betetzeko araudia (190/2004 Dekretua).
- Euskal administrazio publikoetako funtzionarioen ordainsariak (207/1990 Dekretua).
- Euskal administrazio publikoetako funtzionarioen administrazio-egoerei buruzko araudia (339/2001 Dekretua).
- Euskal sektore publikoan euskararen erabilera normalizatzeko otsailaren 22ko 19/2024 Dekretua

4.2.-LANGILE MOTAK

EPOETBk (8.2 artikulua) eta EEPLk (26. artikulua) honela sailkatzen dituzte enplegatu publikoak:

- a) Karrerako funtzionarioak.
- b) Bitarteko funtzionarioak.
- c) Lan-kontratuko langileak, finkoak, mugagabeak edo aldi baterakoak.
- d) Behin-behineko langileak.

Hala ere, kontuan izan behar da EPOETBk zuzendaritza-kide profesionalen figura ere arautzen duela, aipatutako 8. artikuluko enplegatu publikoen motetatik kanpo, eta honela definitzen duela: "administrazio publikoetan zuzendaritza-funtzio profesionalak garatzen dituenak". Zuzendaritza-kide profesionalen figura hori ere berariaz arautzen da ETElen (36. artikulutik 42.era), baina, printzipioz, 40.000 biztanletik gorako udalerriei baino ez zaie aplikatzen, TAOLen biztanleria handiko udalerriei (hiriburuei) buruz xedatutakoari kalterik egin gabe.

4.3.-FUNTZIONARIOAK

Funtzionarioen artean, karrerako funtzionarioak eta bitarteko funtzionarioak bereizi behar dira.

a) Karrerako funtzionarioak.

Legezko izendapenaren bidez toki-erakundearekin lotura dutenak, zuzenbide publikoak araututako estatutu-harreman baten bidez, ordaindutako zerbitzu profesional iraunkorrak betetzeko.

TAOL Toki Araubidearen Oinarriak arautzen dituen Legeak (92.3 artikulua) dioenez, karrerako funtzionarioei³ baino ez dagokie ahal publikoak baliatzean edo interes orokorrak babestean zuzenean edo zeharka parte hartzea dakarten eginkizunak betetzea. Halaber, oro har, haiei dagokie TAOL garatzean funtzionarioei gordetzen zaizkien eginkizunak betetzea, eginkizunean objektibotasuna, inpartzialtasuna eta independentzia hobeto bermatzeko.

Onorio horietarako, EEPL Euskal Enplegu Publikoari buruzko Legeak, oro har, euskal administrazio publikoetako lanpostuak funtzionario publikoek beteko dituztela esan ondoren, bereziki, funtzionarioentzat gordetako eginkizun horien artean honako hauek daudela adierazten du (44. artikulua):

- a) Administrazio-espedienteak ebazteko proposamenak egitea edo bideratzea.
- b) Administrazio-arauak edo -ebazpenak betetzen direla ikuskatzea, zaintzea edo kontrolatzea.
- c) Polizia-aginduak.
- d) Ekonomia-, finantza- eta aurrekontu-kudeaketaren kontrola eta fiskalizazioa.
- e) Kontabilitatea.
- f) Diruzaintza.
- g) Fede publikoa.
- h) Nahitaezko diru-bilketa.
- i) Euskal administrazio publikoen titulartasuneko erregistroak inskribatzea, idatzoharra egitea, ezerezte eta gainerako administrazio-egintzak gauzatzea.
- j) Arau juridikoak egitea.
- k) Zehapenak ezartzea.
- l) Arbitraje- eta bitartekaritza-ahala erabiltzea.
- m) Kontratazio-prezioak eratzea.
- n) Baimentze-eginkizunak.

³ Konstituzio Auzitegiaren irailaren 19ko 106/2019 epaiak TAOLen 92. artikulua hitzez hitzeko edukia zehaztu du: "karrerako funtzionarioak" esamoldea funtzionario publikoarenaren baliokide gisa erabili behar da, bitarteko funtzionarioak baztertu gabe.

- o) Laguntzak eta dirulaguntzak ematea.
- p) Gardentasunaren eta gobernu onaren arloarekin lotutako jarduerak.
- q) Larrialdiak eta babes zibila kudeatzea.

Karrerako funtzionarioen artean, honako hauek berezitu ahal ditugu:

- a) Nazio mailako gaikuntza duten funtzionarioak. TAOLaren 92.bis artikuluan langile horiei buruz aurreikusitako ahalmenak EAEko araudi autonomikoak ezarritako baldintzetan hartuko dira beren gain, eta horien artean sartuko dira honako hauek: hautatzeko ahalmena; beren lurralde-eremuan dauden lanpostu hutsak betetzeko lan-eskaintza publikoa onartzea; beren lurralderako bakarrik deitzea bertako lanpostu hutsak betetzeko prozesuak, eta lanpostuak betetzeko prozesu horietan funtzionarioak izendatzeko ahalmena, lehen destinoa esleitzea eta administrazio-egoerak (TAOLaren bigarren xedapen gehigarria, 7. apartatua, urtarrilaren 2ko 1/2025 Lege Organikoaren 7.2 azken xedapena aldatua).

Tokiko Korporazio guztietan beharrezkoak eta erreserbatuak diren funtzio publikoak betetzea dagokie. Honako hauek dira:

- a) Idazkaritza, fede publikoa eta nahitaezko lege-aholkularitza.
- b) Ekonomia-, finantza- eta aurrekontu-kudeaketaren kontrola eta barne-fiskalizazioa; eta kontabilitatea, diruzaintza eta diru-bilketa.

Hala ere, biztanle askoko udalerrietan kontuan hartu beharko da TAOLen X. tituluan xedatutakoa.

Tokiko funtzio publikoan, nazio mailako gaikuntza-eskala batean eta azpieskala eta kategoria hauetan integratzen dira:

- 1) Idazkaritzako azpieskala
 - Sarrera-kategoria (5.001 eta 20.000 biztanle arteko udalerriak)
 - Goragoko kategoria (20.000 biztanletik gorako udalerriak)
- 2) Kontu-hartzaitzaren eta Diruzaintzaren azpieskala
 - Sarrera-kategoria (5.001 eta 20.000 biztanle arteko udalerriak)
 - Goragoko kategoria (20.000 biztanletik gorako udalerriak)
- 3) Idazkaritza-Kontuhartzaitza Azpieskala (5.000 biztanle arteko udalerriak)

- b) Toki-erakunde bakoitzaren eskumenekoak diren funtzionarioak, beren eginkizunak antolatzen dituzten eskaletan eta azpieskaletan integratzen direnak. Hauek dira nagusiak:

- 1) Administrazio orokorreko eskala: azpieskala teknikoa, kudeaketakoa, administratiboa, osagarria eta menpekkoa. Funtzionario horiek eginkizun komunak betetzen dituzte administrazio-jarduera gauzatzean.
- 2) Administrazio bereziko eskala: teknikoa eta zerbitzuz erezien azpieskalak barne hartzen ditu.

Sartzeko eskatzen den titulazioaren arabera, funtzionarioak lanbide-taldetan sailkatzen dira:

- A taldea: A1 eta A2 azpitaldeetan banatuta. Talde honetako multzo edo eskaletan sartzeko, Gradu, Lizentziadun, Doktore, Ingeniari edo Arkitekto unibertsitate-titulua eskatzen da.
- B taldea: Goi-mailako Teknikari titulua eskatzen da.
- C taldea: C1 eta C2 azpitaldetan banatuta. C1 entzat Batxilergoa edo Teknikari titulua eskatzen da. C2 entzat, berriz, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua.

c) Bitarteko funtzionarioak.

Berariaz justifikatutako premia- eta urgentzia-arrazoiak direla-eta, karrerako funtzionarioen berezko eginkizunak betetzeko izendatzen dira, honako egoera hauetakoren bat gertatzen denean:

- 1) Plaza hutsak egotea, karrerako funtzionarioek bete ezin dituztenean.
- 2) Lanpostua betetzen duen pertsona aldi baterako ordeztea, dela titular gisa, dela bitarteko funtzionario gisa.
- 3) Aldi baterako programak egikaritzea. Programa horiek ezin izango dute hiru urte baino gehiago iraun, eta Funtzio Publikoari buruzko legeek beste hamabi hilabetez luzatu ahal izango dira (TAAJLe sartutako modalitate berria).
- 4) Zereginen soberakina edo metaketa, gehienez ere sei hilabetez, hamabi hilabeteko epean (nahiz eta lanpostu iraunkorrik ez bete).
- 5) Lanaldi-murrizketaren, funtzionarioen prestakuntza-ekintzen edo absentsia partzialeko beste kasu batzuetan.
- 6) Aldi baterako programak gauzatzea, honako hauen arabera:
 - Dauden langileek zereginak bete ezin dituztenean. Ez-ohikoak edo egiturazkoak ez diren jardura berriak izan beharko dira.
 - Iraupena ezin izango da hiru urtetik gorakoa izan, eta gehienez ere beste urte batez luzatu ahal izango da. Luzapena egiteko, ogasun eta enplegu publikoko sail eskudunek aldeko txostena eman behar dute aldeztasunetik, eta langileen ordezkariak entzun behar zaie. 48 hilabeteko epea igaro ondoren, ezin izango da funtzio berdinak edo antzekoak dituen programa berri bat onartu.

Bitarteko langileek eten egingo dute udalarekiko harremana ondoko kasuetan:

1. Aldi baterako programak amaitzeagatik eta, nolana ere, izendatu eta gehienez 48 hilabetera.
2. Lanpostuak gordetzeko eskubiderik ez duten funtzionarioak lanera itzultzea edo berresleitzea.
3. Lanpostua enplegu publikoaren eskaintzaren bidez edo lege ezarritako mugikortasun-prozeduretako baten bidez betetzeagatik.
4. Lanpostua amortizatzeagatik.
5. Premia- eta urgentzia-arrazoiak desagertzeagatik, karrerako funtzionarioaren behin-behineko atxikipenaldiagatik eta lanpostuaren baldintzak ez betetzeagatik.
6. Karrerako funtzionarioen kargu-uztearen arrazoi berberengatik.

Bitarteko funtzionarioei karrerako funtzionarioen araubide orokorra aplikatuko zaie, beren izaerari egokitzen zaion heinean eta Legearekin bat etorriz.

Ilido horretan, bitarteko funtzionarioek karrerako funtzionarioen funtzio eta ahalmen berberak dituzte, eta, beraz, baita ahal publikoak gauzatzean zuzenean edo zeharka parte hartzea dakartenak ere (Auzitegi Gorenaren 294/2020 epaia, martxoaren 2koa), hala nola bitarteko udaltzaingoak su-armak erabiltzea eta horiek erabiltzeko prestakuntza jasotzea edo zehapen-prozeduretan instruktore edo idazkari izateko aukera izatea.

4.4.- NAZIO MAILAKO GAIKUNTZADUN FUNTZIONARIOAK. EGINKIZUN ERRESERBATUAK

Tokiko Korporazioguztietan beharrezkoak diren funtzio publikoak dira, eta horien administrazio-erantzukizuna nazio mailako gaikuntza duten toki-administrazioko funtzionarioentzat gordeta dago:

- a) Idazkaritza, fede publikoa eta nahitaezko lege-aholkularitza.
- b) Kontuhartzailtza-Diruzaintza; ekonomia-, finantza- eta aurrekontu-kudeaketaren kontrola eta barne-fiskalizazioa; eta kontabilitatea, diruzaintza eta diru-bilketa.
- c) Idazkaritza-Kontuhartzailtza: fede publikoaren eta nahitaezko lege-aholkularitza eginkizunak dagozkio. Horretaz gain, ekonomia-, finantza- eta aurrekontu-kudeaketaren barneko kontrol- eta fiskalizazio-eginkizunak haien lana dira; baita kontabilitatea, diruzaintza eta diru-bilketa ere.

Era berean, gardentasun-printzipioa eta aurrekontu-egonkortasunaren eta jasangarritasun ekonomiko eta finantzarioaren printzipioak bermatzeko beharrezkoak diren eginkizunak izango dituzte, beren jarduera-eremuaren barruan.

Gainera, ordenamendu juridikoak agindutako beste eginkizun batzuk ere bete ahal izango dituzte.

4.5.- NAZIO MAILAKO GAIKUNTZADUN FUNTZIONARIOAK. IDAZKARITZA EGINKIZUNAK

Idazkaritzako funtzio publikoak fede publikoa eta nahitaezko lege-aholkularitza biltzen ditu (128/2018 Errege Dekretuaren 3. artikulua).

Fede publikoaren funtzioak 128/2018 Errege Dekretuaren 3.2 artikuluan zerrendatutako jarduerak eta eskuduntzak biltzen ditu:

Nahitaezko lege-aholkularitzaren eginkizunak honako hauek hartzen ditu: 3.3 artikuluko a) letratik d) letrara bitarteko idatz-zatietan jasotako kasuetan aurreikusitako txostenak egitea; bertaraten den kide anitzeko organoen bilkuretan informazioa ematea, eta buru denak berariaz errekerimendua egitea eztabaidatzen den gaiaren legezko alderdiei buruz; Presidenteari hitza erabiltzea eskatzea, gai berriren bat planteatzen denean aholku emateko; Korporazioko Presidenteari edo kideei laguntzea eskriturak sinatzeko egintzetan, eta, hala eskatzen badute, agintariei egindako bisitetan edo bileretara joatean, legezko aholkularitza emateko; kontu-hartzailearekin batera, Korporazioko Presidenteari laguntzea, aurrekontua eratzeko,

prozedurazko ondorioetarako eta ondorio formaletarako, ez materialetarako; eta txostenak egitea sektoreko legerian hala ezartzen denean.

Idazkaritzaren txostena adostasun-ohar bat izan daiteke, Udaleko zerbitzuek emandako eta espedientearen txosten juridiko gisa agertzen diren txostenei buruzkoa.

4.6.- NAZIO MAILAKO GAIKUNTZADUN FUNTZIONARIOAK. KONTU HARTZAILETZA ETA DIRUZAINNTZA EGINKIZUNAK

Kontuhartzaitza-Diruzaintzari dagokio ekonomia-, finantza- eta aurrekontu-kudeaketaren eta kontabilitatearen, diruzaintzaren eta diru-bilketaren barne-kontrola eta -fiskalizazioa egitea.

Ekonomia-, finantza- eta aurrekontu-kudeaketaren barne-kontrolak honako hauek biltzen ditu:

- a) Kontuhartzaitza.
- b) Finantza-kontrola, etengabeko kontrol-funtzioaren modalitateetan, eta auditoretza publikoa, bietan eraginkortasun-kontrola barne. Finantza-kontrola gauzatzeak barne hartuko ditu, nolanahi ere, 128/2018 Errege Dekretuaren 4.1b) artikuluan zerrendatutako kontrol-jarduketak, ordenamendu juridikoan organo kontuhartzaitzari esleitutakoak.
- c) 128/2018 Errege Dekretuaren 4.2 artikuluan zerrendatutako jarduerak biltzen dituen kontabilitate-funtzioa.
- d) 128/2018 Errege Dekretuaren 5.1 a) artikuluan zerrendatutako eskuduntzak eta jarduketak biltzen dituen diruzaintza-funtzioa.
- e) 128/2018 Errege Dekretuaren 5.2 artikuluan zerrendatutako esleipenak eta jarduketak biltzen dituen kudeaketa- eta bilketa-funtzioa.

4.7.- NAZIO MAILAKO GAIKUNTZADUN FUNTZIONARIOAK. HAUTAKETA ETA HORNIDURA

Nazio-mailako gaikuntza duten funtzionarioentzat gordetako lanpostuak TAOLen 92 bis artikuluan eta Funtzionarioen eskala horren araubide juridikoa erregulatzen duen martxoaren 16ko 128/2018 Errege Dekretuan ezarritakoaren arabera bete behar dira.

Lanpostuak betetzeko ohiko sistema lehiaketa izango da, eta honako hauek hartuko dira kontuan: merezimendu orokorrak, autonomia erkidego bakoitzaren lurralde-antolamenduaren eta araudi autonomikoaren espezialitateak ezagutzeari dagozkion merezimenduak, eta lanpostuaren ezaugarriekin zuzenean lotutako berariazko merezimenduak (TAOLen 99.1 artikulua). Haien eginkizunen zuzendaritza-izaera edo erantzukizun berezia kontuan hartuta, salbuespen gisa, izendapen askeko sistemaren bidez bete ahal izango dira hiriburuen eta ehun mila biztanletik gorako udalerrien kasuan, betiere lanpostu mailako -osagarriaren 30. maila esleitura badute (TAOLen 99.2 artikulua).

EAEn, TAOLen bigarren xedapen gehigarriak dioena bete beharko da. Xedapen horren arabera, 2025eko apirilaren 3tik aurrerako ondorioekin, langile horientzat aurreikusitako ahalmen guztiak erakunde eskudunek izango dituzte, Autonomia Erkidegoko araudiak ezartzen duen moduan. Horien artean sartzen dira: hautatzeko ahalmena, haien lurralde-eremuan lanpostu

hutsak betetzeko lan-eskaintza publikoa onartzea, haien lurralderako soilik deitzea bertan hutsik dauden lanpostuak betetzeko prozesuak, lanpostuak betetzeko prozesu horietan funtzionarioak izendatzeko ahalmena, lehen lanpostua esleitzea eta administrazio-egoerak.

4.8.- NAZIO MAILAKO GAIKUNTZADUN FUNTZIONARIOAK. ALDI BATERAKO HORNIDURA SISTEMAK

Estatuko Administrazioak ezarritako araudiaren arabera, autonomia erkidegoek (gure kasuan, foru-aldundiek) egingo dituzte nazio-mailako gaikuntzadun funtzionarioen behin-behineko izendapenak. Halaber, zerbitzu-eginkizunak, metaketak eta bitarteko zein behin-behineko langileen izendapenak ere egingo dituzte (92bis.7 artikulua).

Behin betiko hornidurarako urteko lehiaketetan sartzeaz gain, aldi baterako hornidura-sistemei dagokienez, martxoaren 16ko 128/2018 Errege Dekretuak ondoko lehentasun-ordena hau ezarri zuen. Beraz, sistema batera jotzeko, aurrez egiaztatu behar da ezinezkoa dela aurreko sistemaren bidez hornitzea:

- a) Nazio-mailako gaikuntza duten funtzionarioak behin-behinean izendatzea, aldezturik aurretik dagokion Toki Korporazioak eskatuta eta funtzionario interesdunaren adostasunarekin. Edo, bestela, funtzionario interesdunak eskatuta eta Tokiko Korporazioaren adostasunarekin. Izendapen hori egiteko, funtzionarioaren lantokiaren Toki Korporazioaren aldeko txostena beharko da (49. artikulua).
- b) Zerbitzu-eginkizunak (51. artikulua) nazio-mailako gaikuntza duten funtzionarioentzat, azpieskala berekoak edo beste batekoak izan, haien lurraldean zerbitzuak emateko lantokia badute, gehienez ere urtebeteko epean, eta beste epe berdin batez luza badaiteke, behin-behineko izendapenik egin ezin izan denean.
- c) Metaketa (50. artikulua) nazio-mailako gaikuntza duten Tokiko Administrazioako funtzionarioen alde, baldin eta haien zatigordetako lanpostu bat betetzen ari badira, eta azpieskala edo kategoria berari edo beste bati erreserbatutako eginkizunak beste Tokiko Erakunde batean betetzen ari badira.
- d) Tokiko Erakunde bereko karrerako funtzionarioaren behin-behineko izendapena, prestakuntza tekniko egokiarekin (52. artikulua)
- e) A1 azpitaldean sartzeko eskatzen den titulazioa duen pertsona bat bitarteko funtzionario izendatzea (53. artikulua)

Mila biztanletik beherako udalerrietan, nazio-mailako gaikuntza duen Tokiko Administrazioako funtzionarioen bat kanpoan bada, gaixorik badago edo legez zein arauz abstenitzen bada, aldi baterako eginkizun bereziak betetzeko mandatua egin ahal izango dio Aldundiak nazio-mailako gaikuntza duen Tokiko Administrazioako beste funtzionario bati, beharrezkoa den denboran. Beti ere hala eskatu beharko du Korporazio interesdunak.

4.9.- LAN KONTRATUKO LANGILEAK

Lan-kontratuko langileak dira, lan-legerian aurreikusitako langileak kontratatzeke edozein modalitatetan idatziz formalizatutako lan-kontratuaren arabera, aurrekontu-zuzkidura duten lanpostuak betetzen dituztenak.

Kontratuaren iraupenaren arabera, finkoa, epai batek horrela zehaztuta mugagabea edo aldi baterakoizan daiteke.

Lan-kontratudun langile finkoak eta aldi baterakoak hautatzeko, Konstituzioan jasotako berdintasun-, merezimendu- eta gaitasun-printzipioak errespetatu beharko dira, baita publizitate- eta lehia askearen printzipioak ere.

Zuzendaritzako lan-kontratudun langileek goi-mailako zuzendaritzako izaera berezia duen lan-harremana izango dute oinarri.

Bereziki kontuan hartu behar dira jurisprudenzia-jatorriko langile mugagabe ez-finkoen figura eta izaera juridikoa, administrazioek aldi baterako kontratazioan egindako irregulartasunei erantzuteko. Irregularitasun horiek EPOETBk aitortzen ditu (8.2c eta 11.1 artikulua), eta EEPLren 28. xedapen gehigarrian arautzen dira. Honela dio:

- Lan-kontratudun langile mugagabe izaera aitortzen duen epaia irmoa denean, dagokion administrazio-ebazpenaren bidez beteko da. Ebazpen horretan lanbide-kategoriari, ordainsariei, lanaldiari eta aplikatu beharreko hitzarmenari buruzko alderdiak zehaztu beharko dira.
- Dagokion zuzkidura sortu beharko da (lehendik sortuta dagoenean izan ezik), eta hori deklarazio judizialaren ondoren deitzen den enplegu publikoaren lehen eskaintzan edo lekualdatze-lehiaketan sartuko da.
- Izaera mugagabeko harremana azkentzen duten inguruabarrak honako hauek dira:
- Lanpostua arauz betetzea, hautaketa-prozesuen bidez edo lanpostuak behin betiko betetzeko prozesuen bidez. Halakorik gertatzen ez bada, lanpostuan jarraituko du.
- Lan-kontratudun langile mugagabea karrerako funtzionario edo langile finko bihurtzea.
- Lanpostuaren amortizazioa.

EEPLk enplegu publikoa funtzionarizatzeko arau orokor baten alde egiten du. Euskal administrazio publikoetako lanpostuak, oro har, EEPLren 44. artikuluko funtzionarioek beteko dituzte. Bereziki, ahal publikoak gauzatzean edo administrazio bakoitzaren interes orokorrak zaintzean zuzenean edo zeharka parte hartzea dakarten eginkizunak. Interesgarria da 44. artikuluko 2. paragrafoa, beharrezkoak diren funtzio publiko batzuk zehazten dituelako.

Lan-kontratuko langileak, berriz, eremu jakin batzuetara mugatu beharko dira (EEPLren 44.3 artikulua): Toki-erakundeetan duten eraginagatik, honako hauek aipatzen dira:

- Aldizkakoak edo periodikoak diren beharrak asetzen dituzten lanpostuak
- Eraikinak, ekipoa eta instalazioak mantentzeko eta kontserbatzeko arloetan, arte grafikoetan eta inkestetan.
- Lanpostu bereziak, prestakuntza akademiko jakinik behar ez dutenak, dauden multzo eta eskalei egotzi ezin zaizkienak, eta, beren izaeragatik beragatik, berriak sortzea gomendatzen ez dutenak.
- Dokumentuak zaindu, jaso, informatu, zaindu eta garraiatzea, dokumentuak erreproduzitzea edo lan horiei laguntzea dakarten enpleguak.
- Hezkuntza arautuko edo unibertsitate-sistemakoak ez diren ikastetxeetako eta adingabeak berrezteko zentroetako irakasleak eta laguntzaileak zein espezialistak.

- Desgaitasunen bat duten pertsonentzat gordetako enpleguak, haien mota edo maila dela eta, desgaitasunen bat duten pertsonak laneratzeko sistema orokorraren bidez beren gaitasuna edo trebetasunak frogatzea eragozten dietenak.
- Protokolo-funtzioekin eta ekitaldiak zein kongresuak antolatzearekin lotutako enpleguak
- Gizarte-, enplegu-, kultura- eta kirol zerbitzuen politiketan diharduten toki-erakundeetako erakunde autonomoetako eta erakunde instrumentaletako langileak.
- Zuzenbide pribatuaren mende dauden erakunde publikoetako, enpresa-erakunde publikoetako, tokiko merkataritza-sozietateetako, partzuergoetako, mankomunitateetako eta fundazio publikoetako langileak, non eta ez diren funtzionarioentzat gordetako lanpostuak agintari edo ahal publikoez baliatzen.

Lan-kontratuko langileak lan-legeriaren arabera sailkatuko dira. LETTB-Langileen Estatutuaren Legearen Testu Bateratuak (22. artikulua), horri dagokionez, negozioak kolektiboaren bidez edo, halakorik ezean, enpresaren eta langileen ordezkarien arteko akordioaren bidez, langileen lanbide-sailkapenaren sistema ezarriko da, lanbide-taldearen arabera. Udalhitz akordioan, bestalde, funtzionarioentzako sailkapen-talde berberak jasotzen dira langileentzat.

4.10.- ALDIZKAKO LANGILEAK

Behin-behineko langileak dira, izendapenaren arabera eta izaera ez-iraunkorrez, konfiantzazkotzat edo aholkularitza berezizat berariaz kalifikatutako eginkizunak baino ez dituztenak betetzen, eta xede horretarako esleitutako aurrekontu-kredituen kargura ordainduko zaie.

Behin-behineko langileek ezin izango dituzte bete zuzendaritzako edo betearazpeneko eginkizunak, ezta funtzionarioentzat edo lan-kontratuko langileentzat gordetakoak ere.

Gehienezko kopurua kasuan kasuko gobernu-organismoek ezarriko dute. Kopuru hori eta ordainsari-baldintzak publikoak izango dira.

Alkate-kargua duten pertsonak bakarrik izendatu ahal izango dituzte behin-behineko langileak. Udaletako gobernu-organismoek zehaztuko dute kasu bakoitzean behin-behineko langileen gehieneko kopurua eta haien atxikipen organikoa, haien araudian aurreikusitakoaren arabera eta gastu publikoaren ekonomiaren printzipioa kontuan hartuta.

Udaletako behin-behineko langileen lanpostuak eta ordainsariak lanpostuen zerrendetan edo antzeko antolamendu-tresnetan jasoko dira, eta dagokien lurraldeko aldizkarian argitaratuko dira. Ezin da eskatu Lanpostuen Zerrendan izendatu eta kargugabetu daitezkeen behin-behineko langileen baldintzak zehaztea (Auzitegi Gorenaren 2012ko urriaren 8ko epaia).

Izendapena eta kargu-uztea libreak izango dira. Nolanahi ere, konfiantza- edo aholkularitza-funtzioa betetzen duen agintariak kargua uzten duenean utziko du.

Behin-behineko langile izatea ezin izango da merezimendu izan funtzio publikoan sartzeko edo barne-sustapenerako, eta karrerako funtzionarioen araubide orokorra aplikatuko zaio, bere izaeraren arabera egokia den guztian.

TAOLek (104 bis artikulua) ezartzen du gehienez horrelako zenbat lanpostu egon daitezkeen udaletan, udalerrietako biztanleriaren arabera, eta aukera hori gainerako toki-erakundeei

debekatzen die. Lanpostu horiek zehazteko eskumena (hemen ezin da plazei buruz hitz egin, multzoen egituratik kanpo daudelako: eskalak eta azpieskalak) osoko bilkurarena izango da beti, eta ezin du gobernu batzordearen edo alkatetzaren esku utzi.

Hori zehazteko unea korporazio bakoitzaren agintaldiaren hasiera izan daiteke (TAOLen 104.1 artikulua), edo urteko aurrekontuan, langile mota hori plantillan (zuzenago, lanpostuen zerrendan) sartuz (TAOLen 90.1 artikulua).

Bestalde, lurralde historikoetako foru-organismoak ahalmena ematen zaie, aurrekontu-egonkortasunaren helburuen esparruan, toki-korporazioetako eta sektore publikoko behin-behineko langileen ordainsarien guztizkoaren gehienezko mugak zehaztu ahal izateko, orain arte egin ez dutena.

4.11.- ZUZENDARITZA-KIDE PUBLIKO PROFESIONALAK

EEPLk (31. artikulua) dio ETELe (36. artikulutik 42.era) arautuko duela toki-erakundearen zuzendaritza publiko profesionala.

Hasiera batean, 40.000 biztanletik gorako udalerri bakoitzak ezin du aplikatzen, baina beste udalerri batzuetara ere zabaltzeko, Eusko Jaurlaritzak hala erabakita, lanpostu horiek sortzea aurreikusi duten udalekin eta EUELekin kontrastatu ondoren (ETELen zuzendaritza xedapen iragankorra). Hori guztia, TAOLek biztanle askoko udalerri (hiriburuei) buruz xedatutakoari kalterik egin gabe.

Arau orokorra da zuzendaritza-postu horiek karrerako funtzionarioek edo lan-kontratuko langile finkoek bete behar dituztela. Salbuespen gisa, osoko bilkurak, alkatetzak proposatuta, enplegatu publiko ez diren langileak zein arlo edo esparrutan izenda daitezkeen erabaki dezake, arrazoiak eta bete beharreko eginkizunak kontuan hartuta. Nolanahi ere, graduak unibertsitate-titulazioa edo baliokidea eduki behar da.

Zuzendaritza-postuek toki-erakundeak agintzen dizkien eginkizunak bete behar dituzte; besteak beste, honako hauek:

- a) Arloko edo arloetako zuzendaritza eta koordinazio tekniko eta gerentzia. Horrek plangintza estrategikoa eta operatiboa bultzatzea dakar berekin.
- b) Zerbitzu eta esleitutako langileen zuzendaritza eta kudeaketa tekniko.
- c) Arloko aurrekontu-politikaren proposamena eta kudeaketa.
- d) Administrazio elektronikoa, gardentasuna, gobernu irekia eta herritarren parte-hartzea bultzatzea.
- e) Esleitutako gaietan kontuak emateko bermea.
- f) Berrikuntza sustatzea.
- g) Politiken eta izendatutako langileen jarraipena eta ebaluazioa egitea.
- h) Txostenak eta ebazpen-proposamenak egitea.

Zuzendaritza-postuen titularrak kargu publikotzat edo goi-kargutzat hartuko dira, eta horiei aplikatu beharreko bateraezintasunen eta interes-gatazken araubidearen mende egongo dira.

Zuzendaritza-postu horiek deialdi publiko bidez bete beharko dira, eta eskatzen diren ezaugarriak eta gaitasun profesionalak zehaztu beharko dira. Gehienez sei hilabeteko praktikaldia edo proba aurreikusi ahal izango da. Betekizunen artean, sektore publikoan edo pribatuan gutxieneko esperientzia izan beharko da beti, zuzendaritza-eginkizunetan, pertsonen kudeaketan, baliabide ekonomikoen kudeaketan eta baliabide teknologikoen kudeaketan erantzukizuna duten lanpostuetan.

Hautaketa- edo hornidura-prozedurek merezimendu-, gaitasun-, publizitate- eta lehia-printzipioak bete beharko dituzte, baita zuzendaritza-postua betetzeko egokitasun-printzipioak ere. Toki-erakundeak berak egin ditzake, eta HAEERI edo kanpoko profesionali edo enpresei agindu dakizkieke.

Zuzendaritzako langileak honako irizpide hauen arabera ebaluatuko dira: efikazia eta efizientzia, kudeaketaren erantzukizuna eta emaitzen kontrola, finkatutako helburuei dagokienez. Ebaluazio egokiak lanpostuan jarraitzea dakar, hurrengo udal-hauteskundeak egiten diren urteko abenduaren 31ra arte, eta orduan erabaki beharko da beste agindu batengatik luzatzen den edo hautaketa- edo hornidura-prozedura berri baterako deialdia egin behar den.

Zuzendaritzako langileen enplegu-baldintzak zehaztea ez da negoziazio kolektiboaren xede izango EPOETBren ondorioetarako.

Nolanahi ere, EEPLek uko egin dio figura hori toki-eremuan arautzeari, nahiz eta ETElen bertan ohartarazten den figura horren erregulazioaren edukia etorkizuneko EEPL batek ezartzen duenaren mende dagoela, toki-erakundeetako zuzendaritza-kide publiko profesionali aplikatu beharreko araubide juridiko iragankor bat ezarri (hamabigarren xedapen iragankorra).

Araubide juridiko iragankor horren arabera:

a) Udaletako organo eskudunak gaitzen dira ondoko hauetarako:

1. Zuzendaritza publiko profesionala egituratuko den eremuei eta mailei buruzko irizpideak definitzeko.
2. Zuzendaritzako langileak izendatzeko prozedurak zehazteko, Estatuko oinarritzko legeriarekin eta enplegu publikoari buruzko euskal legerian araututako hautaketa- eta hornidura-sistemekin bat etorritik.

b) Langile horien zerbitzu-harremana formalizatzeko jarraitu beharreko irizpideak ezartzen dira, karrerako funtzionarioak izan ala ez.

1) Karrerako funtzionarioak badira:

- a) Enpresa-erakunde publikoetako, kapital publikoaren gehiengoa duten merkataritza-sozietateetako, partzuergoetako edo fundazioetako zuzendaritza-postua bada, goi-zuzendaritzako lan-kontratu baten bidez.
- b) Aurreko a) letran sartu gabeko kasuak badira, lanpostua dagokion izendapenaren bidez hornituz.

2) Karrerako funtzionarioak ez badira, goi-zuzendaritzako lan-kontratu baten bidez egingo da lotura.

Hamabigarren xedapen gehigarriak ezartzen duenez, tokiko sektore publikoa osatzen duten ente, partzuergo, sozietate, organismo eta fundazioek sinatutako merkataritza- edo goi-zuzendaritzako kontratuetan finkatu beharreko ordainsariak oinarrizkoak eta osagarriak izango dira soil-soilik.

Halaber, araubide iragankor horretarako, arau batzuk ezartzen dira administrazio- edo lan-egoera zehazteko. Arau horien arabera, zuzendaritza-kide profesionalen lanpostu bat betetzen hasten diren karrerako funtzionarioei zerbitzu berezietako administrazio-egoera aitortuko zaie. Lan-kontratudun langile finkoen kasuan, berriz, lan-legeriaren arabera zehaztuko da haien egoera, eta kargu publikotzat hartuko dira lan-kontratua etetearen ondorioetarako.

4.12.- ZUZENDARITZA-KIDE PROFESIONALAK BIZTANLE-KOPURU HANDIKO UDALERRIETAN (HIRIBURUAK)

TAOLek (X. titulua) antolamendu-araubide berezia ezartzen du biztanle-kopuru handiko udalerrietako udalentsat, eta EAEn hiru hiriburuei aplikatzen zaie. Horren arabera, honako hauek dira zuzendaritza-organoak:

- a) Arlo edo zinegotzigo bakoitzeko koordinatzaile nagusiak.
- b) Arlo edo zinegotzigo handi bakoitzaren barruan administrazio-antolaketa burutzen duten zuzendari nagusiak edo antzeko organoak.
- c) Tokiko gobernu batzarrari laguntzeko organoaren titularra eta bertako zinegotzi-idazkaria.
- d) Aholkularitza juridikoaren titularra.
- e) Osoko bilkurako idazkari nagusia.
- f) Udaleko kontu-hartzaile nagusia.
- g) Hala badagokio, zergak kudeatzeko organoaren titularra.

Era berean, zuzendaritza-organotzat hartuko dira organismo autonomoetako eta tokiko enpresa-entitate publikoetako zuzendaritza-organo gorenaren titularrak, TAOLen 85 bis artikulua b) paragrafoan ezarritakoarekin bat etorriz.

Gaitasun profesionalaren eta esperientziaren irizpideei jarraiki, koordinatzaile eta zuzendari nagusien izendapena Estatuko, autonomia-erkidegoetako, toki-erakundeetako edo gaikuntza nazionala duten eta A1 azpitaldean sailkatutako multzo edo eskaletakoak diren karrerako funtzionarioen artean egin beharko da; salbu eta udal erregelamendu organikoak ahalbidetzen duenean titularrak funtzionario izaera ez izatea, zuzendaritza-organo horien eginkizunen ezaugarri espezifikoak kontuan hartuta.

Goi-eta zuzendaritza-organoak HAZLBLn eta aplikatzekoak diren Estatuko edo autonomia-erkidegoetako beste arau batzuetan ezarritako bateraezintasun-araubidearen mende daude.

4.13- PLAZAREN ETA LANPOSTUAREN ARTEKO KONTZEPTU BEREIZKETA

Plaza eta lanpostua terminologikoki nahasteak arazo ugari sortzen ditu, eta horiek ondorio negatiboak dituzte bai langileen kudeaketan (sarbidea, hornidura, etab.), bai udaletako langileen karrera administratibo eta profesionalaren garapenean.

Plaza eta lanpostua kontzeptualki figura desberdinak dira. Plazak adierazten du enplegatu publikoa erakundeko kide izateko eskubidea. Lanpostua enplegu publikoa antolatzeke eta egituratzeko oinarritzko unitatea da, eta bat dator enplegatu publiko bakoitzak betetzen dituen funtzioekin. Plazek ez dute zereginik.

Ez dago lanposturako eskubiderik, plazarekin gertatzen den bezala. Ondorioz, legez ezarritako prozeduraren arabera, lanpostuak kendu egin daitezke. Langilea plaza baten titularra da eta lanpostu bat betetzen du. Enplegatu publikoak plaza baterako eskubidea du, ez arlo edo sail jakin batean betetzen duen lanposturako. Plazak aukeratu egiten dira, lanpostuak bete egiten dira. Plantillak (organikoak, ez aurrekontukoak) dira plazak jasotzen dituen tresna, eta lanpostuen kasuan, berriz, lanpostu-zerrendak dira euskarri hori.

Legeak hierarkia ezartzen du lanpostuetan, ez plazetan. Lanpostuen izendapenean erabili behar dira erantzukizun-funtzioei buruzko kontzeptuak, hala nola “burua”, eta ez plazan. Hala ere, batzuetan, arrazoi praktikoengatik, lanpostu espezifikoaren baldintzak ezartzea interesgarria izan daiteke plaza generikoaren hautaketan. Kasu horietan, gomendagarria litzateke hautaketa-oinarrietan honako hau zehaztea: “administrazioko teknikariaren plaza (orokorra edo berezia), taldea (...), gehituz “titularra.zerbitzuetako buruaren lanpostuari atxikitzeko”.

Lanpostuak dotazio bat edo gehiago izan ditzake. Era berean, aldi baterako programak gauzatzeko edo baliabide arruntekin erantzun ezin diren kargei aurre egiteko, koiunturazko edo aldi baterako lanpostuak egon daitezke.

4.14.- ENPLEGU PUBLIKOAREN ANTOLAMENDU TRESNAK: LANPOSTUEN ZERRENDIA ETA BESTELAKO TRESNA OSAGARRIAK

a) Lanpostuen zerrendak

Lanpostuen zerrendak ondoko hauetarako tresnak dira: erakundearen barne-egiturak arrazionalizatzeko eta antolatzeke, langile-beharrak zehazteke, lanpostuetan jarduteko eskatzen diren baldintzak zehazteke, eta lanpostu bakoitza sailkatzeko (EEPLren 45.1 artikulua).

Ez dira xedapen orokorrak edo arauak zentzu hertsian, hartzaile anitzeko administrazio-egintzak baizik, eta, beraz, ez da haientzat aurreikusitako prozedura jarraitu behar. Araubide erkideko udalerrietan, onartzeko eskumena udalbatzak izango du, gehiengo soilez, eta biztanle askoko udalerrietan eskumena tokiko gobernu-batzarrarena izango da, eta ezin izango da inola ere eskuordetu.

Lanpostuen zerrendan, nahitaez, organo eskudunak onartu baino lehen, negoziazio-prozesu bat egin behar da langileen ordezkariekin.

Aurrekontu-zuzkidura duten eta funtzionarioentzat, lan-kontratudun langileentzat eta behin-behineko langileentzat gordeta dauden egiturazko lanpostu guztiak sartuko dira lanpostuen zerrendetan.

Dagokion lurraldeko aldizkarian argitaratu beharko dira, eta argitaratzen direnetik aurrera hasiko dira ondorioak, bestelakorik aurreikusten ez bada. Era berean, administrazio bakoitzaren egoitza elektronikoan egon beharko dira ikusgai, modu kontsolidatu, garden eta eguneratuan.

Lanpostuen zerrenden bidez sortu, ezabatu edo aldatuko dira lanpostuak, sailaren edo organoaren izenari soilik eragiten diotenean eta eduki funtzionalari eragiten ez diotenean izan ezik.

Lanpostu bakoitzeko honako hau adierazi behar da:

1. Lanpostuaren izena eta lanpostu bakoitzetik dauden dotazioak.
2. Zein sail edo zentro organikori atxikita dagoen.
3. Funtzionarioen kasuan, lanbide-sailkapeneko taldeei, azpitaldeei eta multzo, eskala edo beste sistema batzuei atxikitzea. Talde, azpitalde, multzo edo eskala bati baino gehiagori atxiki ahal izango zaizkie.
4. Lan-kontratuko langileei dagokienez, kasuan-kasuan dagokien lanbide-taldea.
5. Lanpostuak betetzeko sistema, dela lehiaketa, dela izendapen askea, eta, hala badagokio, hornidura hori zein administrazio publikori irekita dagoen zehaztea.
6. Lanpostuaren ordainsari osagarriak (lanpostu-mailako osagarria eta berariazko osagarria).
7. Esleitutako hizkuntza-eskakizuna eta, hala badagokio, derrigortasun-data.
8. Dedikazio-erregimena
9. Lanpostua berezia edo normalizatua izatea.

b) Antolamenduko beste tresna osagarri batzuk

Enplegu publikoa antolatzeko beste tresna osagarri batzuk ere erabili ahal izango dira, lanpostuen zerrendetan jasotako informazioa osatzen dutenak, eta datu hauek jaso beharko dituzte:

1. Gaitasunen profila eta garapen profesionaleko gradua edo, hala badagokio, finkatutako gradu pertsonala.
2. Lanpostua atxikitzen zaion arlo funtzionala edo taldekatze-sistema alternatiboa.
3. Lanpostuak betetzean baloratu beharreko berariazko merezimenduak.
4. Lanpostu koiunturalak edo aldi baterakoak identifikatzea.
5. Ordainsari-osagarriak baloratzeko kontuan hartu beharreko faktoreak identifikatzea eta baloratzea.
6. kolektibo jakin batzuk laneratzeko gordetako lanpostuak.

4.15.- ENPLEGU PUBLIKOA PLANIFIKATZEKO TRESNAK: ANTOLAKETA PLANAK, BERRATXIKIPENAK ETA AURREKONTU PLANTILAK

Enplegu publikoa planifikatzeko tresnen helburua izango da zerbitzuak ematean eraginkortasuna lortzea, eta eskura dauden giza-baliabideak, baliabide ekonomikoak, materialak eta teknologikoak kokatzean efizientzia lortzea (EEPLren 48. artikulua).

a) Enplegu publikoa antolatzeke planak.

Enplegu publikoa antolatzeke planek haien aplikazio-eremua eta indarraldia jaso beharko dituzte. Ondoko hauek ere jaso beharko dituzte: egokitze jotzen diren enplegu publikoaren helburuak, langileak eta egitura justifikatzeko memoria bat, beharrezko neurrien definizioa, gauzatzeko epeak eta txosten ekonomikoak, kostuari edo gastuaren murrizketari dagokienez.

Antolamendu-planek honako neurri hauek jaso ahal izango dituzte:

1. Langileen aukerak eta beharrak aztertzea.
2. Lana antolatzeke eta lanaldia zein lanaldi partziala berrantolatzeke sistemak, baita komunikazioaren eta informazioaren teknologiei buruzko aurreikuspenak ere.
3. Telelana eta malgutasuna lanpostuaren kokapenari dagokionez.
4. Langileen beharrak betetzeko moduak identifikatzea.
5. Berresleipena, zuzkiduren berratzikipena eta langileen birbanaketa.
6. Lanpostuak aztertzea eta arrazionalizatzea.
7. Administrazioen arteko mugigarritasuna sustatzea. Neurri gehigarri gisa, kanpoko laneratzeak aldi baterako etetea eta langileei mugatutako lanpostuak betetzea ezarri ahal izango da, zehazten diren eremuetan.
8. Barne-sustapena, lanbide-sustapena eta prestakuntza.
9. Prestakuntza-kontratuak eta praktikaldiko kontratuak sustatzea
10. Borondatezko eszedentziarako, erretiro aurreraturako, zerbitzu aktiboari uko egiteko edo behin betiko bazarako pizgarriak.
11. Giza-baliabideak sartzea enplegu publikoaren eskaintzaren bidez, eta, hala badagokio, hasieran sartutako lanpostuetatik baztertzea, gerora sortutako arrazoiengatik.

b) Lanpostu-zuzkiduren berratzikipenak.

Bereizi gabeko lanpostuen zuzkidurak beste unitate edo zentro organiko batzuetara berratziki ahal izango dira, zegokion garaian esleituta zituzten antzeko eginkizunak betetzeko (EEPLren 50. artikulua).

Berratzikipenak memoria arrazoitua, enplegu publikoaren arloan eskumena duen organoaren aldeko txostena eta interesdunaren entzunaldia beharko ditu.

Berratzikitzen diren enplegatuek publikoek ordura arte egiten zituzten baldintza berberetan jarraituko dute lanean.

c) Aurrekontu-plantillak

Aurrekontu-plantilla dokumentu administratiboa da, eta udalaren aurrekontuetan diruz hornitutako plazen zerrenda jasotzen du, taldeen, azpitaldeen, multzoen eta eskalen arabera behar bezala sailkatuta. Lan-kontratuko plazen kasuan, kopurua eta lanbide-talderako atxikipena adieraziko dira (EEPLren 51. artikulua).

Funtzionarioei dagozkien aurrekontu-plantillek kontzeptu hauen arabera kreditu-izendapenak jasoko dituzte:

- 1.- Talde edo azpitalde bakoitzaren oinarritzko ordainsariak
- 2.- Aparteko ordainsariak
- 3.- Ordainsari osagarriak

Halaber, lan-kontratuko langileei dagozkien aurrekontu-plantilletan kreditu-zuzkidurak sartuko dira, aplikatu beharreko hitzarmenetan ezarritakoaren arabera ordaindu beharreko ordainsari-kontzeptuen arabera ordenatuta.

Ekitaldian beteko diren plazak eta lanpostu hutsak biltzen ditu. Beraz, aurrekontuarekin batera onartu behar den aurrekontu-dokumentu bat da, eta funtzionarioei eta lan-kontratuko langileei ordaintzeko kredituak jasotzen ditu.

Korporazioko osoko bilkurak urtero onartu behar du plantilla, aurrekontuarekin batera. Halaber, indarrean dagoen urtean zehar alda daiteke, zerbitzu berriak ezartzeari, daudenak zabaltzeari, kentzeari edo hobetzeari erantzuteko.

4.16.- ENPLEGU PUBLIKOA PLANIFIKATZEKO TRESNAK: ENPLEGU PUBLIKOAREN ESKAINTZA ETA LANGILEEN ERREGISTROAK

a) Enplegu publikoaren eskaintzak

Dagokien enplegu publikoaren eskaintzaren xede izango dira langile berriak hartuz aurrekontu-esleipenarekin bete beharreko langile-beharrak.

EPE onartzeak berekin ekarriko du hautaketa-prozesuak deitzea agindutako lanpostuetarako, eta, hala badagokio, lanpostuen %10 gehiagorako ere bai. Ildo horretan, prozesu horietarako deialdia egiteko gehieneko epea finkatu beharko da. Kopuru gehigarriari dagokionez, hori onartu zenetik sortutako lanpostu hutsak daudenean egin beharko da (EEPLren 78.8 artikulua).

EPE edo antzeko tresna hiru urteko epean gauzatu beharko da, deialdia onartzen den egunetik zenbatzen hasita. Epe horretan hautaketa-prozesuaren garapen osoa egin behar da, ez deialdia bakarrik. Epe hori igarotzen bada hautaketa-prozesua amaitu gabe, berariaz eta modu justifikatuan luzatuko da hautaketa-prozesu horren garapena, behar den gutxieneko aldirako (EEPLren 52.3 artikulua).

Ezin izango da karrerako funtzionarioentzako edo lan-kontratuko langile finkoentzako hautaprobetarako deialdirik egin, aldez aurretik onartutako EPEn sartuta ez badaude.

EPEk dagokion lurraldeko aldizkari ofizialean argitaratu beharko dira, baita egoitza elektronikoan ere.

Barne sustapenerako erreserbatutako plazak eskaintza publikoan ere jaso eta argitaratu beharko dira.

Enplegu publikoaren eskaintzetan, gutxienez, lanpostu hutsen %7 gordeko da desgaitasuna duten pertsonen artean betetzeko, betiere hautaketa-prozesuak gainditzen badituzte eta desgaitasuna eta zereginak betetzearekin bateragarria dela egiaztatzen badute. Horrela, pixkanaka, administrazio publiko bakoitzeko langile guztien %2ra iritsiko da.

Estatuko aurrekontu orokorrei buruzko legearen bidez, mugak ezartzen dira lan-
eskaintza publiko berriak onartzeko, langileen birjarpen-tasa deritzonaren bidez⁴.

Langileen birjartze-tasa kalkulatzeko, aipatutako legean finkatutako gehieneko tasaren ehunekoa aplikatu behar zaio aurreko aurrekontu-ekitaldian zerbitzuak emateari utzi zioten langile finkoen kopuruaren eta edozein arrazoiengatik sartu diren langile finkoen kopuruaren arteko aldeari. Hala ere, ez da horrela izango legean bertan aurreikusitako kasuetan edo lanpostua erreserbatzea ez dakarten egoeretatik itzultitako kasuan.

Birjarpen-tasa kalkulatzeko ez dira ondoko plaza hauek kontuan hartuko: aurreko lanpostuaren zerrendak gauzatzearen ondoriozko plazak; barne-sustapen bidez deitzen direnak; epai judizial bidez mugagabe ez-finko deklaritutako langileei dagozkienak; suteak prebenitzeko eta itzaltzeko zerbitzuetako langileei dagozkienak; estatuko, autonomia-erkidegoko edo tokiko arau baten arabera ezarritako zerbitzu berriak abian jartzeko eta funtzionatzeko beharrezkoak direnak; eta kanpoko enpresek zuzeneko kudeaketaren bidez ematen dituzten zerbitzu publikoak emateko erabiltzen zituztenak.

ETELek (laugarren xedapen gehigarria) baterako lan-eskaintza publikoak egiteko aukera aurreikusten du. Hala, toki-erakundeak aldeztu aurretik erabakia hartuta, udal enplegu publikoaren eskaintzak autonomia-erkidegoko edo foru-administrazioen enplegu publikoaren eskaintzan sartu ahal izango dira.

Xedapen gehigarri hori EEPLn garatu zen (52.8 artikulua), eta bertan adierazi zen euskal administrazio publikoetako gobernu-organismoek haien enplegu publikoko eskaintzak koordinatu ahal izango dituztela, ekimenarekin borondatez bat egiten duten administrazio publikoetan enplegu publikoko eskaintzak modu bateratuan antolatu ahal izateko. Hori bai, dagozkien hitzarmenen bidez eta Euskadiko enplegu publikoa koordinatzeko batzordeak proposatuta izan beharko da.

Nolanahi ere, toki-erakundeko gobernu-organismoek dagokie enplegu publikoaren eskaintzak deitzeko egintzak ematea, baita horiek ebaztea ere, hautatutako izangaiak funtzionario edo lan-kontratuko langile finko izendatuz.

Hautaketa bateratutako prozesu horiek asko erabili dituzte udalek EAEko poliziaren eta larrialdietako zerbitzuen ikastegiak udaltzainak hautatzeko. Hautaketa-prozedura bat gauzatzeko eta garatzeko jardura material edo teknikoak ikastegiak berak kudeatzeko gomendio-hitzarmenak formalizatuz egin izan dute.

⁴ Aplikagarria da 2023rako Estatuko Aurrekontu Orokorrei buruzko abenduaren 23ko 31/2022 Legearen 20. artikulua, Estatuko aurrekontuen lege berria onartu arte edo edukia berariaz aldatu arte.

b) Langileen erregistroa eta kudeaketa integratua

Toki-erakundeek langileen erregistro propioa izan behar dute, eta bertan inskribatuko dira beren zerbitzuko langile guztien datuak. Datuak babesteko legeriaren arabera eratuko da, langileen ordezkariekin negoziatu ondoren, eta DBEARi jakinaraziko zaio. Era berean, haien sektore publikoko langileei buruzko informazio erantsia izateko behar diren sistema osagarriak ezarriko dituzte.

Administrazio bakoitzaren sektore publikoa osatzen duten erakundeetako bakoitzak langileen erregistro bat izango du, administrazio bakoitzeko langileen erregistro orokorrarekin koordinatuta.

Erregistroan zehaztu beharko da zer ordainsari sar daitezkeen enplegatu publiko bakoitzaren soldata-orrian. Beraz, ezingo da ordainsaririk ordaindu aldez aurretik inskribatu gabe.

Erregistroan inskribatu beharko dira emakumeen eta gizonen berdintasunerako eta emakumeen aurkako indarkeria matxistarik gabe bizitzeko Legearen testu bategina onartzen duen martxoaren 16ko 1/2023 Legegintzako Dekretuaren 17. artikuluan aipatzen diren datuak, bai eta desgaitasunari buruzkoak ere.

Enplegu publikoa koordinatzeko Euskadiko batzordeak gutxieneko irizpide komun batzuk proposatuko ditu langileen erregistroetarako, baita datuak trukatzeko ere.

4.17.- ENPLEGU PUBLIKOA ANTOLATZEKO ETA PLANIFIKATZEKO BESTE TRESNA BATZUK: JARDUNAREN EBALUAZIOA ETA LANPOSTUEN ANALISIA

Enplegu publikoaren antolamendua eta plangintza barne hartzen dituzten tresnak dira.

a) Jardunaren ebaluazioa

Jardunaren ebaluazioa jokabide profesionala eta errendimendua edo emaitzen lorpena ebaluatzeko eta baloratzeko tresna da (EEPLren 54. artikulua).

Karrera profesionala aplikatzeko eta haren osagarriari eta kudeaketaren edo produktibitatearen emaitzengatik osagarriei dagozkien ordainsariak jasotzeko, aldez aurretik, sistema objektiboak arautu eta onartu beharko dira, jarduna ebaluatu ahal izateko. Hori sindikatu-ordezkaritzarekin negoziatu beharko da.

Emaitza positiboak lortzea ezinbesteko baldintza izango da enplegatu publikoek garapen profesionaleko maila desberdinak lor ditzaten. Ebaluazioa ebaluazio-batzorde teknikoek egingo dute.

b) Lanpostuen analisiak.

Lanpostuen analisi beharrezko tresna da lanari buruzko informazioa emateko, bai lanpostuen zereginei dagokienez, bai langileen beharrezko gaitasunen profilari dagokienez.

Lortutako informazioa enplegatu publikoen eskura egon beharko da. Administrazio publikoen aplikazioetan jasotako informazioa trukatzeko aukera aurreikusten da.

Tresna hori erabiltzeko, aldez aurretik langileen ordezkariekin negoziatu beharko da.

4.18.- LANGILEAK HAUTATZEKO SISTEMAK

Bereizi egin behar dira, alde batetik, karrerako funtzionarioak eta lan-kontratuko langile finkoak hautatzeko sistemak; eta, bestetik, bitarteko funtzionarioak eta aldi baterako lan-kontratuko langileak hautatzeko irizpideak.

a) Karrerako funtzionarioak eta lan-kontratuko langile finkoak hautatzeko sistemak.

Enplegu publikora iristeko hautaketa-sistema arruntak oposizioa eta oposizio-lehiaketa izango dira. Lehiaketa-sistemaren bidez bete ahal izango dira ikertzaileen lanpostuak, baita legez zehazten diren beste batzuk ere.

Oposizioan hautaprobak egingo dira izangaien egokitasuna eta gaitasuna zehazteko eta lehentasun-ordena ezartzeko. Hautaketa-probetan, EEPLren 80.2 artikuluan araututako hautaketa-tresnetako bat edo batzuk sartu ahal izango dira.

Oposizio-lehiaketan, hautaprobak egingo dira bata bestearen atzetik, eta izangaien merezimenduak baloratuko dira, deialdiaren oinarrietan ezarritako baremoen arabera. Merezimenduen balorazio horri puntuazio proportzionatua eman beharko zaio, hautaketa-prozesuaren emaitza berez zehaztuko ez duena. Lehiaketa-fasearen balorazioa ez da oposizio-fasean lor daitekeen gehieneko puntuazioaren %45 baino handiagoa izango. Izangaiek oposizio-fasean gainditu beharko dute hautaketa-proba bakoitzerako ezarritako gutxieneko puntuazioa, behar bezala egokitzen direla ziurtatzeko.

Deialdiaren oinarriek EEPLren 79.1 artikuluan aurreikusitako edukia jaso beharko dute, eta langileen ordezkariekin negoziatuko dira.

Hautaketa-sistema osatzeko, praktikaldi bat edo proba-aldi bat gainditu ahal izango da, eta horrek prestakuntza-ikastaro bat izan ahal izango du, azken ebaluazioarekin.

Auzitegi Gorenaren uztailaren 18ko 1026/2023 epaiak adierazi zuen 896/1991 Errege Dekretuaren 2. artikuluen indarraldiari eusten zaiola, toki administrazioko karrerako funtzionarioen hautaketari aplikatu beharreko arau berezi gisa. Beraz, oposizio-sistema orokorra izango da, eta oposizio lehiaketarena, berriz, aplikagarria, lanpostuen edo bete beharreko eginkizunen izaera kontuan hartuta egokiagoa dela justifikatzen denean.

b) Bitarteko funtzionarioak eta aldi baterako lan-kontratudun langileak hautatzeko irizpideak.

Bitarteko funtzionarioak eta aldi baterako langile lan-kontratudunak hautatzeko, prozedura arinak erabiliko dira, berdintasun-, merezimendu- eta gaitasun-printzipioak, publizitatea eta lehia askea bermatzeko.

Lanpostuak aldi baterako betetzeko, probaldia eta, hala badagokio, prestakuntza-aldia gainditu beharko dira.

Lanposturik lortu ez arren, hautaketa-prozesu batean parte hartu duten izangaiei deitu ahal izango zaie aldi baterako lanpostua betetzeko, administrazio publiko bakoitzak horri buruz hartutako araudian ezarritako irizpideekin bat etorriz eta langileen ordezkarietarekin negoziatuta.

Giza-baliabideen kudeaketa eraginkorra eragozten ez badu, euskal administrazio publikoek elkarrekin lankidetzan jardungo dute, eta administrazio horien esku jarriko dituzte aldi baterako kontrataziorako poltsak, bitarteko funtzionarioak edo aldi baterako lan-kontratudun langileak izendatzeko hala eskatzen dutenean. Era berean, aldi baterako kontrataziorako lan-poltsak eratu ahal izango dituzte hala erabakitzen duten euskal administrazio publikoek.

Izangaien zerrendek edo bitarteko funtzionarioak edo aldi baterako lan-kontratadun langileak aukeratzeko deitutako probek ezin badiete erantzun euskal administrazio publikoen behar objektiboei, hautagairik ez dagoelako, enplegu-zerbitzu publikoetara jo ahal izango da lanpostu horiek betetzeko.

Aldi baterako enplegu lanpostuak betetzeko deialdiaren oinarriek EEPLren 79.2 artikuluan aurreikusitako edukia jaso beharko dute, eta langileen ordezkartzearekin negoziatuko dira.

Toki-erakundeek prestakuntza-fase bat aurreikusten badute haien enplegatu publikoen hautaketa-prozesuaren parte gisa, hitzarmen bat sinatu beharko dute Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundearekin hautaketa-ikastaro horiek egiteko. Ikastaro horiek komunak izan daitezke hainbat udaletarako.

Azkenik, Auzitegi Gorenaren 2025eko ekainaren 17ko epaian (3139/2023 kasazio-errekurtsoa) ezarritako lege-doktrinaren arabera, gehitu behar da administrazioak ezin duela atzera egin hautaketa-prozesuetan, baldin eta hura arautzen duen legeak ez badu berariaz jasotzen, eta hautaketa-prozesu batean onartutako izangaiek eskubidea dutela dagokion probak egiteko.

4.19.- LANGILEAK HAUTATZEKO ORGANOAK

Langileak hautatzeko organoek printzipio hauen arabera jardungo dute: objektibotasuna, inpartzialtasuna, autonomia funtzionala eta profesionaltasuna.

Ezinezkoa dela behar bezala justifikatu ezean, hautaketa-organoen osaerak orekatua izan behar du emakumeen eta gizonen kopuruari dagokionez.

Hautaketa-organoetako kide guztiek trebakuntza, gaitasun eta prestakuntza egokia izan beharko dute, eta horietako batek, gutxienez, enplegu publikoaren esparruko hautaketan prestakuntza edo esperientzia izan beharko du.

Epaimahaiak osatzean, espezialitate-printzipioa betetzen dela zainduko da. Epaimahaikideen erdiek, gutxienez, sartzeko eskatzen den ezagutza-arlo bereko titulazioa izan beharko dute, eta guztiek izan beharko dute maila akademiko bera edo handiagoa.

Era berean, kideen erdiek gutxienez deialdiaren xede diren lanpostuei dagokien maila nagusiko hizkuntza-eskakizuna edo handiagoa egiaztatu beharko dute (euskal sektore publikoan euskararen erabilera normalizatzeko otsailaren 22ko 19/2024 Dekretuaren 27.4 artikulua).

Honako hauek ezin izango dira inola ere hautaketa-organoetako kide izan:

- a) Hautaketa edo izendapen politikoko langileak.
- b) Behin-behineko langileak.
- c) Bitarteko funtzionarioak.
- d) Aldi baterako lan-kontratuko langileak.
- e) Azken bost urteetan enplegu publikoan sartzeko hautagaiak prestatzen jardun duten pertsonak, jardura hori egin duten lanbide-talde edo -kategoriei dagokienez.
- f) Sindikatuen, funtzionarioen elkarten edo profesionalen elkargoen ordezkari gisa edo haien kontura jarduten duten langileak.

HAEeri eskatu beharko zaio hautaketa-organoetan karrerako funtzionario bat edo lan-kontratuko langile finko bat izendatzea.

Hautaketa-organo iraunkorrak sortu ahal izango dira, EEPLren 82. artikuluan xedatutakoaren arabera.

4.20.- LANPOSTUAK BETETZEA

Lanpostuak dagokion prozeduraren bidez hornitu beharko dira, berdintasun-, merezimendu-, gaitasun-, publizitate- eta gardentasun-printzipioen arabera.

Euskal administrazio publikoetako lanpostuen behin betiko aukeraketa sistema hauen bidez egingo da:

- a) Lehiaketa.
- b) Izendapen askea.

Lanpostuak aldi baterako betetzeko, prozedura hauek erabiliko dira:

- a) Behin-behineko atxikipena.
- b) Zerbitzu-eginkizunak, lege honetan araututako modalitateetan.
- c) Osasun-arrazoiengatik, laneko jazarpenagatik edo sexu-jazarpenagatik mugitu behar izatea.
- d) Genero-indarkeriagatik edo indarkeria terroristagatik mugitu behar izatea.
- e) Euskal administrazio publiko batetik bestera mugitu behar izatea.
- c) Nahitaezko lekualdaketa dakarren diziplina-zehapenagatik mugitu behar izatea.

Era berean, langileen berresleipena eta birbanaketa lanpostuak hornitzeko prozeduratzat hartuko dira.

Lanera itzultzeko prozesuetan, behin-behineko atxikipena egingo da, funtzionarioek lehiaketa bidez edo izendapen askez behin betiko hornitzeko prozeduretan parte hartzen duten kasuetan izan ezik.

Funtzionario-izaera birgaitzeak lanpostu baterako behin-behineko atxikipena ekarriko du, funtzionario-izaera galtzea nazionalitatea galtzeagatik edo desgaikuntza-zigor nagusira edo erantsira kondenatzeagatik gertatu denean. Errehabilitazioa ezintasun iraunkor berrikusgarriagatik erretiroa aitortu ondoren gertatzen bada, funtzionarioa behin betiko itzuliko da erreserbatuta zuen lanpostura.

Lanpostuak lehiaketa bidez edo izendapen askez betetzeko deialdiak eta prozedura horiei amaiera ematen dieten ebazpenak lurralde historikoetako aldizkari ofizialetan argitaratuko dira, toki-erakundeen kasuan. Hala ere, beste administrazio publiko batzuetako funtzionarioei irekitako lanpostuak betetzeko deialdiak EHAAren ere argitaratu beharko dira, jende guztiak horren berri izan dezan. Lehiaketa guztien deialdiak toki-erakundearen egoitza elektronikoan argitaratuko dira.

4.21.- ORDAINSARIAK: EGITURA ETA MUGAK

Aldez aurretik adierazi behar da EPOETBk funtzionarioei aplikatu beharreko ordainsari-egitura ezartzen duela, baina ez langile lan-kontratudunei. Langile mota horretarako, 26.2 artikulua negoziazio kolektiborako edo, halakorik ezean, banakako kontraturako bidea ematen du soldataren egitura zehazteko (oinarrizko soldata eta, hala badagokio, langilearen baldintza pertsonalei, egindako lanari edo enpresaren egoerari eta emaitzei buruzko zirkunstantzien arabera finkatutako soldata-osagarriak jaso beharko ditu).

UDALHITZ hitzarmenak funtzionarioentzako ordainsari-egitura bera aurreikusten du langile lan-kontratudunentzat.

Enplegatu publiko batek bere lanpostua betetzeagatik jasotzen duen ordainsaria ordainsari-kontzeptu batzuk aplikatzearen ondorioz eratzen da. Kontzeptu horiek honako egitura hau daukate:

a) Honako hauek osatzen dituzten oinarritzko ordainsariak:

1. Lanbide-sailkapeneko azpitalde edo talde bakoitzari esleitutako soldata.
2. Antzintasuna (hirurtekoak), lanbide-sailkapeneko azpitalde edo talde bakoitzari esleitutako zenbatekoa, zerbitzuan emandako hiru urteko.

Soldaten osagaiak eta aparteko ordainsarien hirurtekoak ere oinarritzkoak dira.

Soldata eta hirurtekoak urtero zehazten dira estatuko aurrekontu orokorren legean.

b) Ordainsari osagarriak, honako hauek barne:

1. Lanpostu-mailako osagarria: betetzen den lanpostua sailkatzeko maila (guztira 4), honako irizpide hauen arabera: titulazioa, espezializazioa, erantzukizuna, gaitasunak, agintea, etab.

Osoko bilkurak finkatzen du, EAEko aurrekontu orokorren legeak urtero ezartzen dituen gutxieneko eta gehieneko mugen barruan.

2. Berariazko osagarria: lanpostuen baldintza partikularrak ordaintzen ditu, zailtasun teknikoa, dedikazio maila, erantzukizuna, bateraezintasuna, arriskugarritasuna edo nekagarritasuna kontuan hartuta (Auzitegi Gorenaren 1289/025 epaia, urriaren 15ekoa: gaueko lanaren eta jaiegunaren ordainsaria berariazko osagarrian sartzen da, ordainsari finko eta aldizkako gisa, zerbitzu horiek lanaldi arruntaren ordutegiaren barruan ematen badira; beraz, funtzionarioak eskubidea du urteko oporraldietan, aldi baterako ezintasunean, norberaren gauzetarako baimenetan eta ordaindutako gainerako baimenetan ordainsaria jasotzeko).

Osoko bilkurak finkatzen du.

3. Produktibitate-osagarria: errendimendu berezia, aparteko jarduera eta zeregina gauzatzeko interesa eta ekimena ordaintzen ditu.

Osoko bilkurak adosten ditu eta alkatetzak banatzen ditu.

4. Haborokinak: Ohiko lanalditik kanpo egindako aparteko zerbitzuak ordaintzen dituzte. Ezin dira finkoak izan zenbatekoari dagokionez, ezta aldizkakoak ere sortzapenari dagokionez.

Osoko bilkurak adosten ditu eta alkatetzak banatzen ditu.

5. Aparteko ordainsariak: urtean bi ordainsari, bakoitza oinarritzko ordainsarien hileko soldata baten eta ordainsari osagarri guztien zenbatekoarekin, produktibitate-osagarria eta haborokinak izan ezik.

Ordainsari osagarriek ez diete eskubiderik ematen funtzionarioei horiek jasotzen jarraitzeko, lanpostu-mailako osagarria jasotzen jarraitzeko izan ezik. Beraz, lanpostu-mailako osagarri jakin batengatik jasotzen bazuen, langile publikoak hori jasotzen jarraituko du, nahiz eta lanpostu-mailako osagarria txikiagoa duen lanpostu batera aldatu.

EPOETBk berariaz baimentzen du administrazioek pentsio-planetara edo erretiro-kontingentziaren estaldura barne hartzen duten aseguru kolektiboen kontratueta ekarpenak bideratzea, ordainsari geroratu gisa. Horri dagokionez, kontuan hartu behar dira EUDELe eta sindikatuek sinatutako UDALHITZ hitzarmenean jasotako erregulazioa eta kuotak. Akordio hori ELKARKIDETZAren pentsio osagarrien sistemari atxiki zaizkion toki-erakundeei aplikatuko zaie.

Ordainsarien zenbatekoak eta igoerak zehazteari dagokionez, honako hau adierazten du EPOETBk (21. artikulua):

- a) Funtzionarioen oinarritzko ordainsarien zenbatekoak eta ordainsari osagarrien zenbateko orokorren igoera aurrekontu-ekitaldi bakoitzerako adierazi beharko dira dagokion aurrekontu-legean, baita lan-kontratuko langileen soldata-masaren gehikuntza ere.
- b) Ordainsari-gehikuntzarik ezin izango da erabaki, baldin eta, oro har, soldata-masa Estatuko aurrekontu orokorren legean langileentzat urtero ezarritako mugak baino handiagoa bada.

Azkenik, adierazi behar da, TAOLen bigarren xedapen gehigarriaren 11. paragrafoarekin bat etorritik eta aurrekontu-egonkortasunaren helburuen esparruan, foru-organismoek toki-korporazioen eta haien sektore publiko instituzionalaren zerbitzura dauden langileen ordainsarien guztizko gehieneko mugak zehaztuko dituztela (orain arte egin ez dena), gaikuntza nazionala duten funtzionarioenak barne.

4.22.- LANGILEEN ADMINISTRAZIO-EGOERAK

Langileen harreman juridikoaren izaera kontuan hartuta, honako administrazio-egoera hauek bereizten dira:

- a) Karrerako funtzionarioak

Karrerako funtzionarioak honako administrazio-egoera hauetakoren batean egon daitezke (EEPLren 136. artikulutik 160. artikulura):

- 1) Zerbitzu aktiboa
- 2) Zerbitzu bereziak
- 3) Beste administrazio publiko batzuen zerbitzuan.
- 4) Sektore publikoan zuzendaritzako langile publiko profesional gisa zerbitzua ematea.

5) Borondatezko eszedentzia:

- norberaren interesagatik.
- lanpostua eta destinoa gordeta.
- familia elkartzeagatik.
- senideak zaintzeko.
- genero-indarkeriagatik
- indarkeria terroristagatik
- sustatua
- sektore publikoan zerbitzuak emateko.

6) Destinoaren zain.

7) Aldi baterako nahitaezko eszedentzia.

8) Nahitaezko eszedentzia.

9) Eginkizun-gabetzea.

b) Bitarteko funtzionarioak

Bitarteko funtzionarioei zerbitzu aktiboko eta eginkizun-etenaldiko administrazio-egoerak aplikatuko zaizkie, beren izaeraren arabera berezitasunekin (EEPLren 159. artikulua).

Gainera, honako administrazio-egoera hauei heldu ahal izango die:

- 1) Senideak zaintzeko eszedentzia.
- 2) Genero-indarkeriagatik eta indarkeria terroristagatik eszedentzia.

Eszedentziako bi kasu horietan, lanpostuaren eta destinoaren erreserbari eutsiko dio, salbu eta lanpostua karrerako funtzionarioek erregelamenduz bete badute, bitarteko funtzionario izendatzea justifikatu zuen egitatezko kasua desagertu bada edo EEPLn langile mota horrentzat aurreikusitako kargu-uztearen inguruabarretako bat gertatu bada.

c) Langile lan-kontratudunak

- kontratuko langileak LETBren eta aplikatzekoak diren hitzarmen kolektiboen arabera arautuko dira.

Hitzarmen kolektiboek erabaki ahal izango dute EEPLren X. titulua (langileen administrazio-egoerak euskal administrazio publikoetan) aplikatzea EEPLren aplikazio-eremuan sartzen diren lan-kontratudun langile finkoei, LETBekin bateragarria den guztian.

4.23.- UDALHITZ: NEGOZIAZIO KOLEKTIBOA

EAEko udaletako eta gainerako toki-erakundeetako langileei aplikatu beharreko estatuko eta autonomia-erkidegoko araudiaz gain, kontuan hartu behar dira gobernu-organismoek funtzionarioei eta lan-kontratuko langileei aplikatzeko hartzen dituzten akordioak. Bereziki,

negoziazio kolektiboko mahaietan udalen ordezkarien eta sindikatuen ordezkarien artean lortzen diren itun eta akordioetatik eratorritakoak.

Ondorio horietarako, EPOETBk (34.2 artikulua) negoziazio-gaitasuna onartzen die udal elkarteei, eta udalek alde zuzenetik edo ondoren atxiki ahal izango zaizkio negoziazioari. ETElek ere (hirugarren xedapen gehigarria) negoziazio-gaitasuna aitortzen die udal elkarteei, baina adierazten du udalak ondoren atxiki beharko zaizkiola negoziazioari, eta bertan hartzen diren erabakiei buruz eztabaidatu beharko dutela.

Euskadiko toki-erakundeetako enplegatu publikoen negoziazio kolektiboko esparru horren garapenaren emaitza da indarrean dagoen UDALHITZ hitzarmena, 2008ko irailaren 22koa (2008ko abenduaren 2ko EHAAn argitaratua), EUDElek eta gehiengo sindikalaren ordezkari diren sindikatuek sinatua. Aldez aurretik, bi ordezkartzek Euskadiko toki-erakundeetarako lan-harremanen esparru sektoriala eratzekeko protokolo bat adostu zuten.

Era berean, bitartekaritza-, interpretazio- eta adiskidetze-batzorde paritario bat sortzea erabaki zen honako helburuekin: hitzarmenaren jarraipena egitea, ebaluatzea eta praktikan jartzen laguntzea; eta, alde ezberdinek hainbat erakundetan eskatuta, sor daitezkeen arazoei eta desadostasunei buruzko bitartekaritza, interpretazioa eta adiskidetzea egiteko. Batzorde horretan, gehiengo soilez hartzen dira erabakiak sindikatuen aldetik, eta aldeko botoz edo abstentzioz erakundeen aldetik.

Indarrean dagoen akordioaren aurrekariak honako hauek dira: batetik, 2006ko martxoko Udalhitz hitzarmena, toki-eremurako bakarrik negoziatzen den lehenengoa. Eta bestetik, ARCEPAFE Euskadiko toki eta foru administrazioako langileen enplegu baldintzak arautzen dituen akordio politikoa, 1981ekoa.

Udalhitz hitzarmena udal bakoitzak eta gainerako toki-erakundeek berariaz onartu behar dute, lege zuzenaren prozeduraren arabera aplikatu ahal izateko. Ondorio horietarako, praktikan, EAEko toki-erakundeetan oro har aplikatzen da.

UDALHITZ akordioak bi testu ia berdin biltzen ditu (lan-harremanaren izaeratik eratorritako aldeak izan ezik): bata funtzionarioentzat, eta bestea lan-kontratuko langileentzat.

Edukia oso zabala da, eta lan-baldintzen alderdi ugari hartzen ditu, hala nola:

- Lanaldiaren, atsedenen, jaiegunen, oporren, aparteko zerbitzuen, lizentzien eta baimenen araubidea, udal euskaltegietako eta udal musika-eskoleetako langileei gai horietan aplikatu dakizkiekeen xedapen espezifikoak barne.
- Ordainsari-araubidea, kontzeptu hauek zehaztuta: soldata, antzinatasuna, lanpostu-mailako osagarria, berariazko osagarria, produktibitate-osagarria eta haborokinak.
- Gizarte-babeseko sistema osagarria: Elkarkidetzeta eta beste laguntza-hobekuntza batzuk (erretiro aurreratua, erantzukizun zibileko aseguruak, bizitza- eta desgaitasun-aseguruak, kontsumo-maileruak).
- Langileak hautatzeari, lanpostuak betetzeari eta barne-sustapenari buruzko arauak.
- Laneko segurtasunari eta osasunari buruzko alderdiak, prebentzio-planak eta segurtasun- eta osasun-batzordeak barne.
- Laneko jazarpenaren eta genero-indarkeriaren aurkako babes-neurriak.

- Sindikatze eskubidea, ekintza sindikala, ordezkaritza, parte-hartzea eta batzarra arautzea.
- Hizkuntza-eskubideak erabiltzea, euskararen ezagutza eta erabilera sustatzeari arreta berezia jarrita.
- Enpleguaren egonkortasunerako eta kalitaterako neurriak, hala nola bitartekotasuna eta kanpoko kontratuak mugatzea.
- Eskubide sindikalak eta negoziazio kolektiboa

Era berean, Udalhitz akordioak ezartzen duenez, toki-erakunde bakoitzean jarraipen batzorde paritario bat egongo da. Batzorde hori sindikatu sinatzaile bakoitzeko ordezkari banak osatuko dute, eta ordezkari-kopuruaren arabera boto haztatua izango dute.

Batzordeko alde bakoitzaren gehiengoa ados jartzen ez bada, gaiari buruzko akta bidaliko zaie aldeei. Bitartekaritza-, interpretazio- eta adiskidetze-batzorde paritarioan emandako iritziak ere jasoko ditu aktak, EAEko toki-erakundeentzako lan-harremanen esparru sektoriala eratzeke protokoloaren seigarren xedapenean adierazitakoaren arabera.

EPOETBk aukera ematen die administrazio edo erakunde publikoei autonomia-erkidego bakoitzaren lurraldean lortutako akordioetara edo udalaz gaindiko eremu batean lortutako akordioetara atxikitzeke.

Azkenik, adierazi behar da 2024an eratu zela negoziazio-mahai orokorra, EAEko toki-erakundeetako langileen lan-baldintzak arautzen dituen Udalhitz akordio berria adosteko helburuarekin. Akordio horrek tokiko 23.000 langile eta enplegatu publiko ingururi eragingo die.

ERANSKINA

ETELen 17. ARTIKULUKO ESKUMEN BAKOITZARI APLIKATU BEHARREKO AUTONOMIA-, FORU- ETA ESTATU-ARAUDIA, udalaren eskumen-eremuan eragin handiena duten artikulua aipatuta.

1.- 17.1 1) ARTIKULUA. BABES ZIBILA, LARRIALDIAK, PREBENTZIOA ETA SUTEAK ITZALTZEA ANTOLATZEA ETA KUDEATZEA.

EAEko araudia:

12/2023 Legea, azaroaren 23koa, suteak prebentzio eta itzalketako eta salbamenduko zerbitzuei buruzkoa: 6., 7. eta 8. artikulua.

2/2018 Legea, ekainaren 28koa, portuena eta itsas-garraioarena: 5.2. eta 20. artikulua.

1/2017 Legegintzako Dekretua, apirilaren 27koa, larrialdiak kudeatzeko legearen testu bategina onartzen duena: 10., 11., 12., 13. eta 19. artikulua.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2 f), 26.1c). eta 57.4. artikulua.

17/2015 Legea, uztailaren 9koa, babes zibileko sistema nazionalarena: 15., 19., 24. artikulua eta bederatzigarren xedapen gehigarria.

2.- 17.1.2) ESPAZIO PUBLIKOKO BIZIKIDETZA-HARREMANAK ANTOLATZEA ETA KUDEATZEA.

EAEko araudia:

ETEL: 44.1 c) eta e).artikulua.

9/2023 Legea, irailaren 28koa, Euskadiko memoria historiko eta demokratikoari buruzkoa: 31., 45. eta 51. artikulua.

8/2023 Legea, ekainaren 29koa, Euskal Autonomia Erkidegoko kultu-lekuei edo -zentroei eta erlijio-aniztasunari buruzkoa: 5.2. artikulua.

9/2022 Legea, ekainaren 30koa, etxeko animaliak babesteko: 11., 14., 28. eta 38. artikulua.

1/2016 Legea, apirilaren 7koa, adikzioen eta droga mendekotasunen gaineko arreta integralari buruzkoa: 31.1d), 68. eta 86.artikulua.

10/2015 Legea, abenduaren 23koa, jendaurreko ikuskizunena eta jolas-jarduerena.

15/2012 Legea, ekainaren 28koa, Euskadiko segurtasun publikoaren sistema antolatzekoa.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 139., 140. eta 141. artikulua.

7/2023 Legea, martxoaren 28koa, animalien eskubideak eta ongizatea babesteko: 28., 29. eta 39. artikulua.

20/2022 Legea, urriaren 19koa, memoria demokratikoari buruzkoa: 35., 36., 37., 39. eta 40. artikulua.

4/2015 Lege Organikoa, martxoaren 30ekoa, herritarren segurtasuna babesteko.

33/2003 Legea, azaroaren 3koa, administrazioen ondareari buruzkoa.

50/1999 Legea, abenduaren 23koa, arriskutsuak izan daitezkeen animaliak edukitzeko araubide juridikoari buruzkoa: 9. eta 13.2 a) artikulua.

1372/1986 Errege Dekretua, ekainaren 13koa, toki-erakundeen ondasunen erregelamendua onartzen duena.

3.- 17.1.3) ARTIKULUA.TITULARTASUN PUBLIKOKO ZERBITZU, EKIPAMENDU, AZPIEGITURA ETA INSTALAZIOEN ERABILERA ANTOLATZEA ETA KUDEATZEA.

EAEko araudia:

ETEL: 44.1 d) eta c). artikulua.

20/1997 Legea, abenduaren 4koa, irisgarritasuna sustatzeko. 3., 4., 7.1, 13., 14., 15., 17. eta 21. artikulua.

68/2000 Dekretua, apirilaren 11koa, hiri-inguruneen, espazio publikoen, eraikinen eta informazio eta komunikazioko sistemen irisgarritasun-baldintzei buruzko arau teknikoak onartzen dituena.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 79-86 eta 139-141 artikulua.

1/2010 Legegintzako Errege Dekretua, uztailaren 2koa, kapital sozietateen legearen testu bategina onartzen duena: 1. artikulua.

33/2003 Legea, azaroaren 3koa, administrazio publikoen ondareari buruzkoa.

1372/1986 Errege Dekretua, ekainaren 13koa, toki-erakundeen ondasunen erregelamendua onartzen duena.

4.- 17.1 4) ARTIKULUA. UDALTZAINGOA ANTOLATZEA ETA KUDEATZEA, TRAFIKOA ANTOLATZEA, BIDE- SEGURTASUNA, IBILGAILUAK APARKATZEA ETA HERRITARREN SEGURTASUNEAN LAGUNTZEA.

EAEko araudia:

1/2020 Legegintzako Dekretua, uztailaren 22koa, Euskal Autonomia Erkidegoko poliziaren legearen testu bategina onartzen duena: 2.1b); 7., 34., 3., 48., 54., 55., 56., 57., 58., 59., 60., 61., 62., 69., 143.2 .artikuluak, seigarren eta zazpigarren xedapen gehigarriak, eta bosgarren, zazpigarren eta zortzigarren xedapen iragankorrak.

15/2012 Legea, ekainaren 28koa, Euskadiko segurtasun publikoaren sistema antolatzeak: 4.2., 6., 9., 12.3, 18.2, 23.1b), d), e) eta f) artikulua; 23.2d); 36., 37., 38., 39., 40., 41., 42.3, 44., 46., 48., 49. eta 64.4 artikulua.

24/2024 Dekretua, martxoaren 5koa, Euskal Autonomia Erkidegoko udaltzaingoen armak, beste baliabide tekniko eta defentsako batzuk eta horien guztien hornidura arautzen dituen.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2 f) eta g) artikulua.

6/2015 Legegintzako Errege Dekretua, urriaren 30ekoa, trafikoari, ibilgailu motordunen zirkulazioari eta bide-segurtasunari buruzko legearen testu bategina onartzen duena: 7. eta 84. artikulua.

4/2015 Lege Organikoa, martxoaren 30ekoa, herritarren segurtasuna babestekoa: 5.4 artikulua.

4/1997 Lege Organikoa, abuztuaren 4koa, segurtasun indar eta gorputzek leku publikoetan bideokamerak erabiltzea arautzen duena: 3. artikulua eta lehen xedapen gehigarria.

2/1986 Lege Organikoa, martxoaren 13koa, segurtasun indar eta kidegoei buruzkoa: 53. artikulua.

1428/2003 Errege Dekretua, azaroaren 21ekoa, trafikoari, ibilgailu motordunen zirkulazioari eta bide-segurtasunari buruzko legearen testu artikulatua aplikatu eta garatzeko zirkulazioko erregelamendu orokorra onartzen duena.

320/1994 Errege Dekretua, otsailaren 25ekoa, trafikoko, ibilgailu motordunen zirkulazioko eta bide-segurtasuneko zehapen-prozeduraren erregelamendua onartzen duena.

740/1983 Errege Dekretua, martxoaren 30ekoa, autonomia-erkidegoetako eta toki-erakundeetako polizia dagokien arma-lizentzia arautzen duena.

5.- 17.1 5) ARTIKULUA. GUNE PUBLIKOETAN ETA KONKURRENTZIA PUBLIKOKO LEKU ETA ESTABLEZIMENDUETAN ANTOLATUTAKO JARDUEREN SEGURTASUNA ANTOLATZEA ETA KUDEATZEA.

EAEko araudia:

1/2020 Legegintzako Dekretua, uztailaren 22koa, Euskal Autonomia Erkidegoko poliziaren legearen testu bategina onartzen duena: 55.1h). artikulua.

15/2012 Legea, ekainaren 28koa, Euskadiko segurtasun publikoaren sistema antolatzeakoa: 5., 10.3, 64.eta 65. artikulua.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2 f) artikulua.

4/2015 Lege Organikoa, martxoaren 30ekoa, herritarren segurtasuna babestekoa: 5.4 artikulua.

2/1986 Lege Organikoa, martxoaren 13koa, segurtasun indar eta kidegoei buruzkoa: 53 h) artikulua.

6.- 17.1. 6) ARTIKULUA. LAGUN-ANIMALIEN ETA ARRISKUTSUAK IZAN DAITEZKEENEN ANTOLAMENDUA ETA KUDEAKETA.

EAEko araudia:

9/2022 Legea, ekainaren 30ekoa, etxeko animaliak babesteari buruzkoa: 11., 14., 19., 21., 28., 35., 36., 37., 44. eta 47. artikulua eta xedapen gehigarri bakarra.

10/2007 Legea, ekainaren 29koa, desgaitasuna duten pertsonen laguntzeko txakurrei buruzkoa: 3., 6., 14. artikulua, hirugarren xedapen gehigarria eta azken xedapenetako bigarrena.

Estatu-mailako araudia:

7/2023 Legea, martxoaren 28koa, animalien eskubideak eta ongizatea babestekoa: 18., 19.3a), 21., 22., 29., 33., 39., 66., eta 80. artikulua.

32/2007 Legea, azaroaren 7koa, animaliak ustiatu, garraiatu, hil edo saiakuntzak egin behar direnean haiek zaintzekoa: 4., 5., 6., 7. eta 7bis artikulua.

8/2003 Legea, apirilaren 24koa, abereen osasunari buruzkoa: 6., 9., 36., 37., 54., 75., 76., 77., 78. artikulua.

50/1999 Legea, abenduaren 23koa, arriskutsuak izan daitezkeen animaliak edukitzeko araubide juridikoari buruzkoa: 6.,13. artikulua eta xedapen iragankor bakarra.

287/2002 Dekretua, martxoaren 22koa, 50/1999 Legea garatzen duena.

7.- 17.1 7) ARTIKULUA. ETXEBIZITZAREN PLANGINTZA, PROGRAMAZIOA ETA KUDEAKETA

EAEKO ARAUDIA:

3/2015 Legea, ekainaren 18koa, etxebizitzarena: 4.3., 4.4, 6.3, 7., 9.1, 10., 19., 21., 23.4, 24., 31., 32.2, 37.4, 41.3, 42., 43.1, 44.3, 47.1, 51.6, 52.7, 56.3 eta 4, 57.1, 59.1., 60.3, 61.1, 63., 65.2., 69.2, 71., 72.1, 73.2., 75., 76.1 eta 93. artikulua.

20/1997 Legea, abenduaren 4koa, irisgarritasuna sustatzekoa: 4., 9. eta 21. artikulua.

80/2022 Dekretua, ekainaren 28koa, Euskal Autonomia Erkidegoan etxebizitzaren eta zuzkidura-bizitokiaren gutxieneko bizigarritasun-baldintzak eta diseinu-arauak arautzen dituen: 6., 13, 14., 16. artikulua, lehenengo, bigarren eta hirugarren xedapen iragankorrak.

149/2021 Dekretua, ekainaren 8koa, jenderik gabeko etxebizitzari eta etxebizitzaren funtzio soziala betetzeko neurri buruzkoa: 4., 6., 7., 10., 13., 15.3, 22.3, 25., 26., 27. artikulua eta xedapen gehigarria.

241/2012 Dekretua, azaroaren 21koa, Euskal Autonomia Erkidegoko eraikinen ikuskapen teknikoa arautzen duena: 6.3 eta 4., 15., 16., 18.2 eta 18.3 artikulua, eta bigarren xedapen gehigarria.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2. artikulua.

12/2023 Legea, maiatzaren 24koa, etxebizitza eskubidearen aldekoa: 17., 18. eta 20. artikulua.

9/2022 Legea, ekainaren 14koa, arkitekturaren kalitateari buruzkoa: 5. artikulua.

38/1999 Legea, azaroaren 5koa, eraikuntzaren antolamenduari buruzkoa.

8.- 17.1.8) ARTIKULUA. INGURUMENAREN ANTOLAMENDU OSAGARRIA, SUSTAPENA, KUDEAKETA, DEFENTSA ETA BABESA ETA GARAPEN JASANGARRIA, HIRIGUNEETAKO KUTSADURA AKUSTIKO, ARGIA ETA ATMOSFERIKOAREN AURKAKO BABESA BARNE.

EAEko araudia:

10/2021 Legea, abenduaren 9koa, Euskadiko ingurumen administrazioarena: 7.3, 33., 37., 49. eta 56. artikulua.

9/2021 Legea, azaroaren 25koa, Euskadiko natura-ondarea kontserbatzeko buruzkoa: 10.3 artikulua.

6/2015 Legea, ekainaren 30koa, hidrokarbu ez-konbentzionalak eratzeko prozesuan eta haustura hidrauliko edo «fracking»ean ingurumena babesteko neurri osagarriari buruzkoa: 6. artikulua.

4/2015 Legea, ekainaren 25ekoa, lurzorua kutsatzea saihestu eta kutsatutakoa garbitzekoa: 22.3, 22.4; 26. eta 30. artikulua.

213/2012 Dekretua, urriaren 16koa, Euskal Autonomia Erkidegoko hots-kutsadurari buruzkoa: 6. artikulua, 10-15 eta 16-19 artikulua, lehen xedapen gehigarritik bosgarrenera bitartekoak eta lehen eta bigarren xedapen iragankorrak.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2 eta 26., 84., 84 bis, 84 ter, 85 eta 86 artikulua.

2024/1991 (EB) Erregelamendua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2024ko ekainaren 24koa, natura berrezartzeari buruzkoa eta (EB) 2022/869 Erregelamendua aldatzen duena.

7/2022 Legea, apirilaren 8koa, ekonomia zirkularrerako hondakinei eta lurzoru kutsatuei buruzkoa: hamalagarren xedapen gehigarria.

1/2016 Legegintzako Errege Dekretua, abenduaren 16koa, kutsaduraren prebentzio eta kontrol integratuari buruzko legearen testu bategina onartzen duena: 15., 18. eta 29. artikulua.

6/2015 Legegintzako Errege Dekretua, urriaren 30ekoa, trafikoari, ibilgailu motordunen zirkulazioari eta bide-segurtasunari buruzko legearen testu bategina onartzen duena: 7. eta 18. artikulua.

42/2007 Legea, 2007ko abenduaren 13koa, natura ondareari eta bioaniztasunari buruzkoa.

34/2007 Legea, azaroaren 15ekoa, airearen kalitateari eta atmosferaren babesari buruzkoa: 5.3. eta 5.4 artikulua.

37/2003 Legea, azaroaren 17koa, zaratari buruzkoa: 2.2 a), 6., 28.5, 29.2 eta 30.1a) artikulua.

9.- 17.1 9) ARTIKULUA. HIRIGINTZAREN ARLOKO ANTOLAMENDUA, KUDEAKETA, GAUZATZEA ETA DIZIPLINA.

EAEko araudia:

8/2023 Legea, ekainaren 29koa, Euskal Autonomia Erkidegoko kultu-lekuei edo -zentroei eta erlijio-aniztasunari buruzkoa: 2.2b), 6., 8., 9., 11., 14. artikulua eta lehen eta bigarren xedapen iragankorrak.

2/2018 Legea, Euskal Autonomia Erkidegoko portuena eta itsas-garraioarena: 10., 11., 13., 14. eta 15. artikulua.

2/2006 Legea, ekainaren 30ekoa, lurzoruari eta hirigintzari buruzkoa: 6., 9., 31.5., 37.1., 42.2d), 43., 44.4., 48.3), 49., 75., 80.7., 81., 82., 84., 90., 91., 92., 93., 95., 96.3., 97.1., 98.3., 99., 100., 102.4., 107., 108., 109., 110., 113., 114., 119., 120., 132., 147.4., 156., 160., 165., 169., 196., 198., 199.3., 201.2., 202., 203., 204.1., 206.2., 207.5, 207.7., 208., 209., 210., 216., 218.1., 220., 221., 222. eta 241 artikulua, eta 6., 7. eta 8. xedapen gehigarriak.

20/1997 Legea, abenduaren 4koa, irisgarritasuna sustatzeko: 1.2., 13., 14., 17. eta 21. artikulua.

4/1990 Legea, maiatzaren 31koa, Euskal Herriko lurralde antolakuntzari buruzkoa: 2.2 artikulua eta 3 quinquies 2c). artikulua.

46/2020 Dekretua, martxoaren 24koa, lurralde-antolamenduko planak eta hirigintza-antolamenduko tresnak onartzeko prozedurak arautzen dituen.

128/2019 Dekretua, uztailaren 30ekoa, zeinaren bidez behin betiko onartzen baitira Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde antolamenduaren gidalerroak.

123/2012 Dekretua, uztailaren 3koa, hirigintzako-estandarrei buruzkoa: 7., 8., 12., 13.3, 14.4 artikulua eta bigarren xedapen gehigarria.

105/2008 Dekretua, ekainaren 3koa, lurzoruari eta hirigintzari buruzko ekainaren 30eko 2/2006 Legea garatzen duten premiazko neurriei buruzkoa: 7.3. eta 4., 14.1, 15.6, 17.5., 20.2, 22., 23.3., 25.3., 28.4., 29., 46.1, 50.2, 51., 52., 53.3, 54.2. artikulua, eta bigarren, hirugarren eta laugarren xedapen gehigarriak eta bosgarren eta seigarren xedapen iragankorrak.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2 artikulua

7/2015 Legegintzako Errege Dekretua, urriaren 30ekoa, lurzorua eta hiri-birgaitzearen legearen testuategia onartzen duena. Azken xedapenetako bigarrenean eskumen-tituluari eta aplikazio-eremuari buruz xedatutakoaren arabera aplikatuko da. Halaber, urriaren 24ko 1492/2011 Errege Dekretuak lurzorua legearen balorazioen erregelamendua onartzen du.

24/2013 Legea, abenduaren 26koa, sektore elektrikoari buruzkoa: 5. artikulua.

1/2013 Legegintzako Errege Dekretua, azaroaren 29koa, desgaitasuna duten pertsonen eskubideei eta haien gizarteratzeari buruzko legeorokorraren testuategia onartzen duena: 22., 34., 57. eta 58. artikulua.

38/1999 Legea, 1999ko azaroaren 5koa, eraikuntzaren antolamenduari buruzkoa.

1492/2011 Errege Dekretua, urriaren 24koa, lurzorua legearen balorazioen erregelamendua onartzen duena.

10.- 17.1 10) ARTIKULUA. OSASUN PUBLIKOAREN SUSTAPENA, KUDEAKETA, DEFENTSA ETA BABESA.

EAEko araudia

13/2023 Legea, azaroaren 30ekoa, Euskadiko osasun publikoari buruzkoa: 34. artikulua eta hirugarren xedapen gehigarria.

2/2021 Legea, ekainaren 24koa, COVID-19aren pandemia kudeatzeko neurriei buruzkoa: 3.2 eta 31.1 artikulua.

1/2016 Legea, apirilaren 7koa, adikzioen eta droga-mendekotasunen gaineko arreta integralari buruzkoa: 68. eta 95. artikulua.

8/1997 Legea, ekainaren 26koa, Euskadiko antolamendu sanitarioarena. 15., 39. artikulua.

11/1994 Legea, ekainaren 17koa, Euskal Autonomia Erkidegoko ordenazio farmazeutikoari buruzkoa: 14.1 eta 15.1 artikulua.

7/1982 Legea, eskola-osasunari buruzkoa: 12., 13. eta 16. artikulua.

26/2023 Dekretua, otsailaren 21ekoa, botikinen baimentze-prozedurari, baldintzei eta funtzionamendu-araubideari buruzkoa: 2., 6.2, 7., 9. artikulua.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2 j) eta 36.1j) artikulua.

33/2011 Lege Orokorra, urriaren 4koa, osasun publikoari buruzkoa, administrazio publikoek osasun publikoaren arloan egiten dituzten koordinazio- eta lankidetzak ekintzen oinarri diren lege-oinarriak ezartzen dituenak.

14/1986 Lege Orokorra, apirilaren 25ekoa, osasunari buruzkoa (16/2003 Legeak, maiatzaren 28koak, osasun-sistema nazionalaren kohesioari eta kalitateari buruzkoak osatu zuen 2003an): 42. artikulua.

11.- 17.1 11) ARAUDIA. ERABILTZAILEEN ETA KONTSUMITZAILEEN DEFENTSA ETA BABESA ANTOLATZEA ETA KUDEATZEA.

EAEko araudia:

6/2003 Legea, abenduaren 22ko, kontsumitzaileen eta erabiltzaileen estatutuarena: 6., 54., 57., 61.2, 95.3, 98., 116., 129.. eta 134. artikulua.

9/2007 Legea, ekainaren 29koa, Kontsumobide-Kontsumoko Euskal Institutua sortzekoa.

7/1994 Legea, maiatzaren 27koa, merkataritza-jarduerari buruzkoa.

123/2008 Dekretua, uztailaren 1ekoa, kontsumitzaileen eta erabiltzaileen hizkuntza eskubideei buruzkoa.

Estatu-mailako araudia:

10/2025 Legea, abenduaren 26koa, bezeroarentzako arreta zerbitzuak arautzen dituenak: 2. artikulua.

4/2023 Legea, apirilaren 27koa, Kontsumitzaileen eta erabiltzaileen estatutuarena.

1/2007 Legegintzako Errege Dekretua, azaroaren 16koa, kontsumitzaile eta erabiltzaileen defentsarako lege orokorraren eta beste lege osagarri batzuen testu bategina onartzen duena. Ez du eskumen-banaketa arloko erregulazio aipagarrik.

12.- 17.1 12) ARTIKULUA. HILERRIEN ETA HILETA-ZERBITZUEN ANTOLAMENDUA, PLANGINTZA ETA KUDEAKETA, ETA OSASUN-KONTROLA.

EAEko araudia:

8/1997 Legea, ekainaren 26koa, Euskadiko antolamendu sanitarioarena: 15. artikulua.

202/2004 Dekretua, urriaren 19koa, Euskal Autonomia Erkidegoko hilotzen osasun-alderdiei buruzko erregelamendua onartzen duena: 30., 40.1 eta 40.5 artikulua.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2 k) eta 26.1.a) artikulua.

33/2003 Legea, azaroaren 3koa, administrazioen ondareari buruzkoa, eta 1372/1986 Dekretua, ekainaren 13koa, toki-erakundeen ondasunen erregelamendua onartzen duena.

14/1986 Lege Orokorra, apirilaren 25ekoa, osasunari buruzkoa.

49/1978 Legea, azaroaren 3koa, udal hilerrietako ehorzketari buruzkoa.

13.- 17.1 13) ARTIKULUA. GIZARTE-ZERBITZUEN ANTOLAMENDUA, PLANGINTZA ETA KUDEAKETA.

EAEko araudia:

2/2024 Legea, otsailaren 15ekoa, haur eta nerabeena: 321., 336. artikulua eta hamabigarren xedapen gehigarria.

13/2008 Legea, abenduaren 12koa, familiei laguntzeko: 29. artikulua.

12/2008 Legea, abenduaren 5ekoa, gizarte-zerbitzuei buruzkoa: 28., 29., 32., 33.3., 36.5., 42., 44.2, 46.6b), 49., 54., 55. artikulua, bigarren eta hirugarren xedapen iragankorrak eta lehenengo xedapen gehigarria.

1/2008 Legea, otsailaren 8koa, familia bitartekaritzari buruzkoa: 3.2. artikulua.

185/2015 Dekretua, urriaren 6koa, gizarte-zerbitzuen euskal sistemaren prestazio eta zerbitzuen zorroari buruzkoa.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2e) artikulua.

8/2021 Lege Organikoa, ekainaren 4koa, haurrak eta nerabeak Indarkeriatik osorik babesteko.

39/2006 Legea, abenduaren 14koa, autonomia pertsonala sustatzeari eta mendetasun-goieran dauden pertsonak zaintzeari buruzkoa: 32. artikulua eta bigarren xedapen gehigarria:

1/2004 Lege Organikoa, abenduaren 28koa, genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesaren emateko neurriari buruzkoa: 23. eta 27. artikulua.

40/2003 Legea, azaroaren 18koa, familia ugariak babesteko.

1/1996 Lege Organikoa, urtarilaren 15ekoa, adingabearen babes juridikoari buruzkoa, kode zibila eta prozedura zibilararen Legea partzialki aldatzen dituen.

**14.- 17.1 14) ARTIKULUA. DIRU-SARRERAK BERMATZEAREN
ETA GIZARTERATZEAREN ARLOKO ANTOLAMENDUA,
PROGRAMAZIOA ETA KUDEAKETA/ZORTZIGARREN XEDAPEN
IRAGANKORRA.**

EAEko araudia:

14/2022 Legea, abenduaren 22koa, inklusiorako eta diru-sarrerak bermatzeko euskal sistemarena: 67.2, 129.3, 138., 140. eta 142. artikulua eta seigarren xedapen gehigarria.

173/2023 Dekretua, azaroaren 21ekoa, diru-sarrerak bermatzeko errentaren erregelamendua onartzen duena.

4/2011 Dekretua, urtarrilaren 18koa, gizarte-larrialdietarako laguntzei buruzkoa (14/2022 Legeak indargabetutako 34. artikulutik 37. artikulura bitartekoak izan ezik).

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2e). artikulua.

**15.- 17.1 15) ARTIKULUA. HIRI-ERABILERAKO URAREN ZIKLO
INTEGRALEKO ZERBITZUEN ANTOLAMENDUA, KUDEAKETA,
PRESTAZIOA ETA KONTROLA. GAI HORREN BARRUAN
SARTZEN DIRA ALTA KO UR-HORNIDURA, ADUKZIOA,
BEHE-MAILAKO UR-HORNIDURA, SANEAMENDUA EDO
HERRIGUNEETAKO HIRIKO ETA EURI-URETAKO HONDAKIN-
UREN BILKETA ETA HIRIKO HONDAKIN-UREN ARAZKETA.**

EAEko araudia:

1/2006 Legea, ekainaren 23koa, urei buruzkoa: 33., 34., 35., 42., 62. artikulua.

181/2008 Dekretua, azaroaren 4koa, uraren kanonaren araubide ekonomi-finantzarioaren araudia onartzen duena.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2 c). eta 26.1 a). artikulua.

1/2001 Legegintzako Errege Dekretua, uztailaren 20koa, Uren Legearen testu bategina onartzen duena: 11., 23., 101.5, 109., 109 ter., 113.7, 123.2, 124. eta 131. artikulua.

11/1995 Errege Lege Dekretua, abenduaren 28koa, hiriko hondakin-uren tratamenduari aplikatu beharreko arauari buruzkoa, martxoaren 15eko 509/1996 Dekretuak garatua.

3/2023 Errege Dekretua, urtarrilaren 10ekoa, kontsumoko uraren kalitatearen, kontrolaren eta horniduraren irizpide tekniko-sanitarioak ezartzen dituena.

16.- 17.1 16) ARTIKULUA. ARGITERIA PUBLIKOAREN ZERBITZUA, BIDEEN GARBIKETA, HERRIGUNEETARAKO SARBIDEA ETA HERRI BARRUKO BIDEEN, PARKEEN ETA LORATEGIEN ZOLADURA ANTOLATU, KUDEATU ETA EMATEA.

EAEko araudia:

4/2019 Legea, otsailaren 21ekoa, Euskal Autonomia Erkidegoko jasangarritasun energetikoarena: 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18. eta 56. artikulua.

2/2006 Legea, ekainaren 30ekoa, lurzoruari eta hirigintzari buruzkoa: 12., 25. eta 57. 2 artikulua.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25. 2 b. eta 26. artikulua.

15/2018 Lege Dekretua, urriaren 5ekoa, trantsizio energetikorako eta kontsumitzaileen babeserako presako neurriei buruzkoa.

24/2013 Legea, abenduaren 26koa, sektore elektrikoari buruzkoa: 5. artikulua.

17.- 17.1 17) ARTIKULUA. HIRI- EDO UDAL HONDAKIN SOLIDOAK BILTZEKO ETA TRATATZEKO ZERBITZUAK ANTOLATZEA, KUDEATZEA, EMATEA ETA KONTROLATZEA; BAITA HIRI- EDO UDAL HONDAKINEN EKOIZPENA MURRIZTEKO PLANGINTZA, PROGRAMAZIOA ETA DIZIPLINA EGITEA ERE.

EAEko araudia:

10/2021 Legea, abenduaren 9koa, ingurumen administrazioarena: 7.3. artikulua.

4/2015 Legea, ekainaren 25ekoa, lurzoru ez kutsatzeko eta kutsatutakoa garbitzeko: 26. eta 30. artikulua.

209/2019 Dekretua, abenduaren 26koa, 4/2015 Legea garatzen duena.

21/2015 Dekretua, martxoaren 3koa, EAEko hondakin sanitarioen kudeaketari buruzkoa: 10. artikulua.

112/2012 Dekretua, ekainaren 26koa, eraikuntzako eta eraispenerako hondakinen ekoizpena eta kudeaketa arautzen dituen: 4.1, 5., 6.2, 9.3, 10. artikulua eta azken xedapenetako lehena, bigarrena eta hirugarrena.

60/2012 Dekretua, apirilaren 24koa, giza-kontsumorako ez diren animalia-jatorriko EAEko azpiproduktuen arloko eginkizunak antolatu eta banatzeko.

49/2009 Dekretua, otsailaren 24koa, hondakinak hondakindegietan biltegitatuta eta betelanak eginda ezabatzea arautzen duena: 24., 26.1. eta 27. artikulua.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25. 2 b) eta 26. artikulua.

1/2025 Legea, apirilaren 1ekoa, elikagaien galerei eta alferrik galtzeari aurrea hartzeko: 11., 12., 13., 14., 15., 16. eta 17.3 artikulua.

7/2022 Legea, apirilaren 8koa, ekonomia zirkularrerako hondakinei eta lurzoru kutsatuei buruzkoa: 11.3, 12.5, 14., 15., 19.4, 24., 25.3, 26., 27., 28., 61., 65., 111. artikulua, hamaikagarren xedapen gehigarria eta hamalagarren xedapen gehigarria.

11/1997 Legea, apirilaren 24koa, ontziei eta ontzien hondakinei buruzkoa, indarrean egongo da erregelamendu-mailarekin, 7/2022 Legearen aurka ez doan heinean, 7/2022 Legeak indargabetutako VII. kapituluaren eta bosgarren xedapen gehigarrian jasotako zehapen araubidea izan ezik:

1055/2022 Errege Dekretua, abenduaren 27koa, ontziei eta ontzi-hondakinei buruzkoa.

265/2021 Errege Dekretua, apirilaren 13koa, balio-bizitzaren amaieran dauden ibilgailuei buruzkoa.

646/2020 Errege Dekretua, uztailaren 7koa, Hondakinak hondakindegietan utzita ezabatzea arautzen duena.

553/2020 Errege Dekretua, ekainaren 2koa, Estatuaren lurraldearen barruko hondakinen lekualdaketa arautzen duena.

293/2018 Errege Dekretua, maiatzaren 18koa, plastikozko poltsen kontsumoa murrizteari buruzkoa eta ekoizleen erregistroa sortzen duena.

110/2015 Errege Dekretua, otsailaren 20koa, tresna elektriko eta elektronikoen eta haien hondakinen kudeaketari buruzkoa.

106/2008 Errege Dekretua, otsailaren 1ekoa, pila eta metagailuei eta horien hondakinen ingurumen-kudeaketari buruzkoa.

105/2008 Errege Dekretua, otsailaren 1ekoa, eraikuntzako eta eraispeneko hondakinen produkzioa eta kudeaketa arautzen duena.

1619/2005 Errege Dekretua, abenduaren 30ekoa, erabiltzen ez diren pneumatikoen kudeaketari buruzkoa.

18.- 17.1 18) ARTIKULUA. PERTSONEN GARRAIO PUBLIKOKO HIRI BARRUKO ZERBITZUAK ANTOLATZEA, PLANIFIKATZEA, PROGRAMATZEA, KUDEATZEA, DIZIPLINA EZARTZEA ETA SUSTATZEA, BALDIN ETA, EDOZEIN GARRAIOBIDE ERABILITA, OSO-OSORIK UDALERRI BAKOITZEAN EGITEN BADIRA.

EAEko araudia:

11/2023 Legea, azaroaren 9koa, Euskadiko mugikortasun jasangarriari buruzkoa: 6. eta 16. artikulua.

12/2022 Legea, abenduaren 15ekoa, kable-bidezko garraioari buruzkoa: 5.3.artikulua.

4/2004 Legea, martxoaren 18koa, errepideko bidaiari-garraioari buruzkoa: 4.3.,41., 42., 44., 45., 46 eta 60.1 artikuluak.

2/2000 Legea, ekainaren 29koa, bidaiariak automobiletan garraiatzeko hiri barruko eta herriz kanpoko garraio publikoari buruzkoa: 3.3, 4.1, 7.1, 8., 9.2, 17.5, 18.1, 19., 2.0, 21., 24.1 eta 30.1 artikuluak.

20/1997 Legea, abenduaren 4koa, irisgarritasuna sustatzekoa: 5. eta 10.3.artikuluak.

229/2025 Dekretua, azaroaren 25ekoa, Euskadiko mugikortasun jasangarriaren plana behin betiko onartzen duena.

51/2012 Dekretua, apirilaren 3koa, bidaiariak errepidez garraiatzeko erregelamendua onartzen duena. 1.2, 3.3, 3.5, 4.4, 5.1, 19., 63., 64., 65., 67., 68. eta 69. artikuluak.

243/2002 Dekretua, urriaren 15ekoa, bidaiariak herri barruan eta herriz kanpo kotxez garraiatzeko zerbitzu publikoa arautzen duen Legearen erregelamendua onartzen duena: 6.2, 7., 10.1a), 11.3, 12., 14.1, 18., 20.2, 23., 24., 25.2, 28., 29.1b), 29.2, 31.1, 35.1.eta 35.2, 36.4, 37., 40., 41., 44.2, 46.1, 52., 53.1, 61.1, 64. eta 65. artikuluak.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 26.1 d) eta 26.2 g) artikulua.

9/2025 Legea, abenduaren 3koa, mugikortasun jasangarriari buruzkoa: 8., 13.6, 24., 28., 29., 33., 36.5, 42., 50.4., 55.1, 58., 80.2 artikuluak eta hogeita hamabosgarren xedapen gehigarria

16/1987 Legea, uztailaren 30ekoa, lurreko garraioen antolamenduari buruzkoa: 5.1. artikulua.

1211/1990 Errege Dekretua, irailaren 20koa, lurreko garraioen antolamenduari buruzko legearen erregelamendua onartzen duena.

19.- 17.1 19) ARTIKULUA. KIROLA ETA KIROL-JARDUERAK ANTOLATZEA ETA SUSTATZEA, ETA ERABILERA PUBLIKOKO KIROL EKIPAMENDUAK KUDEATZEA.

EAEko araudia:

2/2023 Legea, martxoaren 30ekoa, Euskadiko jarduera fisikoari eta kirolari buruzkoa: 5., 107., 109., 134., 135., 151.1 artikuluak eta lehen xedapen gehigarria.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 26). eta 27.3 h). artikuluak.

39/2022 Legea, abenduaren 30ekoa, kirolari buruzkoa: 1.3., 11.2., 39. eta 124.2 artikuluak.

20.- 17.1 20) ARTIKULUA. KULTURA ETA KULTURA-JARDUERAK ANTOLATZEA ETA SUSTATZEA, ETA ERABILERA PUBLIKOKO KULTURA-EKIPAMENDUAK KUDEATZEA.

EAEko araudia:

11/2007 Legea, Euskadiko liburutegiei buruzkoa: 4., 13.2 eta 26. artikulua.

7/2006 Legea, abenduaren 1ekoa, Euskadiko museoei buruzkoa: 14. eta 15. artikulua.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 26.1 b) artikulua.

21.- 17.1.21) ARTIKULUA. UDALAREN ONDARE HISTORIKOA BABESTEA, KUDEATZEA ETA KONTSERBATZEA, ETA BABES-PLAN BEREZIAK ETA KATALOGOAK EGITEA ETA ONARTZEA

EAEko araudia:

6/2019 Legea, euskal kultur ondareari buruzkoa: 3., 4., 13., 21., 35.1, 46., 47. eta 51. artikulua.

2/2006 Legea, Euskal Autonomia Erkidegoko lurzoruari buruzkoa: 72.. eta 76. artikulua.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2) eta 49..artikulua (plan bereziak hiri-antolamenduko plan orokorrarekin batera izapidetzen direnean izan ezik).

16/1985 Legea, ekainaren 25ekoa, Espainiako ondare historikoari buruzkoa: 7. eta 20. artikulua.

22.- 17.1 22) ARTIKULUA. TURISMOAREN KUDEAKETA ETA SUSTAPENA

EAEko araudia:

13/2016 Legea, uztailaren 28koa, turismoarena: 5.3., 67., 69. eta 70. artikulua.

101/2018 Dekretua, uztailaren 3koa, erabilera turistiko etxebizitzena eta etxebizitza partikularretako logelena: 8. artikulua.

396/2013 Dekretua, uztailaren 30ekoa, Euskal Autonomia Erkidegoan kanpinak eta kanpaketa-turismoko beste modalitate batzuk antolatzea: 6., 21., 70., 84. artikulua.

200/2013 Dekretua, uztailaren 9koa, turismo-aterpetxeak antolatzen dituen: 7.2 artikulua.

199/2013 Dekretua, apirilaren 16koa, landa-ingurune turismo-ostatu establizimenduak arautzen dituen: 9.2 eta 20.1 artikulua.

198/2013 Dekretua, apirilaren 16koa, apartamentu turistikoak arautzen dituen: 25.2 artikulua.

102/2000 Dekretua, maiatzaren 29koa, hotel-establezimenduen antolamendua ezartzen duena: 7.2. artikulua.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2 h) artikulua.

23.- 17.1 23) ARTIKULUA. IRAKASKUNTZAREN PROGRAMAZIOAN ETA DERRIGORREZKO ESKOLATZEA BETETZEN DELA ZAINTZEN PARTE HARTZEA; BAITA HAUR HEZKUNTZAKO, LEHEN HEZKUNTZAKO ETA HEZKUNTZA BEREZIKO IKASTETXE PUBLIKOETARAKO ERAIKINAK KONTSERBATZEN, MANTENTZEN ETA ZAINTZEN ERE. HALABER, AURREKO EREMUEI DAGOKIENEZ, HEZKUNTZA-ADMINISTRAZIOAREKIN LANKIDETZAN ARITZEA IKASTETXE PUBLIKO BERRIAK ERAIKITZEKO BEHARREZKOAK DIREN ORUBEAK LORTZEKO.

EAEko araudia:

17/2023 Legea, abenduaren 21ekoa, Euskal Autonomia Erkidegoko hezkuntzari buruzkoa: 60. artikulua.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2 eta 27.3 artikulua.

Hezkuntzari buruzko maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoa: 8.3 artikulua eta hamabosgarren xedapen gehigarria.

24.- 17.1 24) ARTIKULUA. ZERBITZU-JARDUERAK ANTOLATZEA ETA KUDEATZEA.

EAEko araudia:

7/2012 Legea, apirilaren 23koa, zenbait lege aldatzen dituen abenduaren 12ko 2006/123/EE Zuzentzura egokitzeko. Honako hauei buruzko araudia egokitu zuen: jokoa, museoak, industria (erantzukizunpeko adierazpena, komunikazioa eta baimena, erregistroa, agente laguntzaileak), mahastizaintza eta ardogintza antolatzea, tituludun lanbideetan eta profesionalen elkargo eta kontseilueta aritzea, fundazioak, farmazia-antolamendua, gizarte-zerbitzuak (zerbitzuak eta zentroak baimentzea eta homologatzea), familia-bitartekaritza, ikuskizun publikoak eta jolas-jarduerak (lizentzia edo aurretiazko komunikazioa behar duten kasuak arautzea), merkataritza-jarduerak (irekitzeko lizentzia kentzea), turismoa (turismo-enpresentzako erantzukizunpeko adierazpena arautzea), ingurumena (lizentziak eta aurretiazko komunikazioak jardueramotaren arabera), lurzorua eta hirigintza (aurretiazko komunikazioaren edo erantzukizunpeko adierazpenaren araubidea, lizentziak), animalien babesa (erantzukizunpeko adierazpena).

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 84.etik 86.era bitarteko artikulua.

20/2013 Legea, abenduaren 9koa, merkatu-batasuna bermatzeari buruzkoa.

12/2012 Legea, abenduaren 26koa, merkataritza eta zerbitzu jakin batzuk liberalizatzeko presako neurriei buruzkoa. Legearen eranskinean aurreikusitako txikizkako merkataritza-jardueretan eta zerbitzu jakin batzuk ematean aplikatzekoa da: establezimendu iraunkorren bidez eginak, lurralde nazionalako edozein lekutan kokatuak eta jendaurrean erakusteko eta saltzeko azalera erabilgarria 750 metro koadrotik gorakoa ez duten jarduerak izan beharko dira.

17/2009 Legea, azaroaren 23koa, zerbitzuen eskuragarritasun- eta erabilera-askatasunari buruzkoa: 5., 7., 12., 17. eta 18. artikulua.

25.- 17.1 25) ARTIKULUA. TOKIKO GARAPEN EKONOMIKO ETA SOZIALA ETA TOKIKO ENPLEGU-PLAN EDO -POLITIKAK.

EAEko araudia:

15/2023 Legea, abenduaren 21ekoa, enpleguari buruzkoa: 67., 80., 81., 85., 86. artikulua eta hirugarren xedapen iragankorra.

16/2012 Legea, ekainaren 28koa, ekintzaileei eta enpresa txikiei laguntzekoa: 10. eta 17. artikulua.

Estatu-mailako araudia:

3/2023 Legea, otsailaren 28koa, enpleguarena: 7.3, 23.2, 25. eta 32 artikulua.

26.-17.1 26) ARTIKULUA. EUSKARA SUSTATZEKO ETA ERABILTZEKO POLITIKAK NORMALIZATZEKO, ANTOLATZEKO ETA KUDEATZEKO PLANAK, LEGE HONEN 7. ARTIKULUAN XEDATUTAKOARI KALTERIK EGIN GABE.

EAEko araudia:

ETEL: 6. eta 7. artikulua, nahiz eta gainontzeko artikuluetan ere erreferentziak aurki daitezkeen (5.9, 30., 43.1h), 107. artikulua eta zazpigarren xedapen iragankorra).

3/2022 Legea, maiatzaren 12koa, euskal sektore publikoari buruzkoa: 76., 77., 78., 79. artikulua, eta lehen xedapen gehigarria.

11/2022 Legea, abenduaren 1ekoa, euskal enplegu publikoari buruzkoa: 188. artikulua.

10/1982 Legea, azaroaren 24koa, euskararen erabilera normalizatzekoa: 5., 26. eta 28. artikulua.

19/2024 Dekretua, otsailaren 22koa, euskal sektore publikoan euskararen erabilera normalizatzekoa: toki-erakundeei aplikatzekoa, bereziki hizkuntza-eskakizunen arloan. 7. artikulutik 16.era bitartekoak (hizkuntza ofizialak erabiltzeko irizpideak, hizkuntza horien onarpena eta jarraipena, erakunde-irudia, zerbitzu-hizkuntza, lan-hizkuntza, kontratazio publikoaren prozedura, hitzarmenak, diru-laguntzen prozedurak eta erakunde-harremanak) osagarri gisa aplikatuko dira.

179/2019 Dekretua, azaroaren 19koa, Euskadiko toki-erakundeetan hizkuntza ofizialen erabilera instituzionala eta administratiboa normalizatzeari buruzkoa. Auzitegi Gorenaren uztailaren 3ko 911/2025 epaiak honako artikulua hauek deuseztatu zituen: 9.2, 11.1 eta 18.1

artikuluak, "erabilitako hizkuntza ez jakitea balioz alega lezakeena"; 24.3 tartekia, "toki-erakunde bakoitzak edo Euskadiko tokiko sektore publikoa osatzen duen beste edozein erakundek, bere lurralde-eremuko inguruabar soziolinguistikoak kontuan hartuta, ofizioz hasitako administrazio-prozeduretan hizkuntzak erabiltzeko irizpideak zehaztuko ditu"; 27.1.a), 27.1.e), 36.2 tartekia, "grafikoki edo nagusiki teknikoak diren dokumentuak izan ezik, hizkuntza ofizialetako batean idatzi ahal izango baitira"; 36.7, 36.8.b) eta 36.10.

27.- 17.1 27) ARTIKULUA. GENERO-BERDINTASUNERAKO POLITIKAK ANTOLATZEA ETA KUDEATZEA ETA EKITATEA SUSTATZEA.

EAEko araudia:

4/2024 Legea, otsailaren 15koa, genero-identitateagatik ez baztertzeari eta trans pertsonen eskubideak aitortzeari buruzkoa: 2. artikulua eta bertan adierazitako neurriak hartu behar dituzten euskal administrazio publiko gisa sartzen diren gainerako artikulua.

1/2023 Legegintzako Dekretua, martxoaren 16koa, emakumeen eta gizonen berdintasunerako eta indarkeria matxistarik gabeko bizitzetarako legearen testu bategina onartzen duena: 4., 7., 10., 15. eta 16. artikulua, baita gainerako artikulua ere, non botere publiko gisa sartzen diren, bertan jasotzen diren gaietan beharrezkoak diren neurriak hartu behar dituztela.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2 o) eta 27.3 artikulua.

4/2023 Legea, otsailaren 28koa, trans pertsonen berdintasun erreal eta eraginkorrari eta LGTBI pertsonen eskubideak bermatzeari buruzkoa: 8. artikulua.

15/2022 Legea, uztailaren 12koa, tratu-berdintasunerako eta diskriminazio ezerakoa: 2. artikulua.

3/2007 Lege Organikoa, martxoaren 22koa, emakumeen eta gizonen berdintasun eragingarriakoa: 21. eta 22. artikulua.

1/2004 Lege Organikoa, abenduaren 28koa, genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesaren emateko neurriak buruzkoa: 23. eta 27. artikulua.

28.- 17.1 28) ARTIKULUA. UDAL ONDAREA KUDEATZEA ETA HAREN ERABILERARI ETA XEDEARI BURUZKO ARAUDIA ETA HAREN KONTSERBAZIOA ETA MANTENTZEA, HALA BADAGOKIO, FORU-ARAUDIAREN ARABERA.

EAEko araudia:

Ez da udal ondarearen erregimena arautzen duen foru-araudirik onartu. Arabako kontzejuen kasuan, Arabako kontzejuei buruzko martxoaren 20ko 11/1995 Foru Arauaren VI. tituluak (41etik 44ra bitarteko artikulua) kontzeju horien ondasunen araubidea arautzen du.

Lurzoruari eta hirigintzari buruzko 2/2008 Legea: 111. artikulutik 118. artikulura (lurzoruen udal ondarea).

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 68. artikulua eta 79-83 bitarteko artikulua.

33/2003 Legea, azaroaren 3koa, administrazioen ondareari buruzkoa, Estatuko administrazio orokorrari bakarrik aplika dakizkiokeen xedapenak izan ezik.

781/1986 Legegintzako Errege Dekretua, apirilaren 18koa, toki-araubidearen arloan indarrean dauden lege-xedapenen testu bategina onartzen duena: 74-87 artikulua.

1372/1986 Errege Dekretua, ekainaren 13koa, toki-erakundeen ondasunen erregelamendua onartzen duena.

29.- 17.1.29) ARTIKULUA. HONDARTZA, LAKU ETA MENDIETAN EGITEN DIREN JARDUERAK ETA ERABILERAK ANTOLATZEA, KUDEATZEA ETA ZAINZEA, LURRALDE HISTORIKOEK ARLO HORRETAN DITUZTEN ESKUMENEI KALTERIK EGIN GABE.**EAEko araudia:**

9/2021 Legea, azaroaren 25ekoa, Euskadiko natura ondarea kontserbatzekoa: 10.3 artikulua.

2/2011 Legea, martxoaren 17koa, ehizari buruzkoa: 21. eta 54. artikulua.

6/1998 Legea, martxoaren 13koa, itsas-arrantzari buruzkoa.

Araba: Mendiei buruzko martxoaren 26ko 11/2007 Foru Araua: 4., 8., 12., 13., 14., 15., 22.5, 28., 35.3, 36.3, 44.2, 46.1., 49.1, 65., 68. artikulua eta hirugarren xedapen gehigarria.

Bizkaia: 2/2026, Foru Araua, apirilaren 22koa, mendiei buruzkoa: 3.6., 10.2., 11., 12.2., 14.3., 37.3., 66.7., 70.2., 71., 72., 78., 80., 81., 88.2., 89.3., 90.1., 96. eta 107. artikulua

Gipuzkoa: 7/2006 Foru Araua, urriaren 20koa, mendiei buruzko: 8.2., 9.1., 25., 56., 93. artikulua, laugarren eta bosgarren xedapen gehigarriak.

Estatu-mailako araudia:

Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2024/1991 (EB) Erregelamendua, 2024ko ekainaren 24koa, natura berrezartzeari buruzkoa eta 2022/869 (EB) Erregelamendua aldatzen duena.

42/2007 Legea, abenduaren 13koa, natura-ondareari eta biodibertsitateari buruzkoa.

43/2003 Legea, azaroaren 21ekoa, mendiei buruzkoa: 9. artikulua.

781/1986 Legegintzako Errege Dekretua, apirilaren 18koa, toki-araubidearen arloan indarrean diren lege-xedapenen testu bategina onartzen duena: 84. artikulua.

.3/2001 Legea, martxoaren 26koa, Estatuko itsas-arrantzari buruzkoa.

22/1988 Legea, uztailaren 28koa, kostaldeei buruzkoa: 15. artikulua.

1/1970 Legea, apirilaren 4koa, ehizari buruzkoa.

30.- 17.1 30) ARTIKULUA. HERRITARREN PARTAIDETZARAKO, GARDENTASUNERAKO, GOBERNU ONERAKO ETA TEKNOLOGIA BERRIETARAKO SARBIDERAKO EGITURAK ANTOLATZEA ETA KUDEATZEA. ADMINISTRAZIO ELEKTRONIKOA, PROZEDURAK ARRAZIONALIZATZEA ETA SINPLIFIKATZEA. BEREZIKI, HERRITARREK INFORMAZIOAREN ETA KOMUNIKAZIOEN TEKNOLOGIEN ERABILERA ERAGINKOR ETA JASANGARRIAN PARTE HAR DEZATEN SUSTATZEA UDALERRIAN.

EAEko araudia:

ETEL: 47-66 artikulua (gardentasuna) eta 67-82 artikulua (herritarren parte-hartzea).

5/2022 Legea, ekainaren 23koa, Euskal Autonomia Erkidegoko dokumentu-kudeaketa integralaren eta dokumentu-ondarearena: 2., 4., 8., 21., 34. eta 35. artikulua.

3/2022 Legea, maiatzaren 12koa, euskal sektore publikoarena: 5. artikulua eta lehenengo xedapen gehigarria.

179/2019 Dekretua, azaroaren 19koa, Euskadiko toki-erakundeetan hizkuntza ofizialen erabilera instituzionala eta administratiboa normalizatzeari buruzkoa. Euskararen erabilerari egiten dio erreferentzia publizitate aktiboaren eta udal informazioa eskuratzeko eskubidearen arloan (32. artikulua) eta administrazio elektronikoaren eta teknologia berrien arloan: 22. artikulua (ofimatikako materiala), 23. artikulua (Interneteko eta intraneteko sareak), 27. artikulua (herritarrentzako arreta – datu-baseak –), 30. artikulua (erregistro elektroniko orokorra) eta 31. artikulua (sistema automatizatuak).

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2 ñ 36.1g) artikulua, 69. artikulutik 72.era bitartekoak (informazioa eta herritarren parte-hartzea) eta 70 quater artikulua.

Europar Batasunaren 2024/1689 (EB) Erregelamendua, 2024ko ekainaren 13koa, Parlamento Europeok eta Consejo de la Unión Europeak onartua, adimen artifizialaren arloan arau harmonizatuak ezartzen dituenak.

40/2015 Legea, urriaren 1ekoa, sektore publikoaren araubide juridikoarena.

39/2015 Legea, urriaren 1ekoa, administrazio publikoen administrazio prozedura erkidearena.

19/2013 Legea, abenduaren 9koa, gardentasunari, informazio publikoa eskuratzeko bideari eta gobernu onari buruzkoa.

12/2012 Legea, abenduaren 26koa, merkataritza eta zenbait zerbitzu liberalizatzeko premiazko neurriei buruzkoa.

37/2007 Legea, sektore publikoko informazioa berrerabiltzeari buruzkoa.

27/2006 Legea, uztailaren 18koa, ingurumenaren arloan informazioa eskuratzeko, parte-hartze publikorako eta justiziara iristeko eskubideak arautzen dituenak (2003/4/EE eta 2003/35/EE Zuzentarauak jasotzen ditu).

203/2021 Errege Dekretua, martxoaren 30ekoa, sektore publikoaren jarduera eta funtzionamenduari buruzko erregelamendua bitarteko elektronikoen bidez onartzen duena, aurreko legeetan xedatutakoa garatzen duena.

1112/2018 Errege Dekretua, irailaren 7koa, sektore publikoko webguneen eta gailu mugikorretarako aplikazioen irisgarritasunari buruzkoa.

31.- 17.1.31) ARTIKULUA. UDALERRIAREN BARRUAN UDAL TITULARTASUNEN HERRI BARRUKO ETA LANDA- EREMUKO BIDE PUBLIKOAK ANTOLATZEA ETA KUDEATZEA, KONTSERBATZEA ETA MANTENTZEA BARNE.

EAEko araudia:

2/1989 Legea, Euskal Autonomia Erkidegoko errepideen plan orokorrari buruzkoa: 12.4 eta 21. artikulua.

Araba:

- 9/2023 Foru Araua, martxoaren 8koa, Arabako bizikleta bideen eta ibilbide berdeen lurralde plan sektoriala behin betiko onesten duena.

- 1/2012 Foru Araua, urtarrilaren 23koa, Arabako ibilbide berdeei buruzkoa: 7., 8., 9., 10., 11., 18., 19., 22., 23., 24., 37., 41., 42., 45. eta 52. artikulua.

- 4/2010 Foru Araua, martxoaren 8koa, Arabako bizikleta-bideei buruzkoa: 9.4, 10 eta 11 artikulua.

- 6/1995 Foru Araua, otsailaren 13koa, Arabako landa-bideak erabili, zaindu eta zaintzeari buruzkoa: 3.3, 4., 5., 9. eta 25. artikulua eta bigarren xedapen gehigarria.

- 20/1990 Foru Araua, ekainaren 25ekoa, Arabako errepideei buruzkoa: 9. artikulua.

Bizkaia:

- 1/2025 Foru Araua, ekainaren 27koa, Bizkaiko foru bizikleta-bideei buruzkoa: 6., 22. artikulua eta hirugarren xedapen gehigarria.

- 5/2021 Foru Araua, urriaren 20koa, Bizkaiko errepideena: 54., 55. eta 56. artikulua.

- 8/1999 Foru Araua, apirilaren 15ekoa, Bizkaiko lurralde plan sektoriala onartzen duena.

Gipuzkoa:

- 2/2013 Foru Araua, ekainaren 10ekoa, Gipuzkoako bizikleta-bideen lurraldearen arloko plana behin betiko onartzen duena.

- 1/2007 Foru Araua, urtarrilaren 24koa, Gipuzkoako bizikleta-bideei buruzkoa: 11. artikulua.

- 1/2006 Foru Dekretu Arauemailea, ekainaren 6koa, Gipuzkoako errepide eta bideei buruzko Foru Arauaren testu bategina onartzen duena: 4., 5., 6.1, 9., 11., 12.2, 16.3, 17.3 eta 4, 19., 27., 30., 78., 93., 95.3 eta 101. artikulua..

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2 d) artikulua bide-azpiegitura eta udal titulartasuneko ekipamenduak barne hartzen ditu, eskumen propioen barruan.

6/2015 Legegintzako Errege Dekretua, urriaren 30ekoa, trafikoari, ibilgailu motordunen zirkulazioari eta bide-segurtasunari buruzko legearen testu bategina onartzen duena. Testu horren I. eranskinean, 74-79 zenbakietan, esplizituki adierazten da zer ulertu behar den bizikleta-bidetzat eta haren tipologia batzuk (bizikleta-erreia; bizikleta-errei babestua; espaloi-bizikleta; bizikleta-pista eta bizikleta-bidea).

37/2015 Legea, irailaren 29koa, errepidei buruzkoa: 16. artikulua.

33/2003 Legea, azaroaren 3koa, administrazioen ondareari buruzkoa, Estatuko Administrazio Orokorriari bakarrik aplikatu dakizkiokeen xedapenak izan ezik.

1372/1986 Errege Dekretua, ekainaren 13koa, toki-erakundeen ondasunen erregelamendua onartzen duena.

32.- 17.1.32) ARTIKULUA. BERE TITULARTASUNEN HERRI BARRUKO BIDEAK ANTOLATZEA, KUDEATZEA, DIZIPLINA EZARTZEA ETA SUSTATZEA, PERTSONEN, IBILGAILUEN (MOTORDUNAK IZAN EDO EZ) ETA ANIMALIEN MUGIKORTASUNA ETA IRISGARRITASUNA, BAITA PERTSONEN ETA SALGAIEN GARRAIOA ERE. HORRETARAKO, BEHARREZKOTZAT JOTZEN DIREN BALIABIDE MATERIALAK, TEKNIKOAK ETA GIZA BALIABIDEAK FINKATU AHAL IZANGO DITUZTE.

EAEko araudia:

11/2023 Legea, azaroaren 9koa, Euskadiko mugikortasun jasangarriari buruzkoa: 6. eta 16. artikulua.

4/2004 Legea, martxoaren 18koa, bidaiariak errepidez garraiatzeari buruzkoa: 4., 41., 47. eta 60. artikulua.

20/1997 Legea, abenduaren 4koa, irisgarritasuna sustatzeko: 13., 14., 17., 21. artikulua.

229/2025 Dekretua, azaroaren 25ekoa, Euskadiko mugikortasun jasangarriaren plana behin betiko onartzen duena.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2 g), 26.1d) eta 86.2 artikulua.

9/2025 Legea, abenduaren 3koa, mugikortasun jasangarriari buruzkoa: 8., 13.6, 24., 28., 29., 33., 36.5, 42., 50.4, 55.1, 58., 80.2 artikulua eta hogeita hamabosgarren xedapen gehigarria.

1/2013 Legegintzako Errege Dekretua, azaroaren 29koa, desgaitasuna duten pertsonen eskubideei eta haien gizarteratzeari buruzko Lege orokorraren testu bategina onartzen duena: 22. artikulutik 34.era.

32/2007 Legea, azaroaren 7koa, animaliak ustiatu, garraiatu, esperimentatu eta hiltzeari buruzkoa: 5. artikulua.

16/1987 Legea, uztailaren 30ekoa, lurreko garraioen antolamenduari buruzkoa: 5. eta 91.3 artikulua.

33.- 17.1 33) ARTIKULUA. ESTABLEZIMENDU PUBLIKOEN ETA JOLAS-JARDUEREN ANTOLAMENDUA ETA KUDEAKETA.

EAEko araudia:

10/2015 Legea, abenduaren 23koa, jendaurreko ikuskizunen eta jolas jarduerena: 37.1, 25.4, 31.3 (a, b eta c letrak), 33., 42. eta 62. artikulua.

20/1997 Legea, abenduaren 4koa, irisgarritasuna sustatzekoa: 4.3.1. artikulua

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 27. artikulua.

4/2015 Lege Organikoa, martxoaren 30ekoa, herritarren segurtasuna babestekoa: 27. artikulua.

34.- 17.1 34) ARTIKULUA. BARNE-MERKATARITZAREN ANTOLAMENDUA ETA KUDEAKETA. ZEHAZKI, MERKATUAK, HORNIDURAK, AZOKAK, LONJAK, HILTEGIAK ETA MERKATARITZA IBILTARIA ANTOLATZEA ETA KUDEATZEA. HORRETAZ GAIN, TXIKIZKAKO MERKATARITZA-ERABILERA ETA MERKATARITZA-EKIPAMENDU HANDIAK PLANIFIKATZEA ETA ANTOLATZEA, HIRIGINTZA-ANTOLAMENDUAREN ETA LURZORUAREN ARRAZOIZKO ERABILERAREN IRIZPIDEEI JARRAITUZ. AZKENIK, IBILGAILUEN ETA ESPAZIO PUBLIKOETAKO BESTE ARTIKULU BATZUEN SALEROSKETAREN ARLOKO ANTOLAMENDUA, IKUSKAPENA ETA ZEHAPENA.

EAEko araudia:

10/2019 Legea, ekainaren 27koa, saltoki handien lurralde-antolamenduarena: 6., 7. artikulua, xedapen gehigarri bakarra eta azken xedapenetako bigarrena.

7/1994 Legea, maiatzaren 27koa, merkataritza-jarduerari buruzkoa. 16., 17., 18., 19., 43., 46., 50.4 artikulua eta lehenengo eta bigarren xedapen iragankorrak.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2 artikulua.

12/2012 Legea, abenduaren 26koa, merkataritza eta zenbait zerbitzu liberalizatzeko premiazko neurriari buruzkoa. Txikizkako merkataritza-jarduerari eta Legearen eranskinean aurreikusitako zenbait zerbitzuri aplikatzen zaie, baldin eta establezimendu iraunkorren

bidez egiten badira eta Estatuko edozein tokitan kokatuta badaude eta erakusketarako eta jendearentzako salmentarako azalera erabilgarria 750 metro koadrotik gorakoa ez bada.

1/2004 Legea, abenduaren 21ekoa, merkataritza-ordutegiei buruzkoa. 2. artikulua eta hirugarren xedapen gehigarria.

7/1996 Legea, urtarrilaren 15ekoa, txikizkako merkataritza antolatzekoa: 54. artikulua eta hamargarren xedapen gehigarria.

35.- 17.1 35) ARTIKULUA. IMMIGRAZIOAREN ARLOKO GIZARTERATZE-POLITIKAK KUDEATZEA, ATZERRITARTASUNAREN ARLOKO LEGEDIAREKIN BAT ETORRIZ ETA AUTONOMIA-ERKIDEGOETAKO ERAKUNDEEKIN LANKIDETZAN.

EAEko araudia:

EAEEn ez da immigrazioaren arloko legeria espezifikorik eman, baina kontuan hartu behar dira gizarte-zerbitzuen sistemara (gizarte zerbitzuei buruzko 12/2008 Legea, prestazioen eta zerbitzuen zorroari buruzko 185/2015 Dekretuak osatua) eta diru-sarrerak bermatzeko sistemara (diru-sarrerak bermatzeko eta gizarteratzeko abenduaren 23ko 18/2008 Legea eta gizarte larrialdietarako laguntzei buruzko urtarrilaren 18ko 4/2011 Dekretua) bideratutako baliabideak, migratzaileei arreta ematera bideratzen baitira.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 16., 25.2 e) artikulua eta zazpigarren xedapen gehigarria.

4/2000 Lege Organikoa, urtarrilaren 11koa, atzerritarrek Espainian dituzten eskubide eta askatasunei eta atzerritar horiek gizarteratzeari buruzkoa: 2bis, 2ter eta 6. artikulua.

36.- 17.1 36) ARTIKULUA. GAZTE-POLITIKAK PLANIFIKATZEA, ANTOLATZEA ETA KUDEATZEA.

EAEko araudia:

2/2022 Legea, martxoaren 10ekoa, gazterari buruzkoa: 7., 8., 11., 13., 21., 22., 51. eta 65. artikulua.

37.- 17.1 37) ARTIKULUA. GARAPENERAKO LANKIDETZAREN ARLOKO POLITIKAK PLANIFIKATZEA, ANTOLATZEA ETA KUDEATZEA.

EAEko araudia:

3/2024 Legea, otsailaren 15ekoa, lankidetzari eta elkartasunari buruzkoa: 2.1a), 7., 12., 14., 15., 16., 17.6, 18. eta 19. artikulua.

Estatu-mailako araudia:

1/2023 Legea, otsailaren 20koa, garapen jasangarriko eta elkartasun globalerako lankidetzari buruzkoa: 37. artikulua.

38.- ENERGIA ETA KLIMA-ALDAKETA: ETELEK BERARIAZ JASOTZEN EZ DITUEN ESKUMENAK

EAEko araudia:

1/2024 Legea, otsailaren 8koa, energia trantsizioari eta klima-aldaketari buruzkoa: 18., 26., 27., 31. artikulua eta bigarren xedapen gehigarria.

4/2019 Legea, otsailaren 21koa, Euskal Autonomia Erkidegoko jasagarritasun energetikoarena: 9., 10., 14., 23., 24., 27., 56.. artikulua, lehenengo xedapen gehigarria eta bosgarren xedapen gehigarria. Era berean, eskumen jakin batzuk gauzatzeari edo zerbitzuak emateari lotutako betebeharrak multzo bat ezartzen du. Zehazki, legearen zeharkakotasuna honako hauetan proiektatzen da: lurralde-antolamendua eta hirigintza, garraioa eta mugikortasunean, udal ondarearen kudeaketa (eraikinak, ibilgailuen atala), udal zerbitzuen eskaintza (argiteria publikoko instalazioak).

236/2025 Dekretua, abenduaren 9koa, energia berriztagarrien kanonaren erregelamendua onartzen duena.

Estatu-mailako araudia:

TAOL: 25.2p) artikulua

7/2021 Legea, maiatzaren 20koa, klima-aldaketarena eta trantsizio energetikoarena: 14. artikulua.

24/2013 Legea, abenduaren 26koa, sektore elektrikoari buruzkoa: 9., 12bis eta 12ter artikulua

33/2003 Legea, azaroaren 3koa, herri administrazioen ondareari buruzkoa: 106. eta 107. artikulua.

1372/1986 Errege Dekretua, ekainaren 13koa, toki-erakundeen ondasunen erregelamendua onartzen duena.

39.- ZAZPIGARREN XEDAPEN IRAGANKORRA. TOKIKO MUSIKA-ESKOLEN ARAUBIDE ESPEZIFIKOA

EAEko araudia:

64/2024 Dekretua, maiatzaren 21koa, Euskal Autonomia Erkidegoko musika eta dantza eskolena.

Estatu-mailako araudia:

2/2006 Lege Organikoa, maiatzaren 3koa, hezkuntzari buruzkoa: hamabosgarren xedapen gehigarria.

40.- ZAZPIGARREN XEDAPEN IRAGANKORRA. UDAL EUSKALTEGIEN ARAUBIDE ESPEZIFIKOA

EAEko araudia:

ETEL: 7., 17. eta 1. 26) artikulua, eta zazpigarren xedapen iragankorra.

29/1983 Legea, azaroaren 25ekoa, Helduen Alfabetatze eta Berreuskalduntzerako Erakundea sortaraztekoa eta euskaltegiak araupetzezkoa: 13. artikulua.

10/1982 Legea, azaroaren 24koa, euskararen erabilera normalizatzekoa: 28. artikulua.

179/2003 Dekretua, uztailaren 22koa, helduei euskara irakasten dieten euskaltegien eta gainerako zentro homologatuen jarduera eta horiek finantzatzeko HABEren oinarrizko elementuak arautzen dituenak.